

”Allt som inte är ett ja är ett nej”

En rapport om barns utsatthet för sexualbrott i vardagen och vilka strategier de har för att skydda sig.

@ECPATsverige
Sankt Göransgatan 66
SE - 112 33 Stockholm
+46(0) 8 598 920 00
info@ecpat.se
www.ecpat.se
www.dittecpat.se
www.ecpathotline.se
ECPAT Sverige, 2021

Författare

Jonas Karlsson, utredare, ECPAT
Sophie Josephson, senior barnrättsrådgivare, ECPAT

Redaktör

Katja Sener, kommunikatör, ECPAT

Research

Sanna Berg, utredare, ECPAT

Bilderna i denna rapport är genrebilder och personerna på bild har ingen koppling till innehållet eller citaten i rapporten.

ECPAT Sverige

ECPAT Sverige är en barnrättsorganisation som arbetar mot sexuell exploatering av barn. Det gör vi på flera sätt. Vi sprider kunskap om brottsligheten och förebygger så att barn och unga inte utsätts. Vi arbetar med opinionsbildning och påverkansarbete mot makthavare och vi samarbetar med myndigheter, företag och andra organisationer. Vi driver även ECPAT Hotline – en webbaserad anmälningssida, Föräldrahjälpen samt Ditt ECPAT, där barn och unga kan få hjälp, stöd och kunskap om bilder, sexuella kränkningar, hot och övergrepp på nätet eller IRL. Sverige ingår i ett globalt ECPAT-nätverk med 121 organisationer i 103 länder.

Innehåll

Förord	4
Inledning	6
Barn och internet – en naturlig del av livet	10
Barns utsatthet för sexualbrott på internet	16
Brottstyperna	26
Barn som fått oönskade nakenbilder	27
Barn som hotats att skicka nakenbilder	30
Barn som fått nakenbilder spridda	33
Barn som erbjudits pengar för nakenbilder	36
Barn som utnyttjats för köp av sexuella handlingar	38
Berättelser om barns utsatthet för sexualbrott	40
Berättelsen "Lurad"	42
Berättelsen "Mobilen"	46
Berättelsen "Vill vara anonym"	50
Berättelsen "Träffen"	54
Sammanfattning av barnens röster om berättelserna	59
Barnens röster om strategier	60
Försiktiga strategier	61
Skyddande strategier	64
Stöttande strategier	67
Upprättande strategier	69
Analys av barnens strategier	72
Diskussion	76

Förord

"Har själv blivit tvingad till sex samt skicka nudes av främlingar på sociala media. Liknande situationer har mina vänner också varit med om. Dock har polisen vägrat bry sig om ärendet och sagt till oss att blocka människorna bakom chatten."

Dessa ord kommer från en 15-årig pojke som ger uttryck för en vuxen-värld som inte gör tillräckligt.

Efter att ha tagit del av nästan 13 000 enkätsvar från barn slås jag av hur stor viljan är att berätta, och att vi på ECPAT nu har en skyldighet att förmedla dessa kunskaper till dig och alla andra vuxna i samhället. Vi är alla viktiga vuxna i något barns liv och oavsett om vi är föräldrar, lärare, idrottsledare eller beslutsfattare måste vi ta ett gemensamt ansvar för barns trygghet på nätet, likväldigt som utanför.

I denna rapport delar många barn med sig av en värld som kan tyckas både skrämmande

och obehaglig. Berättelserna kan kännas överkliga för den som är förälder, eller till och med så svåra att ta till sig att det är enklare att blunda för dem.

Men denna rapport beskriver barns verklighet och vardag, och de vill att du ska känna till den. Ju mer vi vuxna förstår och lär oss, desto mer kan vi förebygga.

Men vi behöver inte bara förstå det negativa som sker på nätet, utan

också det positiva. Det som är anledningen till att barn faktiskt har stora delar av sina liv i mobilen. Det är där kärlek, vänner, nöjen och det sociala samspelet finns. Gränserna mellan offline och online har suddats ut för länge sen och det digitala livet är lika mycket "på riktigt" som allt annat.

För att kunna hjälpa barn att hantera risker är det också viktigt att komma ihåg att alla risker inte alltid är liktydiga med skada. De flesta vuxna anser till exempel att barn som skickar nakenbilder utsätter sig för onödiga risker som inte är

Jag slås av hur stor viljan är att berätta.

”

Ju mer vi vuxna förstår och lär oss, desto mer kan vi förebygga.

värda att ta. Samtidigt har hälften av barnen i vår enkät svarat att de har skickat bilder, för att nakenbilder som skickas i samtycke ofta upplevs som något positivt. Men ibland kan det såklart också leda till allvarliga konsekvenser. "Bara en nakenbild" kan bli ett brott om den sprids, och

den som får sina bilder spridda kan drabbas på många olika sätt.

"Han bad om bilder och jag skickade eftersom jag litade på honom men det skulle jag inte gjort eftersom att hela skolan fick den bilden." (Flicka, 15 år)

När du läser denna rapport kommer du att få en tydlig bild av de vanligaste brotten barn utsätts för, samt hur många som har erfarenhet av att ha utsatts för ett brott. Och hur viktigt det är

att vi börjar lyssna på det barn berättar. Jag hoppas att du tar del av barnens berättelser i denna rapport, och tar dem vidare i din vardag, ditt yrke eller i dina samtal med barn.

Ett stort tack till alla barn och unga som så modigt har delat med sig av erfarenheter om utsatthet och strategier. Vi kommer att förvalta det förtroende ni har gett oss!

Anna Karin Hildingson Boqvist
Generalsekreterare ECPAT Sverige

I den här rapporten får vi en unik inblick i hur det är att leva som ung på nätet idag, en arena som är lika självklar som skolgården för det sociala livet – men som också är en plats där barn utsätts för och behöver hantera sexuella övergrepp, hot och kränkningar varje dag. Här frågar ingen om samtycke innan en oönskad bild skickas till en 10-åring, trots att allt som inte är ett ja borde vara ett nej.

Barn* är experter på sin egen situation – därför är det viktigt att lyssna på deras erfarenheter och upplevelser innan vi vuxna drar slutsatser om vad som är rätt och fel på nätet. Vi hade förmånen att få ta del av fler röster från barn än vi någonsin hade kunnat hoppas på, nästan 13 000 enkätsvar, vilket inte bara är unikt utan också en signal till samhället. Barn vill berätta om sin utsatthet och vi är skyldiga att lyssna på dem.

Så här har vi gjort

Under 2020 genomförde ECPAT en undersökning, *Nude på nätet*, riktad till barn för att undersöka barns gränsdragningar i sexuella gråzoner på internet. I de fritextsvar som kom in i samband med undersökningen motiverade barnen varför de drog gränsen vid en viss punkt i berättelsen och vilka strategier de använde för att skydda sig själva. Materialet är ovanligt och viktigt då alltför lite är känt om hur barn själva resonerar kring sex och sexuella risker på internet.

När vi under försommaren 2021 återigen ställde frågor till barn och unga valde vi att fokusera på barns strategier i den berättelsebaserade delen av enkäten. I slutet av enkäten gav vi också barnen möjlighet att besvara ett eller flera områden som anknöt till berättelserna. Ett av dessa områden var utsatthet för sexualbrott på internet. I denna rapport använder vi dels materialet om brottsutsatthet, dels fyra av berättelserna och slutligen ett antal av barnens egna upplevelser.

Målet med rapporten är dels att redovisa barns utsatthet för sexualbrott på nätet, dels besvara frågan om vilka strategier barn använder sig av för att skydda sig själva. Det är också viktigt att förstå vad internet fyller för funktion i barns liv för att kunna sätta resultaten i ett sammanhang.

Därför inleder vi rapporten med ett kapitel om *Barn och internet*. I det använder vi forskning och i viss utsträckning även barnens fritextsvar där de själva vill förklara de positiva aspekterna av internet och av att skicka nakenbilder. I kapitlet *Brottsstyperna* lyfter vi fram resultaten från fritextsvar, forskning och egna berättelser om brottsutsatthet och försöker förstå hur barn upplever denna utsatthet. Det är bara genom att förstå hur barn upplever sexuella risker och utsatthet på internet som vi kan förstå de strategier de använder för att hantera dessa. I kapitlet *Berättelser om barns utsatthet för sexualbrott* lyfter vi fyra av berättelserna samt barnens svar på dessa för att se hur de försöker skydda sig från att bli utsatta – eller hur de agerar när de blivit utsatta.

” Barn är experter på sin egen situation.

* I den här rapporten utgår vi från definitionen av barn i artikel 1 FNs konvention om barnets rättigheter i vilken det står att ett barn är en människa under 18 år.

Vi har delat upp barnens strategier i fyra kategorier:

Försiktiga strategier

Dessa strategier lägger ansvaret på den som är sexuellt risktagande. Barn som väljer dessa strategier anser att det bästa sättet att skydda sig är att aldrig ta sexuella risker som att skicka nakenbilder eller befinna sig på sajter där sex förekommer. Hit räknas också de som svarar att den som blir utsatt efter att ha tagit en sexuell risk har sig själv att skylla.

Skyddande strategier

De skyddande strategierna syftar till att göra ett sexuellt risktagande mindre riskfyllt. Dessa strategier kan handla om att anonymisera bilder. Eller att kräva en bild i utbyte för att på så sätt minska risken för spridning av den egna bilden. Men det kan också handla om att blocka personer som hotar eller skicka olämpligt material.

Stöttande strategier

Dessa strategier lägger liten vikt på hur barnet som utsätts har uppträtt eller hanterat risker. Fokus ligger istället på att barnet ska söka socialt stöd när hen blivit utsatt för någonting jobbigt på internet. Detta kan exempelvis ske genom att prata med vänner eller föräldrar.

Upprättande strategier

Dessa strategier syftar till att ge någon form av återupprättelse till barnet som utsatts för ett sexualbrott och tar ofta aktivt avstånd från åsikten att det är offrets beteende som ska granskas. Detta kan handla om att konfrontera den som utsatt dem, vägra att skämmas eller polisanmäla övergreppet.

Det är viktigt att poängtera att det inte är barnets ansvar att skydda sig mot brott på internet. Däremot anser ECPAT att barn är experter på sin egen situation och ofta har de bästa lösningarna på utmaningar de möter. Utan att ta reda på vad barn vet kan de vuxna därför inte ta sitt ansvar och försöken till hjälp riskerar att bli verkningslösa eller i värsta fall direkt skadliga. Denna rapport syftar till att ge vuxna i barns närhet viktig kunskap om barns strategier.

Undersökning i barnens egna kanaler

Undersökningen genomfördes genom en informationskampanj till målgruppen på Snapchat och Instagram Stories under några dagar våren 2021. Målgruppen för kampanjen och undersökningen var barn mellan 10-17 år (barn mellan 10-12 år använder sociala medier även om åldersgränsen för dessa är 13 år). Vid intresse kunde barnen klicka på en länk till undersökningen. Vi har också fått kommentarer som tyder på att barnen har delat länken med varandra i stor utsträckning och spridit information om undersökningen till andra barn och unga.

Berättelserna som barnen svarar på baseras på verkliga händelser som andra barn och unga varit med om och delat med oss, men har skrivits om för att göra identifiering omöjlig. Svartalternativen bygger på barns egna strategier och reflektioner. Här har vi använt fritextsvar på dessa eller liknande berättelser från ECPATs enkät Nude på nätet från 2020 som handlade om sexuella gränser på internet. Berättelserna handlar till exempel om barn och unga som har blivit hotade på nätet, eller om att de själva har delat bilder som någon skickat.

När barnen läst en berättelse har de fått markera vilket av fem råd de skulle vilja ge personen i berättelsen. De har även fått frågan om de känner igen sig i berättelsen. Det fanns även möjlighet att kommentera varje svar i fritext. När de var klara med en berättelse kunde de välja att läsa och svara på ytterligare berättelser. När de svarat på tre berättelser fick de också möjligheten att svara på ett eller flera specifika områden och/eller berätta om en egen upplevelse. De tre frågeområdena handlade om brottsutsatthet på internet och polisens arbete, om ECPATs nedtagningsfunktion av spridda nakenbilder, om vad föräldrar borde veta om barns liv på nätet. Totalt fick barnen möjlighet att läsa och svara på tre berättelser, tre frågeområden och att skriva om en egen upplevelse. Initialt fick barnen svara på några bakgrundsfrågor om sig själva. Dessa frågor inkluderade ålder, könsidentitet, var barnen och deras föräldrar var födda, om barnen identifierade sig med HBTQIA+ (endast 14 - 17 år), om de bodde med båda föräldrarna eller ej, om föräldrarna arbetat hemma under pandemin och föräldrarnas intresse för barnens liv på internet. Vi konstruerade totalt 17 berättelser, där 6 berättelser riktade sig till barn mellan 10 och 13 år och resten till åldersgruppen mellan 14 och 17 år. Beroende på vilken ålder barnen uppgett blev de slumpmässigt slussade till någon av berättelserna för sin åldersgrupp. De barn som identifierade sig som icke-binära slussades vidare till samma tre berättelser för att få tillräckligt många svar att analysera.

Hur många och vilka barn har svarat?

I undersökningen finns 12 836 unika barn. Dessa har svarat på minst en berättelse och i många fall flera. Av dessa har minst 1504 gett minst ett fritextsvar och totalt finns det 2 239 fritextkommentarer till berättelser. Utöver detta har 1465 barn svarat på frågor om brottsutsetthet och 168 barn har delat en egen upplevelse. Undersökningen har framförallt nått barn i åldrarna 15 - 17 år, drygt 70 procent av de som svarade befann sig i det åldersspannet. Drygt hälften, 55 procent av de som svarat, definierar sig som flickor, 41 procent definierar sig som pojkar och drygt en procent som icke-binära. De övriga barnen vill inte svara på frågan om könsidentitet eller svarar annan. Det är 13 procent av barnen 14 - 17 år som identifierar sig som HBTQIA+ och 66 procent som inte gör det, medan de övriga känner sig osäkra på om de gör det. Det är betydligt större andel flickor än pojkar som både

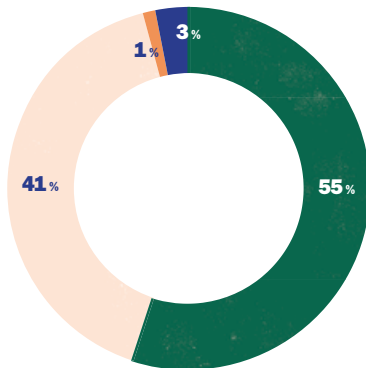
identifierar sig som HBTQIA+ eller känner sig osäkra på det. Flickor och icke-binära svarar oftare på flera frågor och lämnar fler fritextsvar. Bland de barn som svarat på frågor är endast 24 procent pojkar. En analys visar att pojkarna som svarat på frågor om brottsutsetthet inte är helt representativa och har erfarenhet av berättelserna i något högre

12 836

unika svar där varje barn anonymt har svarat på minst en berättelse.

grad än övriga pojkar. De är också något mer sannolika att identifiera sig med HBTQIA+ än övriga pojkar i materialet. Något motsvarande hittar vi inte i gruppen flickor och icke-binära.

Vi analyserar den kvantitativa datan från enkäten för att se graden av brottsutsetthet och mönster i strategier. Därefter görs en kvalitativ analys av fritextsvaren, som ger oss en inblick i hur barnen resonerar, hur de tänker kring ansvar och risktagande, vilka strategier de använder och vilka egna erfarenheter de har. I en stor del av fritextsvaren kommenterar barnen berättelsen och argumenterar för de strategier de har valt. En del lägger även in ett resonemang om egna eller andras erfarenheter som ytterligare argument. Efter resultatavsnitten följer en diskussion och sist beskrivs de tips och råd som barn och unga har till andra barn och vuxna.

55 procent av de som svarat definierar sig som flickor, 41 som pojkar och drygt en procent som icke-binära. De övriga barnen vill inte svara på frågan om könsidentitet eller svarar annan.

Barn och internet – en naturlig del av livet

En viktig utgångspunkt att ta fasta på när vi pratar om barn, unga och sexuella övergrepp är att under de senaste tio åren har barnens digitala liv förändrats och expanderat på ett fundamentalt vis. Det som för ett decennium sedan tolkades som ett extremt användande av internet – mer än tre timmar om dagen – är idag norm och de flesta barn drar inte en tydlig gräns mellan när de använder nätet och när de inte gör det.

Bakom dessa förändringar finns både tekniska förändringar och en förändring av vad barn gör på nätet. En av de viktigaste av dessa förändringar är att internet nu finns i mobilen och därför alltid är tillgängligt. En annan förändring är att internet blivit mer socialt och barns närvaro på sociala medier ökat kraftigt. Användandet av internet går också ner i åldrarna och jämför vi exempelvis medierådets rapporter Ungar & medier från 2017 och 2019 kan vi se hur dessa förändringar just nu går mycket snabbt¹. Det är därför inte förvånande att många vuxna inte riktigt hinner med i förändringarna och att de ofta försöker skydda barn genom att reglera deras digitala närvaro på ett vis som enligt barnen är orealistiskt och naivt. Att utestänga barn från exempelvis sociala plattformar där de träffar sina vänner för att chatta, spela eller på andra sätt kommunicera med varandra är att begränsa deras möjlighet till mellanmänniska relationer.

Nätet i sig är inte en farlig plats för barn, men plattformar kan användas för att hota, trakassera eller begå sexuella övergrepp. Precis som barnet skriver i citatet nedan är det vår skyldighet och vårt ansvar som vuxna i barnets närhet att skydda barnet när hen tar del av alla de möjligheter som nätet har. Inte att skydda barnet från att ta del av information, leka och utveckla sociala färdigheter.

“Detta är ibland vår enda plats som är säker och inte dömande, snälla ta inte bort vårt säkerhetsnät för att du hört skrämmande historier.

Det kommer alltid finnas folk som vill utnyttja oss, ta inte bort det som är viktigt för oss i något försök att skydda oss.” (Icke-binär, 15 år)

Nätet i sig är inte en farlig plats för barn, men plattformar kan användas för att hota, trakassera eller begå sexuella övergrepp.

1 Statens medieråd. (2019). Ungar & medier 2019. Stockholm: Statens medieråd och Statens medieråd. (2017). Ungar & medier 2017. Stockholm: Statens medieråd.

Spel eller socialt umgänge?

När barn beskriver vad internet betyder för dem blir det tydligt att de inte drar en skarp linje mellan livet offline och online. Detta skiljer sig från vuxnas syn på internet. Det är därför viktigt att börja med att acceptera att internet för barn är en naturlig del av livet och en plats för umgänge, kunskap, underhållning, stöd, aktivism och gemenskap som flyter samman med livet utanför internet². Barn använder ofta internet på ett bredare, mer kreativt och aktivt vis än vuxna och det är oklart i vilken utsträckning vuxna förstår barns relation till den digitala världen. Vuxna kan anse att de är aktiva i sina barns digitala liv genom att fråga om konkreta aktiviteter som "Vilken YouTube-kanal tittar du på?" eller "Vad spelar du för spel?" – men missar ofta en viktig aspekt, att barnet primärt ser aktiviteten som socialt umgänge och identitetsbyggande, inte bara ett spel³. Detta innebär inte på något vis

att det inte finns risker eller att barn inte kan råka illa ut på internet, vilket vi kommer att visa i den här rapporten. Däremot innebär det att det ur barnets perspektiv är viktigt att lära sig att hantera risker och att hitta effektiva strategier för dem. I de fall vuxna kan engagera sig i barns digitala liv och föra en diskussion om möjligheter kan detta vara till stor hjälp för barnen. I de fall föräldrar och andra vuxna försöker begränsa barnets användande av internet så kan det visserligen minska risken för barnet, men det minskar också barnets digitala kompetens och möjligheter att ta tillvara nätets goda sidor⁴. Det riskerar på sikt att göra barnet mer sårbart då hen saknar effektiva strategier för att kunna hantera situationer som ändå kan uppstå. Om barnet dessutom råkar ut för något då hen bryter mot regler eller förbud kan rädsla eller skam hindra barnet att berätta vad hen utsatts för.

2 Stoilova, M., Livingstone, S., & Khazbak, R. (2021). Investigating risks and opportunities for children in a digital world: A rapid review of the evidence on children's internet use and outcomes.

3 Ibid.

4 Livingstone, S. (2017). Maximising opportunities and minimising risks for children online: The Role of digital skills in emerging strategies of parental mediation. *Journal of Communication* 67(1): 82-105.

Ökad digital kompetens i bred bemärkelse – att kunna söka och värdera information samt skydda sig på internet – är förknippat med ökade möjligheter men också med ökade risker. Barn med hög digital kompetens tenderar att ägna sig åt mer riskfyllda beteenden då risker också kan innebära större möjligheter för barnet att uppleva det hen vill⁵. Det är oklart hur väl barn förmår skydda sig från skada och i vilken utsträckning en hög digital kompetens också korrelerar med god riskbedömning och fungerande strategier i det konkreta fallet. Vid bedömning av barns strategier krävs en förståelse för att barnet kan ha andra perspektiv och målsättningar än vuxna i deras närhet. Barn har exempelvis en annan syn på integritet på internet än vad vuxna har, och barnets syn kan uppfattas som mer riskfylld av vuxna än vad den i själva verket är⁶. Skillnaden i synen på integritet blir tydlig om en ser på internet så som barn gör, som en social arena. Då gynnas inte det sociala samspelet av en hög grad av misstro mot andra. Vid nya kontakter har de ofta strategier som bygger på att söka gemensamma vänner, värdera bilder och inläggs trovärdighet, ställa kontrollfrågor och snabbt blockera personer som går över deras gränser⁷. Forskning visar dock att barn generellt är sämre på att bedöma en persons trovärdighet än vad de själva tror⁸. Genom att ha en öppen dialog anpassad till barnets mognad kan vuxna hjälpa barnet att hitta regler och strategier som kan hjälpa barnet i vardagen.

Barn har alltid utforskat sin sexualitet

Det är viktigt att vuxna påminner sig om att mycket av barns liv utspelar sig på internet och att det mesta som hör barn- och ungdomen till också kommer att ske där. Det innebär inte minst att flörtande, förälskelse och sex är en naturlig del av barn och ungas tillvaro på nätet. Barn och unga kommer att fortsätta utforska och experimentera med sex oavsett vad deras föräldrar säger, och internet kan i många fall vara en trygg arena att göra detta på. Det kan ibland innebära att barn ägnar sig åt riskfyllda beteenden som att skicka nakenbilder till varandra, ha sex med varandra över nätet eller träffa personer de lärt känna på nätet. Det är viktigt att komma ihåg att risk inte nödvändigtvis är liktydigt med skada och det är den senare som är viktig att undvika⁹. Enligt forskning upplever norska barn – som uppvisar stora likheter med andra skandinaviska barn – fler risker men mindre skada än många barn i andra europeiska länder¹⁰. Det innebär inte att det inte finns problem eller att barn inte utsätts för övergrepp eller skadas i digitala miljöer. Det innebär snarare att vuxna måste komma ihåg att det finns otroligt mycket positivt på internet och att riskerna aldrig får innebära att vi inte ger barn möjlighet att uppleva det positiva.

Risk är inte alltid liktydigt med skada.

5 Smahel, D. et al. (2020). EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries.

6 Livingstone, S., & Stoilova, M. (2019). Using global evidence to benefit children's online opportunities and minimise risks. Contemporary Social Science.

7 Groenestein, E., Baas, N., van Deursen, A. J., & de Jong, M. D. (2018). Strategies and cues adolescents use to assess the age of an online stranger. Information, Communication & Society, 21(8), 1168-1185 och Nygren, T., & Guath, M. (2019). Swedish teenagers' difficulties and abilities to determine digital news credibility. Nordicom Review, 40(1), 23-42.

8 Livingstone, S. (2017). Maximising opportunities and minimising risks for children online: The Role of digital skills in emerging strategies of parental mediation. Journal of Communication 67(1): 82-105.

9 Livingstone, S., & Mason, J. (2015). Sexual rights and sexual risks among youth online. London School of Economics and Political Science, commissioned by the European NGO alliance for child safety online (ENACSO).

10 Smahel, D. et al. (2020). EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries.

Hur vanligt är det att barn skickar nakenbilder?

Att skicka nakenbilder, så kallade nudes, till andra har 48 procent av barnen gjort. De allra flesta upplevde det som något positivt vid tillfället då bilden skickades. I enkäten ber vi barn att dela med sig av sina erfarenheter av att skicka nakenbilder.

I fritextsvaren beskriver de skickandet som en naturlig del av att utforska sin sexualitet, få bekräftelse och att skapa intimitet med personer de tycker om. Att skicka nakenbilder är ett av de beteenden som av vuxna oftast uppfattas som problematiskt, medan barnen ofta har en helt annan uppfattning. I och med att barns vardag utspelas till stor del på nätet är förälskelse och sex en naturlig del av den vardagen. Den här vardagen kommer att pågå alldeles oavsett om vuxna i barnets närhet vill det eller inte. Om vi vuxna inte pratar med barn om hur de kan utforska sin sexualitet, förstå samtycke, gråzoner och njutningsfulla relationer på nätet så uppfattas vi inte heller som relevanta. Vuxnas råd och strategier kommer då inte vara anpassade efter barns verklighet idag, vilket i sin tur kan påverka hur barn tänker om sin säkerhet på nätet.

"Vi bytte nakenbilder och njöt av det, ömsesidigt och en bra relation." (Flicka, 16 år)

En viktig del i förståelsen av hur barn har sexuella relationer på nätet är varför de väljer att skicka nakenbilder till varandra. De anledningar som barnen nämner när vi frågar dem i enkäten är att det är njutningsfullt, pirrigt, ömsesidigt och kan öka ens självkänsla/självförtroende. Som barnet uttrycker ovan kan det vara en del i en bra relation.

Då den här rapporten huvudsakligen kommer att handla om barns utsatthet för sexualbrott på nätet vill vi lyfta att för de allra flesta barn är det oproblematiskt att skicka nakenbilder. Att skicka bilder i sig är inte ett problem och behöver inte vara en anledning till oro eller en del av ett riskfyllt sexuellt beteende så länge som relationen i sig är ömsesidig, respektfull och en trygg plats för barnet att utveckla sin sexualitet. Som barnet skriver nedan kan relationerna vara varaktiga eller tillfälliga.

"Det blir graduellt och naturligt, nån typ av "friends with benefits"-grej, och så skickar båda fram och tillbaka under en längre period. Ingen press från något håll och båda parter har några fler liknande relationer pågående samtidigt. Det hjälper liksom båda." (Pojke, 17 år)

48 procent av barnen har skickat nudes till andra.

Det faktum att många barn upplever dessa positiva känslor innebär inte att de är omedvetna om att det finns risker förknippade med att skicka nakenbilder. Flera av barnen skriver om hur de tänker kring riskerna då de skickar bilder. Flera poängterar att det är säkrare med anonyma bilder, men det finns olika resonemang om det är bäst att skicka till personer barnet känner väl och litat på, eller om det är bättre att skicka till personer som inte befinner sig i det egna nätverket. Barnen i berättelserna nedan har valt att skicka till personer som de inte känner för att de anser att det är mindre riskfyllt. De gör även valet att inte ta med sina ansikten om det skulle vara så att bilderna sprids ändå.

"Båda var med på det och vi hade skrivit ett tag innan så vi litade hyfsat på varandra, inga gemensamma vänner därav mindre risk för att spridas. Inga ansikten." (Flicka, 15 år)

"Det har hänt hundra gånger. Oftast är det typ en flört genom internet och så tar man mer och mer vågade bilder på sig själv fram tills typ killen frågar om en nude och jag tycker inte det är värsta grejen om båda är med på det och man inte visar ansiktet." (Flicka, 16 år)

77 Det har hänt hundra gånger.

"Anonym chat, Jag ville testa. Mitt ansikte var inte inkluderat." (Flicka, 17 år)

Andra strategier barnen berör är att byta bilder för att minska risken att de sprids, då båda har känsligt material om den andra. Eller att helt enkelt inte skicka bilder på sig själv. Att båda barnen har kvar bilder på varandra blir en sorts terrorbalans där du vet att om du skickar vidare bilden riskerar du även att få din egen bild spridd.

"Hon frågade om en bild, jag svarade damerna först och så skickade hon o jag skickade tillbaka." (Pojke, 17 år)

"Han bad om det och skickade tillbaka så jag kände mig trygg." (Flicka, 15 år)

En annan strategi som en del barn har är att inte ta egna nakenbilder utan att hitta andras bilder på nätet och skicka dessa istället. Det finns även barn som har råkat ut för att någon har tagit en bild av deras ansikte och satt ihop den med en annan persons nakenbild och sen spridit denna bild vidare.

"Hon ville ha så jag googlade fram bilder." (Pojke, 16 år)

Slutligen finns det barn som är medvetna om risken att bilderna sprids, men helt enkelt inte uppfattar det som speciellt problematiskt. Pojken i det första fritextsvaret nedan verkar inte vidta några försiktighetsåtgärder innan han skickar en bild utan hans strategi är att skicka till personer som vill se hans könsorgan. Den här inställningen som pojken ger uttryck för är inte så vanlig bland barnen. Många barn och unga kan inte fritt uttrycka sin sexualitet på det här sättet på nätet utan att göra riskkalkyler som förutsätter att de kan bli utsatta för ett brott. Ett genomgående tema i rapporten och som vi kommer att lyfta i avsnitt fyra om "berättelser" är att många barn har utvecklat strategier som bygger på att de tar mer eller mindre ansvar för sin egen (brotts)utsatthet. Det påverkar i sin tur hur de ser på sig själva och andra som brottsoffer.

"Kan inte bry mig mindre om vem som ser min kuk så länge de vill se den." (Pojke, 16 år)

Trots barns vilja att skicka nakenbilder och medvetenhet om risker så finns det tillfällen då nakenbilder på olika sätt kommer att användas så att det skadar barnet. När detta sker finns en risk att barnet inte bara drabbas av den primära skadan utan att vuxenvärldens attityder förvärrar problemet. Detta sker genom att barnet som skickat en bild – eller mottagit en bild – skambeläggs för

att ha gjort detta snarare än stöttas som ett brottsoffer. Det gör att barnets utsatthet på nätet följer en lång tradition av att placera skuld och skam på den som har utsatts för ett sexualbrott, och hans beteende, snarare än att placera skulden på förövaren. När vi ifrågasätter varför ett barn som utsatts för ett sexualbrott har skickat en nakenbild gör vi barnet delansvarigt till brottet. Det är ett resonemang som bär många likheter med att ifrågasätta ett våldtäktsoffers klädsel som alltför utmanande, eller varför personer har tillfälliga sexuella förbindelser med någon de inte känner.

” Kan inte bry mig mindre om vem som ser min kuk så länge de vill se den.

Barns utsatthet för sexualbrott på nätet

Nätet är en plats som rymmer en stor del av barnets sociala liv och som innehåller många positiva delar. Det är viktigt att ha med sig när vi i rapportens tredje del kommer att fokusera på barnets utsatthet för sexualbrott på internet. Vuxna i barns närhet har ansvaret för att skydda barnet när hen utövar sina rättigheter på nätet – men inte att skydda barnet från att leka, utvecklas och upprätthålla sociala relationer på nätet.

Under de senaste åren, med anledning av pandemin, har vi dessutom spenderat mer och mer tid på nätet och möjligheten att komma i kontakt med vänner och familj hade varit obefintlig om barn hade utestängts helt från nätet.

Med det sagt är det viktigt att vi som samhälle förstår och intresserar oss för att ta del av barns egna berättelser om sin utsatthet för sexualbrott på nätet. Detta för att säkerställa att barn kan fortsätta ta del av alla positiva sidor av nätet på ett tryggt och utvecklande sätt.

Undersökningen "Nude på nätet 2021" är uppbyggd på 17 olika berättelser, anpassade för åldersgruppen 10 – 13 år samt 14 – 17 år. Hur barnen resonerar om berättelserna kommer vi att presentera i kapitlet *Berättelser om barns utsatthet för sexualbrott*. Efter att ha svarat på tre berättelser erbjöds barnen att gå vidare och svara på frågor om ett eller flera områden. Dessa områden var:

-
1. ECPATs arbete med nedtagning av bilder
 2. Barns utsatthet för sexualbrott på internet och polisens arbete med sexuella övergrepp på nätet
 3. Barns råd om vad föräldrar behöver veta om ungas användande av internet och hur föräldrarna agerar om barnet utsätts för sexuella övergrepp
 4. Barns egna berättelser om sexuella övergrepp och exploatering

1465

barn har svarat på vår enkät om utsatthet för sexualbrott på internet samt polisens arbete med sexuella övergrepp på nätet.

Barnet kunde när som helst avbryta enkäten vilket innebär att olika barn har svarat på olika många berättelser. Barnen har också valt att svara på frågor om olika områden i den sista delen av enkäten. Av de 12 853 barn som deltog och svarade på minst en berättelse i enkäten har 1465 gått vidare och svarat på frågor om utsatthet för sexualbrott på internet samt polisens arbete med sexuella övergrepp på nätet. 168 barn har valt att dela med sig av en egen berättelse om sexuella övergrepp och exploatering.

Barnen som har valt att svara på frågor om sin utsatthet för sexualbrott på internet har fått fem frågor om vilken typ av sexualbrott de utsatts för. Vi frågade barnen om de har fått oönskade

nakenbilder skickade till sig, blivit utpressade och hotade i syfte att skicka nakenbilder, fått sina nakenbilder spridda utan samtycke, blivit erbjudna pengar för att skicka nakenbilder och/eller sålt sex till någon som kontaktat dem via nätet.

I det här kapitlet kommer vi att berätta om hur barns utsatthet för sexualbrott på nätet ser ut och genom barns egna röster ge exempel på deras egna erfarenheter. Vi inleder med en överblick av den totala brottsutsattheten för att sedan fokusera på var och en av de fem brottstyperna separat. Det vi kommer att se är att nakenbilder (nudes) är direkt kopplat till fyra av dem och enligt forskning finns det även en koppling mellan att sälja nakenbilder och att sälja sex.

Stor skillnad mellan könen i brottsutsatthet

Sexualbrott på nätet är fortfarande ett relativt outforskat område framförallt avseende kunskap om barnets strategier, förhållningssätt och tolkningar av brottsutsatthet i den digitala miljön¹¹. Forskning visar att barn ofta har svårt att avgöra vad som är brottsligt på internet och kan ha svårt att omvandla kunskap om brott på andra arenor till kunskap om brott på internet¹². Det medför att sexuella beteenden på internet – och framför allt gränsöverskridande sexuella beteenden – ofta

förstärker könsstereotypa värderingar och roller för flickor och pojkar¹³. Det skapar en miljö där pojkars kränkningar ofta bagatelliseras, samtidigt som flickor drabbas hårdare om deras sexuella beteende exponeras (främst vid spridning av bilder) vilket kan leda till ytterligare brott¹⁴.

Forskning visar också att nakenbilder av flickor betraktas som en form av kapital som ger status till den som får dem, vilket både ökar pressen på flickor att skicka dem och på pojkar att dela dem om de väl får dem¹⁵. Vuxnas bristande kunskap och förståelse för barns sexuella beteende på internet skapar ytterligare problem då det saknas en levande diskussion mellan generationerna om samtycke, gränsdragningar och kränkningar i det digitala rummet. I stället möter de vuxna alltför ofta dessa frågor med förbud, varningar och skambeläggande vilket gör att barnen i ännu högre grad försöker dölja brott de utsätts för från vuxenvärlden¹⁶. Istället söker de stöd hos jämnåriga vilket i många fall fungerar bra, men ibland förvärrar en redan utsatt situation¹⁷.

11 Stoilova, M., Livingstone, S., & Khazbak, R. (2021). Investigating risks and opportunities for children in a digital world: A rapid review of the evidence on children's internet use and outcomes.

12 Se exempelvis Berndtsson, K. H., & Odenbring, Y. (2021). Unsolicited Dick Pics: Online Sexual Harassment, Gendered Relations and Schooling. In *Violence, Victimization and Young People* (pp. 113-128). Springer, Cham. och Hunehill Berndtsson, K. (2021). "Something You Just Don't Talk About": An Analysis of Teenage Boys' Experiences of Non-Consensual Sexting in Lower Secondary School. *The Journal of Men's Studies*, 10608265211042794.

13 Brännström, L., Nyhlén, S., & Gillander Gådin, K. (2020). "You are so ugly, you whore"-girls in rural Sweden discuss and address gendered violence. *International journal of qualitative studies on health and well-being*, 15(1), 1695308.

14 Berndtsson, K. H., & Odenbring, Y. (2021). Unsolicited Dick Pics: Online Sexual Harassment, Gendered Relations and Schooling. In *Violence, Victimization and Young People* (pp. 113-128). Springer, Cham.

15 Naezer, M., & van Oosterhout, L. (2021). Only sluts love sexting: Youth, sexual norms and non-consensual sharing of digital sexual images. *Journal of Gender Studies*, 30(1), 79-90.

16 Patchin, Justin & Hinduja, Sameer. (2019). It is Time to Teach Safe Sexting. *Journal of Adolescent Health*. 66. 10.1016/j.jadohealth.2019.10.010.

17 Hartikainen, H., Razi, A., & Wisniewski, P. (2021). Safe Sexting: The Advice and Support Adolescents Receive from Peers Regarding Online Sexual Risks. *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction*, 5(CSCW1), 1-31.

Av de 1465 barn som har svarat på frågorna om utsatthet för sexualbrott på nätet ser vi i diagram 1 hur många barn som har varit utsatta för de olika brotten vi frågar efter. Det är lätt att konstatera att det finns en stor skillnad mellan könen där flickor har utsatts i mycket högre grad än pojkar.

För vissa av brotten har en majoritet av flickorna varit utsatta för dem någon gång – att få oönskade nakenbilder och ha erbjudits pengar för nakenbilder – och då det gäller att ha fått oönskade nakenbilder har 9 av 10 flickor erfarenhet av detta.

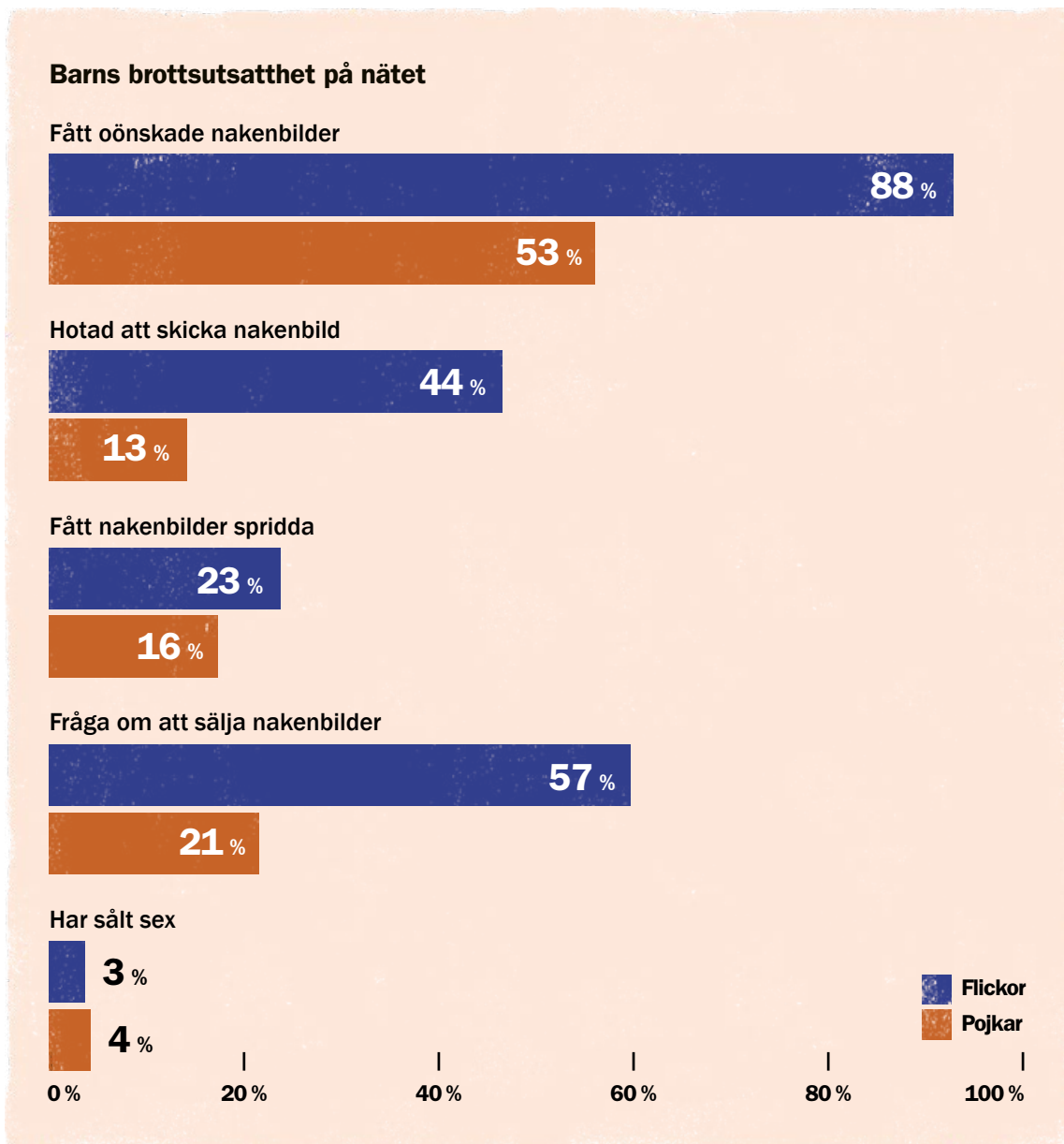

Diagram 1

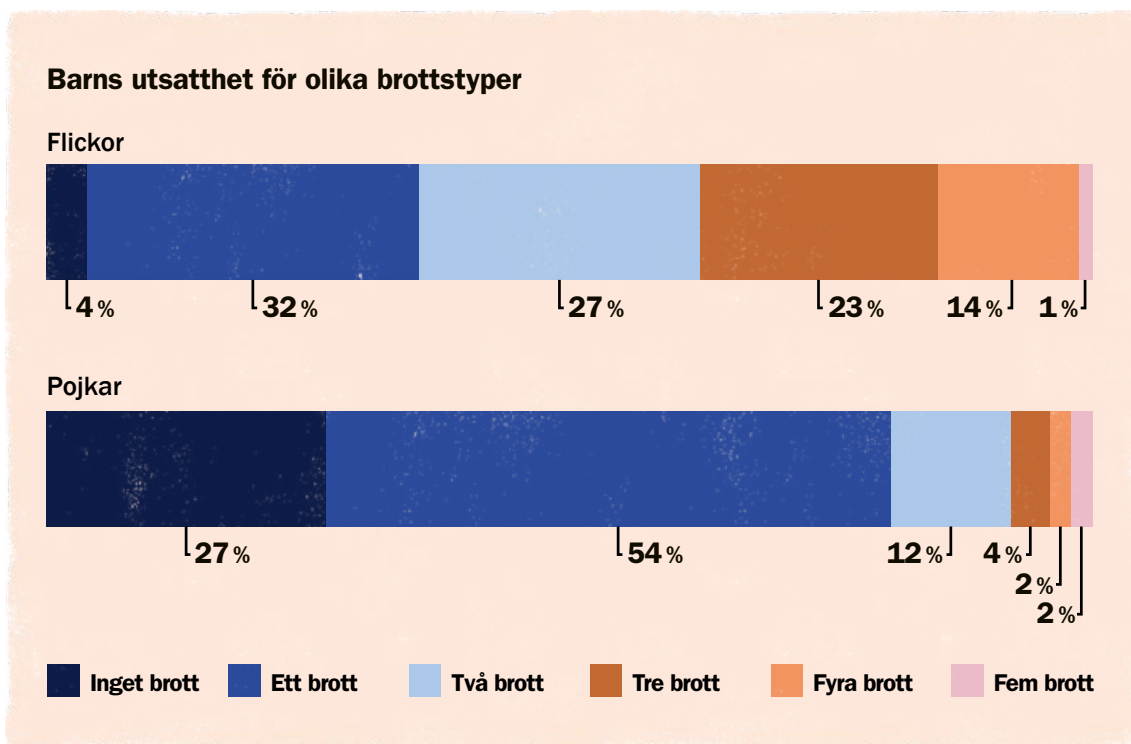

Diagram 2

Multiutsatthet för brott bland barn

Givet siffrorna i diagram 1 är det uppenbart att vissa barn har utsatts för mer än ett brott. I diagram 2 har de fem olika typerna av brott adderats samman för varje barn och resultatet visar hur många av barnen som aldrig utsatts för brott, hur många som utsatts för en, två, tre, fyra respektive fem brottskategorier. Det visar sig att flickor i genomsnitt är utsatta för fler olika typer av brott än pojkar. Samtidigt som åttio procent av pojkarna varit utsatta för maximalt en brottstyp (en fjärdedel uppger att de inte varit utsatta för något av brotten) så gäller det bara för cirka trettiosex procent av flickorna. Mindre än en flicka av tjugo uppger att de inte varit utsatta för något brott. Det är betydligt fler flickor som varit utsatta för fyra eller fem brottstyper än inget brott alls.

Det blir tydligt i många av de berättelserna som barnen delar att de har blivit utsatta för flera olika

typer av brott. I många av berättelserna får de oönskade nakenbilder av någon, vilket kan vara ett sexuellt ofredande, för att senare bli hotad av personen att skicka en nakenbild. I en och samma konversation kan en förövare på så vis göra sig skyldig till en rad olika brott mot samma barn.

“På Snapchat är de vanligt tycker ja att man blir utsatt för hot osv eftersom att många tror att de inte finns några bevis eller liknande eftersom bilden sen försvinner. Många killar har bett och nästan hotat att skicka bilder till dem. Eller så har dem bara skickat från ingenstans. O att öppna nån nudes i skolan framför alla sina kompisar e inte den bästa känslan.” (Flicka, 16 år)

“En kille som gick på min skola började skicka bilder alltså nudes och när jag skulle säga till honom att jag inte gillade det i skolan så våldtog han mig.” (Flicka, 17 år)

I enkäten frågade vi inte om barnet utsatts för samma brott upprepade gånger, men av de fritextsvar som finns framgår att det är troligt att flickor inte bara är utsatta för fler typer av brott utan också utsatts mer frekvent för vissa typer av brott än pojkar. Detta innebär inte att det inte finns pojkar som utsatts för flera typer av brott eller utsatts frekvent.

"Jag har upplevt jättemånga gånger önskade nakenbilder på killar, jag har blivit hotad flera gånger där dom har sagt att dom ska sprida bilder som dom har på mig om jag inte skickar fler bilder och skriver texter om sexuella handlingar som dom ska utföra på mig, de här är killar som jag aldrig haft kontakt med ofta och det är aldrig nån av dom som har några bilder på mig egentligen men man blir ju paranoid när dom säger så och så tror man

nästan att dom har fått tag på några bilder på en. Eller att det är någons kompis som har gjort ett fake konto och då vill dom att man ska skicka bilder för att dom ska få se och sprida dom tex på skolan och bland alla ens andra kompisar." (Flicka, 16 år)

"Jag har blivit mordhotad ett par gånger och även blivit hotad med att min familj skulle dö om jag inte skickade bilder. Enklaste sättet att få tyst på de var att hitta deras IP adress och skicka den till de." (Pojke, 16 år)

"Jag har fått hundratals dickpics jag inte frågat efter. När jag var mindre chattade jag med tiotals pedofiler, jag sa min ålder (11 - 13) och de ville få nudes av mig, skicka mig nudes eller träffas irl (in real life) för att ha sex. Nej, jag överdriver inte antalet." (Flicka 17 år)

Det är tydligt att barn riskerar att utsättas för sexualbrott redan innan de når tonåren.

I citatet ovan är det tydligt att barn riskerar att utsättas för sexualbrott redan innan de når tonåren. ECPAT:s enkät riktade sig till barn 10 – 17 år och då rekryteringen skedde via sociala medier var merparten av barnen som svarade över 12 år och de allra flesta 14 år eller äldre. För att se hur brottsutsattheten påverkas av barnets ålder delade vi upp barnen i tre ålderskategorier.

Flickors brottsutsatthet efter ålder

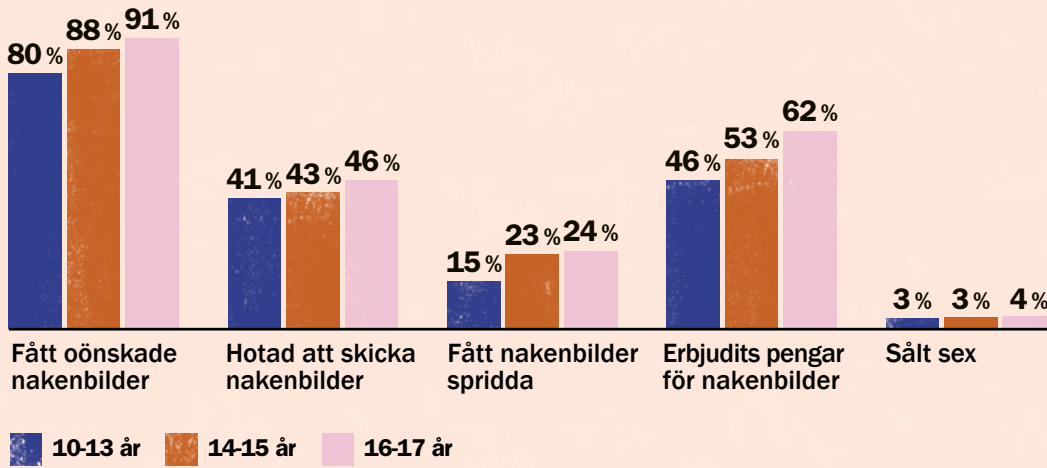

Diagram 3

I diagram 3 ser vi hur flickornas ålder spelar roll för brottsutsatthet och i diagram 4 ser vi motsvarande data för pojkarna. Flickornas utsatthet är både förväntad och överraskande. Det förväntade är att andelen flickor som utsatts för samtliga brottstyper stiger med stigande ålder. Det beror framförallt på att de har funnits längre på internet och sociala medier än yngre flickor.

Det som är lite mer oväntat är de höga nivåerna av brottsutsatthet i den yngsta åldersgruppen 10 - 13 år när det gäller att ha fått oönskade nakenbilder (80 procent), ha blivit hotade att skicka nakenbilder (41 procent) och blivit erbjudna pengar för nakenbilder (46 procent). Trots att dessa nivåer är lägre än för de äldre flickorna är skillnaden inte speciellt stor. I fritextsvaren från flickor ser vi hur det kan gå till då yngre flickor utsätts och hur det påverkar dem.

"De var en kille som addade mig på snapchat, Han frågade om min ålder och en bild på mig och jag sa att jag var 12 även om jag var 10. Han frågade efter bilder och så dum som jag är skickade jag, men han screenade. Han sa att om jag inte skickar mer bilder

kommer han att sprida de som han redan har. Jag blev rädd och blockerade honom. Typ 2 år efter de så addade han mig igen, fast från ett fake konto, Han sa att han älskar mig och att han inte kan släppa mig och att om jag inte skickar bilder kommer han att sprida de han hade från när jag var 10, jag blev rädd och sa till honom att jag ljög om min ålder och att jag egentligen är 12 nu istället för 13, han sa att de är okej så länge jag skickar nudes. Jag blev rädd och ringde min kompis gör att berätta till henne, hon skapade en gruppchatt där våran vän skrämde honom och efter de blockerade vi alla honom. Han har inte skrivit eller något efter de men jag är fortfarande rädd när jag ser att nya personer har addat mig." (Flicka, 13 år)

"Jag fick min första oönskade nude när jag var 10. Jag blev rädd och illamående och raderade appen, men var snart tillbaka igen och sen dess har det väl hänt någon gång i månaden men läskigt nog mycket mer när jag var 11-15 än nu när jag är 17." (Flicka, 17 år)

” Jag fick min första oönskade nude när jag var 10.

Pojkarnas brottsutsatthet följer ett annat mönster än flickornas och den äldsta gruppen rapporterar minst utsatthet på fyra av de fem brottstyperna. Då det gäller att ha fått oönskade nakenbilder och erbjudits pengar för nakenbilder är den yngsta gruppen av pojkar den som rapporterar högst utsatthet. Vad gäller oönskade nakenbilder rapporterar över 60 procent av pojkarna att de fått sådana. Det kan finnas flera förklaringar till mönstret för pojkar; det kan handla om selektionen i de pojkar som svarade på frågor om brottsutsatthet och att den ser olika ut i olika åldersgrupper av pojkar. Det kan också bero på att pojkars internetvanor har förändrats mer än flickors, där pojkar först de senaste åren börjat använda sociala medier i nästan samma utsträckning som flickor.

Slutligen kan det ha med normer om manlighet att göra då studier visar att högstadiepojkar

har svårt att sätta ord på eller tolka vad som sker då de utsätts för ett sexualbrott¹⁸ och kanske har dessa normer ett svagare grepp om de yngre pojkarna. Den sistnämnda förklaringen behöver då inte vara negativ då pojkars sårbarhet och behov av stöd kan bli synligare för vuxenvärlden.

Pojkars brottsutsatthet efter ålder

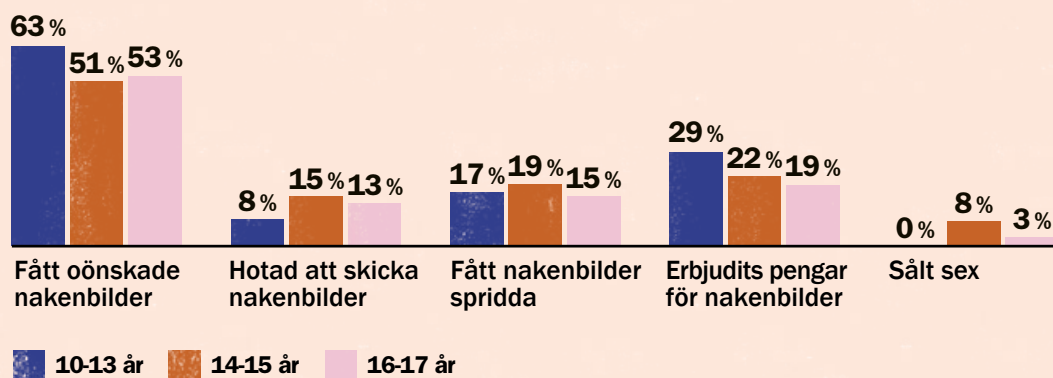

Diagram 4

18 Hunehill Berndtsson, K. (2021). "Something You Just Don't Talk About": An Analysis of Teenage Boys' Experiences of Non-Consensual

Sexting in Lower Secondary School. The Journal of Men's Studies, 10608265211042794.

Sårbara grupper

Hittills har vi fokuserat på könsskillnader i brottsutsatthet, men det kan givetvis finnas andra faktorer som kan spela in och/eller samverka med könsaspekten. När vi kontrollerar för våra andra bakgrundsvariabler¹⁹ i en fördjupad analys ser vi att barn som identifierar sig som HBTQIA+ ökar brottsutsattheten. Detta resultat gäller i synnerhet för pojkar i den gruppen vars utsatthet ligger på samma nivå som flickors. Att ha en icke-binär könsidentitet innebär en större risk för brottsutsatthet, i nivå med de heterosexuella flickorna. I övrigt är skillnaderna små i denna analys vilket kan innebära att det egentligen är heterosexuella pojkar som har en mindre utsatthet än övriga grupper som ligger på ungefär samma nivå som varandra.

När vi tar hänsyn till alla bakgrundsvariabler samtidigt (regressionsanalys) och tittar på brottsutsatthet samt egen erfarenhet från berättelserna i enkäten så har dessutom barn som bor med en ensamstående förälder eller bor utan sina

föräldrar en

ökad brottsutsatthet. Det samma gäller överraskande nog om barnet har föräldrar

som är intresserade eller mycket intresserade av barnets internetvanor. Det senare kan eventuellt bero på att föräldrar till brottsutsatta barn är mer intresserade av deras internetvanor eller att barn med intresserade föräldrar är mer medvetna om att de blivit utsatta för ett brott. Det kan också förklaras av att barn med mer intresserade föräldrar har större digital kompetens, vilket innebär att de utsätter sig för fler risker på internet, men också att de har kompetensen att hantera risker på ett sätt som gör att de inte utsätts för lika stor skada.

Att ha en icke-binär könsidentitet innebär en större risk för brottsutsatthet.

Vem/vilka har utsatt barnet för brott?

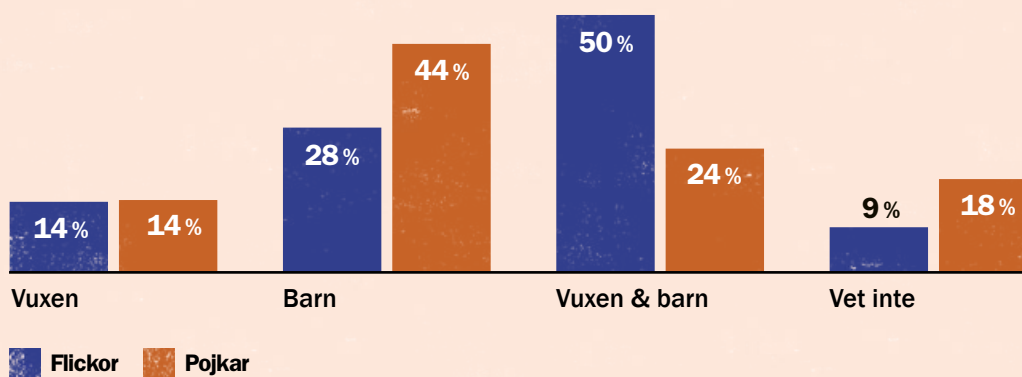

Diagram 5

¹⁹ Dessa är om barnet identifierar sig med HBTQIA+, om barnet har minst en utlandsfödd förälder, om barnet har sammanboende föräldrar, bor med en ensamstående förälder eller inte bor med sina föräldrar, om föräldrarna

(föräldern) jobbade hemma under pandemin, om föräldrarna är arbetslösa samt en fyrgradig skala om hur intresserade föräldrarna är av barnets internetvanor.

Vem utsätter barnen?

När sexualbrott på internet diskuteras brukar den typiska förövaren framställas som en vuxen man, och vuxna varnar ofta primärt – eller enbart – barn för denna digitala variant av "fula gubben". I samma narrativ sker ofta kontakten under falska förespeglningar (mannen kan exempelvis låtsas vara ett barn, en kvinna eller lova jobb som modell) och över lång tid. När vi ser hur barnen svarat på frågan om vem som utsatt dem och läser barnens fritextsvar blir det dock tydligt att detta är en kraftig förenkling. I diagram 5 ser vi att det är mycket vanligare att den som utsätter barnet ofta är ett annat barn, även om flickor ofta utsatts av både vuxna och andra barn. Dessa barn

Ofta finns det också en känslomässig aspekt där barnet är förälskad i sin förövare.

kan vara skolkamrater, äldre barn som barnet beundrar, vänner, partners eller tidigare partners. Gemensamt är att de ofta känner barnet, och att personen inte alltid stämmer in på de varningar som barnen fått höra av vuxna.

Det faktum att den som utsätter barnet för ett brott är ett annat barn innebär inte nödvändigtvis att relationen är jämlik. Ofta finns det en ålderskillnad och det äldre barnet använder sig av det yngre barnets längtan efter bekräftelse. Det kan också vara så att barnet är rädd för den som utsätter dem.

"Jag som 10-åring pratade mycket med äldre som pressade till nudes. Jag kände mig mer antagen och "cool" när det var 15-åringar som ville se mig naken. Jag visste att det var fel och att det skulle komma konsekvenser men att bli tryckt till ta nudes är inte lätt att säga nej till när man är ung och osäker. Skickade såna bilder fram till jag var 14 även fast de spreds varje gång." (Flicka, 17 år)

"När jag var 12 år så spred tre 14-åriga killar en bild på mina bröst. Dessa killar hade pressat till att

få bilden. Jag var jätterädd och detta slutade med en oro att gå till skolan." (Flicka, 15 år)

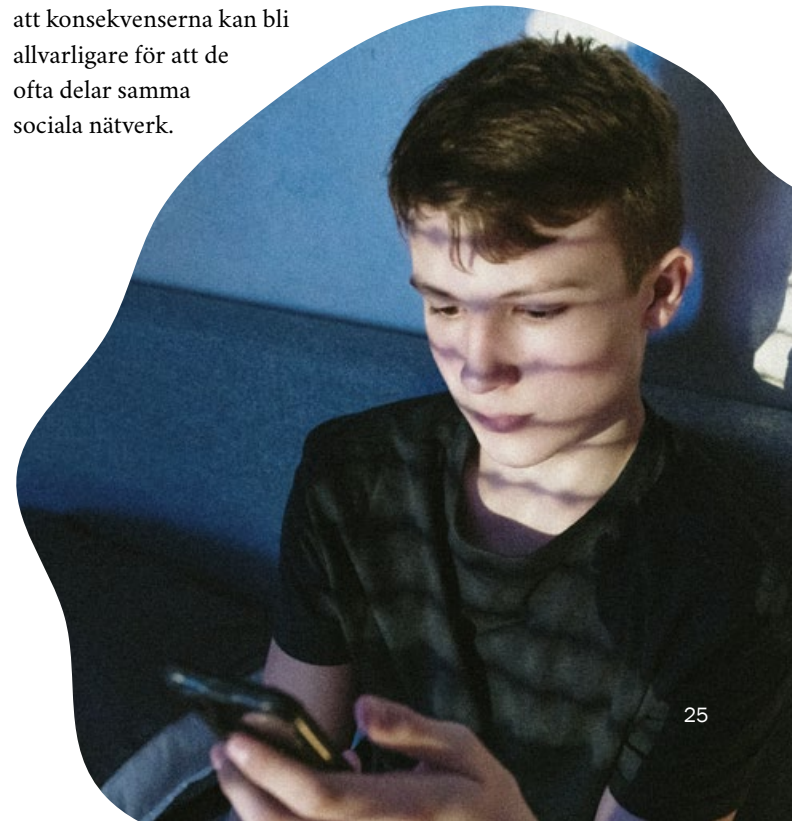
Ofta finns det också en känslomässig aspekt där barnet är förälskad i sin förövare och där hen skickat bilder frivilligt.

"Var tillsammans med en kille på nätet under några månader innan jag träffade honom på riktigt (han var runt 16/17 jag var närmare 12/13) och han hade guilt-trippat mig till att skicka bilder och han var även väldigt manipulativ och så trängde han på mig sex när jag hälsade på." (Ej specificerat, 14 år)

Även om det är vanligare att det är pojkar som utsätter andra så förekommer det också flickor i materialet.

"Jag har blivit utpressad med nakenbilder. En tjej på snapchat ville ha och börja utpressa och hota mig så jag kände att jag behövde skicka." (Flicka, 13 år)

Många av barnen beskriver det som svårare att säga nej till andra barn jämfört med att säga nej till vuxna, speciellt om det finns positiva delar i relationen. Men de säger också att konsekvenserna kan bli allvarigare för att de ofta delar samma sociala nätverk.

Brottstyperna

Fått oönskade nakenbilder

Om ett barn fått en oönskad nakenbild så kan barnet ha utsatts för brottet sexuellt ofredande. Det är aldrig okej att skicka nakenbilder till någon som inte bett om dem och som inte vill ha dem. Om barnet är under 15 år räknas det som sexuellt ofredande även om bilden var önskad, eftersom barn under 15 år aldrig kan samtycka till sexuella handlingar.

Hotad att skicka nakenbilder

Om ett barn har blivit hotad i syfte att skicka en nakenbild kan barnet ha utsatts för brottet olaga hot. Även att till exempel tjata på någon att skicka en nakenbild kan vara brottsligt, det kan vara ett sexuellt ofredande, försök till utnyttjande av barn för sexuell posering eller försök till barnpornografibrott.

Fått nakenbilder spridda

Om någon har spridit en nakenbild på ett barn kan personen som sprider göra sig skyldig till barnpornografibrott och olaga integritetsintrång. Det är aldrig ok att sprida någon annans nakenbilder.

Erbjudits pengar för nakenbilder

Om någon har erbjudit ett barn pengar för en nakenbild så kan den personen göra sig skyldig till försök till utnyttjande av barn för sexuell posering eller försök till barnpornografibrott.

Sålt sex

Om ett barn har utnyttjats för köp av sexuella handlingar så har inte barnet gjort något olagligt. Det är personen som har utnyttjat barnet som har begått ett brott. Om barnet är under 15 år räknas det som våldtäkt mot barn och är barnet mellan 15 - 17 år heter brottet utnyttjande av barn för köp av sexuella handlingar*.

* Undantag: Om ett barn under 15 år till exempel frivilligt byter nakenbilder eller har sex med en person som är jämbördig i ålder och utveckling och handlingen inte har inneburit något övergrepp utan präglas av ömsesidighet räknas det inte som något brottsligt.

Barn som fått oönskade nakenbilder

Vi ser i enkäten att en majoritet av barnen och nästan alla flickor utsatts för brottet att ta emot oönskade nakenbilder. Det är viktigt att poängtera att den som skickar oönskade nakenbilder till ett barn gör sig skyldig till sexuellt ofredande, oavsett om den som skickar är en vuxen eller ett annat barn. Barnet som får bilden eller videon ska också betraktas som ett brottsoffer. Dessa nakenbilder handlar i stor utsträckning om så kallade dickpics, bilder på erigerade manliga könsorgan, och mottagaren är oftast en flicka. I fritextsvaren beskriver flera av flickorna den första gången de fick en oönskad nakenbild och den chock det innebar för dem.

"Jag minns min första dp som ja fick då jag endast va kanske 11 år då det var en kille från Norge som jag hade skrivit med i nån dag. Han skrev att ja va söt å vi skicka hjärtan (vilket ja inte hade gjort med någon annan tidigare och inte hade jag fått hört att ja va söt osv innan heller). Så jag var ju glad och så för jag var ett lite blygt barn så jag prata inte med killar varken på nätet eller irl. Så jag snapade med honom under en ca 1h lång bilresa. Men när vi hade kommit fram så öppnade jag hans snap och fick se en bild på hans penis. Jag blev helt förstelnad och försökte gömma mobilen å ställde mig mot en vägg för att inte visa de andra då jag skämdes. Jag som var så oskyldig som man vara kunde vara, var helt förtvivlad och blocka han, jag var helt skakis och ärrad med den där bilden som vägra försvinna ur mitt huvud. Jag berättade inte om de för någon för att jag själv kände mig så skyldig. De va den första dpn jag fick men absolut inte den sista för jag har fått så många att jag e van och jag skulle inte ens lyfta ett ögonbryn om jag skrollade i flödet och skulle öppna en sån snap." (Flicka, 13 år)

20 Brännström, L., Nyhlén, S., & Gillander Gådin, K. (2020). "You are so ugly, you whore"-girls in rural Sweden discuss and address gendered violence. International journal of qualitative studies on health and well-being, 15(1), 1695308.

Forskning stödjer barnets berättelse, det är vanligt att barn reagerar mycket starkt - med överraskning, äckel och skam - när de får sin första dickpic, oftast före tonåren, men också det faktum att de sedan snabbt vänjer sig²⁰. I en studie²¹ med svenska högstadieelever beskrivs dickpics som vardag och att flickorna på ett plan accepterar att få dessa oönskade bilder. Samtidigt finns det en frustration över ett obegripligt beteende och ett äckel inför bilderna. Barnen berättar även om andra barn, unga och vuxna män som skickar oönskade dickpics och har olika typer av strategier för att kunna fortsätta att skicka oönskade bilder, även om barnet visar att hen inte vill. Ibland skickar de oönskade nakenbilder som en slags förskottsbetalning och försöker få barnet att skicka en bild tillbaka så att det inte ska bli orättvist. Eller så skriver de helt enkelt att det är barnets tur. Detta kan skapa en förvirring hos barnet eller en känsla av att inte göra rätt, varför en del av barnen då skickar en bild, fast hen varken ville ha den oönskade nakenbilden eller skicka en bild tillbaka.

"Vi höll på via nätet bara och så blev det att hon skickade så skickar jag tillbaka för så att det inte blir orättvist." (Pojke, 17 år)

"Att folk skickar nudes och anser det vara "betalningen" för att man själv ska skicka något tillbaka. Har hittat folk som säger "din tur" när de skickat en oönskad nude. Känns dåligt." (Ej specificerat, 17 år)

"Jag har upplevt att det har varit killar som har skickat nudes och säger att jag måste det." (Flicka, 13 år)

21 K. H., & Odenbring, Y. (2021). Unsolicited Dick Pics: Online Sexual Harassment, Gendered Relations and Schooling. In Violence, Victimization and Young People (pp. 113-128). Springer, Cham.

En annan erfarenhet barn berättar om är att när de fått oönskade nakenbilder rapporterar och/eller blockerar de förövarens konto. Men förövaren skapar ofta ett nytt konto och fortsätter sedan att skicka oönskade nakenbilder. Detsamma ser vi när det gäller förövare som hotar att sprida vidare nakenbilder till barnets vänner och familj; om barnet blockerar dem fortsätter de att hota genom att skapa nya användarkonton för att kontakta barnen. Förövarna kan på så sätt fortsätta att ofreda barnet sexuellt, trots att hen försöker att skydda sig från oönskade nakenbilder i sina sociala kanaler. Nedan kan vi ta del av två berättelser om hur det kan gå till när barn försöker att blockera förövare.

” Jag får dp som jag inte vill ha hela tiden och har nästan blivit van med det.

”Jag har många gånger fått oönskade nudes av äldre män och när jag har rapporterat och blockat skaffar dom fler konton för att kunna kontakta mig.” (Flicka, 14 år)

”Det kan va killar som skickar bilder på sina underdelar och när dom snuskar sig och när man rapporterar så försvinner de inte från snap.” (Flicka, 12 år)

Trots att barnet kan reagera starkt, speciellt när det är någon hen känner eller någon på den egna skolan som skickar bilder, är hen ofta omedveten om att det är brottsligt och tycker inte heller att det är så pass allvarligt att hen borde polisanmäla, trots obehaget hen känner²². Pojkarna har å sin sida normaliserat beteendet på ett annat vis; även

om de inte skulle skicka den typen av bilder själva betraktar de handlingen som en bagatell som kan vara lite genant för den som avslöjas²³. Denna skillnad i tolkning är antagligen ett av skälen att pojkar och män fortsätter skicka dickpics trots att flickorna unisont tar avstånd från dem, även om de har vant sig vid att dessa bilder dyker upp.

”Man har ju fått typ hundra bilder av killar ofrivilligt och alla killar frågar om bilder asså verkligen typ alla alla killar är äckliga och dem vågar så mycket mer genom internet.” (Flicka, 16 år)

”ofta att random grabbar skickar dp utan att veta ifall mottagaren vill ha.” (Flicka, 15 år)

”Jag får dp som jag inte vill ha hela tiden och har nästan blivit van med det. Känns inte bra att det nästan ska vara en del av min vardag.” (Flicka, 15 år)

Det blir också tydligt att de som skickar denna typ av bilder kan bli upprörda om den de utsätter berättar att hen blivit ofredad. Pojkarna anser att flickorna har en skyldighet att skydda dem²⁴. I vissa fall har flickor och icke-binära valt att överge denna strategi och istället blivit mer konfrontativa när de får oönskade dickpics. Detta kan ses som ett aktivt motstånd mot att de förväntas acceptera att ta ansvar för pojkars och mäns gränsöverskridande beteende²⁵.

”Folk som skickar oönskade nudes och sen säger att ”jag vet att du ville ha nudes” och ”amen du bad ju om de ”ÄVEN FAST MAN INTE VILLE SE DIN LILLA KUK.” (Icke-binär, 15 år)

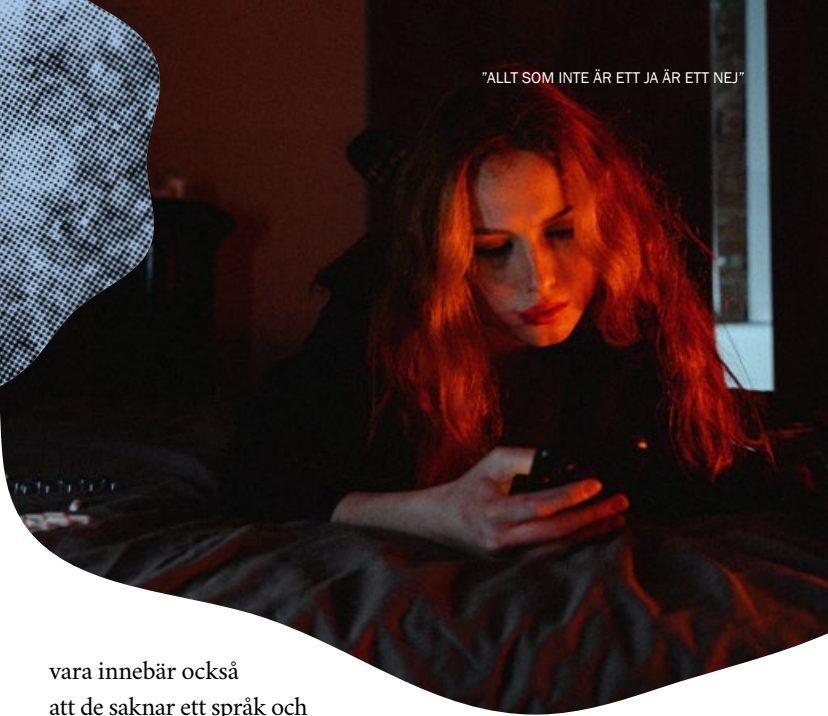
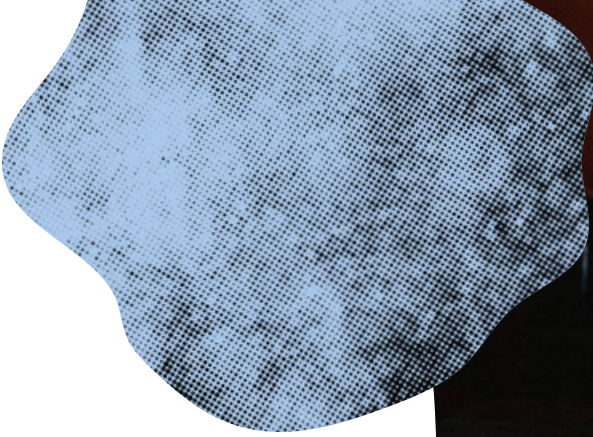
22 K. H., & Odenbring, Y. (2021). Unsolicited Dick Pics: Online Sexual Harassment, Gendered Relations and Schooling. In *Violence, Victimization and Young People* (pp. 113-128). Springer, Cham.

23 Ibid.

24 Brännström, L., Nyhlén, S., & Gillander Gädin, K. (2020). "You are so ugly, you whore"-girls in rural Sweden discuss and address gendered

violence. *International journal of qualitative studies on health and well-being*, 15(1), 1695308.

25 Hunehill Berndtsson, K. (2021). "Something You Just Don't Talk About": An Analysis of Teenage Boys' Experiences of Non-Consensual Sexting in Lower Secondary School. *The Journal of Men's Studies*, 10608265211042794.

Det finns naturligtvis också pojkar som inte har denna syn och för dem upplevs faktumet att många flickor får oönskade nakenbilder som en svårlöst konflikt.

"Jag har själv inte upplevt så mycket sånt på nätet men jätte många om inte alla av mina tjejvänner har fått bild på en killes könsorgan utan att de ville vilket är hemskt jag tycker verkligen killar borde fatta att tjejer inte vill se det och bättra sig ibland tycker jag inte om att vara kille för hur en del män och killar behandlar tjejer." (Pojke, 16 år)

Normer kring hur pojkar ska vara innebär också att de saknar ett språk och en arena för att diskutera känslor av obehag och att kränkas.

Pojkarnas erfarenheter som utsatta ska inte heller förminskas då pojkar också utsätts för oönskade nakenbilder i stor omfattning. Pojkar som utsätts för sexualbrott, och detta gäller också oönskade nakenbilder, vet ofta inte hur de ska reagera och uppfattar sig i ännu lägre grad som utsatta för ett brott än flickorna²⁶. Normer kring hur pojkar ska

vara innebär också att de saknar ett språk och en arena för att diskutera känslor av obehag och att kränkas.

"Vissa tjejer tror det är självklart att man skickar bilder, och skickar bilder, och sen kanske man berättar för en kompis och tycker att det inte är rätt och kompiserna svarar men vadå va glad du fick bilder, men liksom tänk om man inte vill ha bilder det är helt olikt om tjejer får en oväntad kukbild då är det en helt annan sak tycker att det ska vara jämlikt om att skicka nudes, och inte bara killkompisar jag berättar sånt för utan också tjejkompisar och får samma svar av dom." (Pojke, 15 år)

En norm som säger att det är pojkar som är förövare och flickor som är offer skapar dessutom en arena för flickor som vill utsätta en pojke för skam och socialt utanförskap. Detta kan göras genom att sprida ett rykte eller en nakenbild och säga att någon skickade den oönskat fast det inte stämmer eller ens är en bild på den utpekade. Konsekvenserna av detta kan bli stora för den utpekade²⁷.

"En tjej som ogillade mig skapade en fejkad dick pic." (Pojke, 15 år)

²⁶ Hunevall Berndtsson, K. (2021). "Something You Just Don't Talk About": An Analysis of Teenage Boys' Experiences of Non-Consensual Sexting in Lower Secondary School. *The Journal of Men's Studies*, 10608265211042794.

²⁷ Ibid.

Barn som hotats att skicka nakenbilder

Många barn, framförallt flickor, har också blivit hotade och utpressade till att skicka nakenbilder, vilket också många av barnens egna berättelser handlar om. I citaten nedan har flickorna kommit i kontakt med personer på dejtingappar eller på sociala medier och det kan ofta vara andra barn som de redan känner. Det är med andra ord svårt för barn att undvika att utsättas för denna typ av hot då de befinner sig på plattformar där alla andra barn också är, även de som hotar och utpressar.

"Vi började skriva på en dejting app osen frågade han om bilder och jag sa nej flera gånger först men då blev han typ hotfull och då kände jag mig tvingad att skicka." (Flicka, 17 år)

"Träffade en person på omegle som bad mig skicka på snapchat och sedan hotade han mig att sprida om jag inte skickade mer." (Flicka, 17 år)

I många fall, speciellt i de fall där förövaren är vuxen och okänd för barnen, kommer hoten snabbt och är ofta grova. Målet är att få barnet att skicka en bild medan de är rädda och innan de hinner tänka efter eller söka stöd²⁸.

"Han tvingade mig och sa att han skulle skicka Bandidos på mig annars." (Flicka, 17 år)

"Fått många hot om att bli våldtagen eller att dom [nudes] skulle spridas osv, även fått självmordshot att den jag inte ville skicka till skulle ta sitt liv om jag inte skickade." (Flicka, 15 år)

"Det var en vuxen som sa exakt var jag bodde och jag blev jätterädd för jag inte kände han. Sen skrev han att om jag inte skickar en bild på min rumpa kommer han hem till mig med en pistol och han skickade en bild på en pistol han hållde i sen skickade jag bilden och då började han säga att om jag inte skickade fler skulle han visa bilden för mina föräldrar och allt." (Flicka, 13 år)

Det sista citatet visar hur en person kan få makt över barnet om hen får tillgång till en nakenbild, eftersom barnet ofta blir rädd för att bilden ska spridas eller skickas till barnets föräldrar. Denna makt kan användas för att fortsätta utpressa barnet för att få ännu fler bilder, filmer där barnet begår övergrepp på sig själv, sex utanför nätet eller pengar.

"När jag hade skickat en bild så tog det inte slut där utan han ville bara ha fler och fler bilder till slut när jag sa ifrån så hotade han att sprida bilderna om jag inte skickade mer. Ja då blev det ju så." (Flicka, 14 år)

"Det var en kille som jag var jättekär i. Jag började med att skicka en bild på mig i underkläder för att få bekräftelse. Men sedan började han hota med att om jag inte skickade mer skulle han skicka den bilden till mina föräldrar och sprida den till mina vänner." (Flicka, 16 år)

²⁸ Wolak, J., & Finkelhor, D. (2016). Sextortion: Findings from a survey of 1,631 victims.

Barnens rädsla är inte heller grundlös då den som får sina bilder spridda ofta utsätts för ryktes-spridning, mobbing och fler sexuella trakasserier som så kallad "slutshaming". Detta drabbar flickor betydligt hårdare än pojkar²⁹. I många fall väljer barn att blockera den som hotar dem och ibland är detta en framgångsrik strategi, men många gånger öppnar förövaren nya konton och fortsätter att förfölja barnet. Det är tyvärr också så att hot, framför allt hot om att sprida bilder, ofta genomförs om barnet inte väljer att göra som utpressaren vill och framför allt om barnet känner förövaren utanför internet³⁰.

Något som också är tydligt är att språket är oerhört rätt och kvinnofientligt i många av interaktionerna som barnen berättar om. Det är vanligt att de från början har fått komplimanger och sedan blir kallade "fula", "äckliga" eller "hora" om de inte gör som de blir tillsagda³¹.

"En kille blev sur när jag inte ville skicka nudes och kallade mig hora." (Flicka, 17 år)

I fritextsvaren berättar en pojke om hur arg han blev då han upptäckte nakenbilder av sin syster i en chattgrupp. Kränkningen mot systemen ledde till att han misshandlade den andra pojken. Trots detta verkar han inte reflektera över de pågående övergreppen han och hans vänner begår mot andra flickor.

"Alla va i en chattgrupp och alla skickade sparade bilder på tjejer när jag ser en av bilderna är på min syster... Och frågar hur han fått tag på den... han svarar att 'jaha, det horan skickad bara den till mig för att jag hotade att döda hennes häst.'" (Pojke, 17 år)

Det avhumaniserade språket om flickor och synen på nakenbilder som digitala troféer som ger prestige och popularitet skapar också en situation där många sexuella gråzoner uppstår³².

Det är tydligt att vid sidan av hot använder många pojkar också tjat, smicker, känslomässig utpressning samt söker upp flickor som är mycket unga. Hos flickorna skapar en sådan miljö en känsla av stress, otrygghet och rädsla.

” En kille blev sur när jag inte ville skicka nudes och kallade mig hora.

"Skrev med någon och tyckte om honom jättemycket sedan frågade han om helkroppsbild och öste på med så mycket komplimanger och sedan gick det längre och han frågade om bild i underkläder och jag skrev nej först men 'du är så himla vacker' blablabla och så tjtade han så mycket att jag skickade till slut för att jag inte ville att han skulle sluta skriva med mig och jag fick massa komplimanger och blev väl glad sedan gick det bara längre och även om jag skrivit länge sen innan till honom att jag aldrig kommer att skicka en nude eller något sånt så gjorde jag det ändå till slut, mest för att jag ville fortsätta skriva till honom och sen kändes det bra att få komplimanger för något man egentligen är osäker på." (Flicka, 17 år)

"Personen försökte få mig att få skuldskänslor för att jag inte ville skicka, och till sist funkade det. Jag blev typ manipulerad att göra det." (Ej specificerat, 15 år)

"Men han bad mig att skicka bilder å han skicka en först å jag hade inte bett om det, och jag kände mig dum å han tjtade fram en bild." (Flicka, 13 år)

"Man fick all uppmärksamhet och bekräftelse man ville ha osen antingen pressar de eller så ber de en för de tycker man är fin o man känner sig mer älskad ju mer de säger till en." (Flicka, 15 år)

29 Rosemary (Rose) Ricciardelli & Michael Adorjan (2019) 'If a girl's photo gets sent around, that's a way bigger deal than if a guy's photo gets sent around': gender, sexting, and the teenage years, *Journal of Gender Studies*, 28:5, 563-577, DOI: 10.1080/09589236.2018.1560245.

30 Wolak, J., & Finkelhor, D. (2016). Sextortion: Findings from a survey of 1,631 victims.

31 Ringrose, J., Regehr, K., & Whitehead, S. (2021). 'Wanna trade?': Cis-heteronormative homosocial masculinity and the normalization of abuse in youth digital sexual image exchange. *Journal of Gender Studies*, 1-19.

32 Ibid.

Återigen är det viktigt att komma ihåg att även om en stor majoritet av de utsatta är flickor kan även pojkar drabbas av detta, och för det individuella barnet kan skadan vara lika stor oavsett könsidentitet.

"Jag lita på henne jättemycket o sen sa hon att om jag inte lyssnar och gör som hon säger så sprider hon dom." (Pojke, 14 år)

"Jag skickade en bild till en kille och sedan spred han de. Vi pratade genom snap och jag var 13 vid den tiden så var inte jättesmart." (Pojke, 16 år)

Utpressning där barnet skickar bilder för att undkomma hot kan bland annat kopplas till psykisk ohälsa, skolmisslyckande, självskadebeteenden och i extrema fall suicidförsök³³.

"Blev utnyttjad av detta när jag va 13 till när jag va 14 eller 15 år, minns inte riktigt längre då jag förträngt denna tiden. Jag pratade med en kille på nätet och vi skickade bilder till varandra. En dag när jag inte ville skicka blev han sur på mig och började hota med att han skulle visa hela min familj och alla jag känner. Jag stod på mig och skrattade åt det för jag va ju så säker på att han inte hade screenat mina bilder, då det syns när man skickar via Snapchat. Men då plötsligt skickar han ALLA mina nudes i chatten, ALLA. Han hade använt något program som gör att det inte syns när man screenar. Jag va 13 år, lilla lilla jag. Livrädd för att folk skulle få veta. Jag gjorde ingenting, jag va så rädd. Så jag fortsatte. Han hade ju bevis. Jag blev helt fast i hans händer. Blev helt manipulerad och mådde så extremt dåligt. Att veta att någon sitter på en sån makt över ens liv är en sådan sjuk känsla som inte går att beskriva. Det tog lång tid innan jag tog mig ur det och hur jag gjorde det är lite flummigt. Minns det inte helt. Men jag skrev bara hejdå och berättade hur illa jag mådde av det och blockade överallt. Jag hade fått nog. Att vara fast med honom och att fortsätta skicka bilder gjorde mig så fruktansvärt illa.

Effekterna som detta fick på mig senare i livet är nästan lika illa som själva händelsen. Nu är jag 17 år

och det har ändå gått 4 år ungefär. Men jag påverkas av detta fortfarande. Folk har svårt att förstå hur jag som bara skickade bilder till en kille, mår så som jag säger av det där. Det känns som jag är den enda som förstår. Efter allt kunde jag inte lita på någon, inte en enda person. Det kan jag fortfarande inte. Jag litade ju på honom, men han svek mig och jag hamnade i det där. Jag litar inte på en enda människa. Sedan fick jag otroliga problem med att säga nej, till i princip allt. Sa aldrig nej när jag egentligen ville säga nej. Jag var hela tiden så fruktansvärt rädd att folk skulle bli sura på mig. Det är svårt att sätta sig in i denna situationen men det var en ren mardröm. Jag var så så så rädd dygnet runt. För att inte tala om min väldigt låga självkänsla. Jag var på botten verkligen. Började självskada. Lite genom att skada mig själv fysiskt. Men mitt största problem var att jag lät killar utnyttja mig. Kanske det mest oväntade med tanke på händelsen. Men jag mådde så dåligt så jag brydde mig verkligen inte längre. Jag brydde mig inte om någonting. Jag var ändå inte värd min familj eller mina vänner. Jag kände mig så äcklig och värdelös. Jag hade inte sex med killar men jag skickade bilder till dem som med den tidigare killen. Jag sa aldrig nej. Fast det enda jag ville var att säga nej. Idag har jag tagit mig ur detta helt. Helt själv. Vågade inte berätta det för en enda person förens allt redan var utrett och jag mådde hyfsat bra igen. Jag var så rädd för att bli dömd och hatad.

Min familj vet fortfarande inte om det men några av mina vänner gör det. Får fortfarande en klump i magen när jag säger nej till folk som jag gillar. Får känslan av att jag gör dem besvikna och att dem kommer bli sura eller lämna mig. Men det är bara att kämpa dig igenom det. För om jag vill säga nej, då gör jag det. Mitt mående är inte heller helt återställt. Känns just nu inte som det kommer någonsin bli det. Kommer nog alltid ha detta i bakhuvudet i alla fall. Men jag är glad och så otroligt stolt att lilla jag tog mig ur det. Lilla fina jag, 13 år. Stackars liten. Min historia är mindre unik än vad jag tror. Det finns otroligt många andra som har varit med om samma sak. Och jag blir väldigt glad när jag ser att det uppmärksammas. För jag är en av offren och vet hur det är att vara där. Tack." (Flicka, 17 år)

33 Wolak, J., & Finkelhor, D. (2016). Sextortion: Findings from a survey of 1,631 victims.

Barn som fått nakenbilder spridda

Drygt en av fem flickor har fått sina nakenbilder spridda och av pojkarna har en av sex upplevt samma sak. Det som skiljer dem som fått sina nakenbilder spridda från de övriga brotten är att det i princip bara drabbar de barn som har skickat, vilket gäller ungefär hälften av barnen (48 procent av flickorna, 44 procent av pojkarna). Det innebär att nästan hälften av flickorna och var tredje pojke som har skickat nakenbilder också fått dem spridda.

En av sex pojkar har fått sina nakenbilder spridda.

När vi läser fritextsvaren om att skicka nakenbilder är det tydligt att barnen är medvetna om att deras nakenbilder kan spridas vidare. Denna medvetenhet visar sig på olika sätt; en del barn väljer att aldrig skicka nakenbilder till någon, oavsett om de litar på personen eller inte. Medan andra använder sig av olika strategier och gör riskbedömningar varje gång. En del barn skickar och lägger inte särskilt stor vikt alls vid att deras nakenbild kanske sprids av den som tar emot den. När barnen beskriver att det har gått bra att

skicka nakenbilder motiveras det ofta med att de har litat på den som de skickade till, och att det gick bra eftersom personen valde att inte skicka vidare eller screena. Men det blir tydligt i berättelserna att denna strategi, att bara skicka till någon de litar

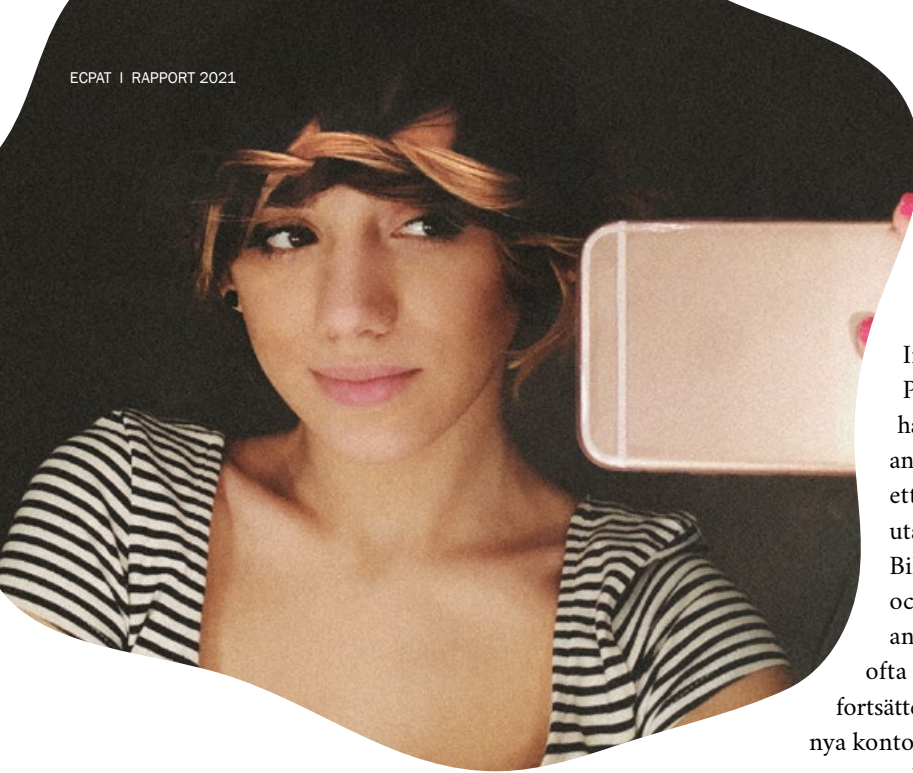

Drygt en av fem flickor har fått sina nakenbilder spridda.

på, är samma strategi som de vars bilder spridits ofta har använt, det vill säga att de har skickat sin nakenbild till någon som de känt och litat på.

När barn har skickat till någon de litar på, som sedan skickar bilderna vidare, lägger ofta barnet stor skuld på sig själv och skriver att hen varit "dum" eller "korkad". Det är få som lägger skulden på personen som har spridit bilden. Ofta uttrycker de sig likt barnet i citatet nedan och skuldbelägger sig själva istället för att lägga ansvaret hos personen som har svikit ett förtroende genom att sprida bilden - och som då faktiskt kan göra sig skyldig till ett brott.

"Han bad om bilder och jag skickade eftersom jag litade på honom men det skulle jag inte gjort eftersom att hela skolan fick den bilden." (Flicka, 15 år)

Flera barn skriver även om hur spridningen av deras nakenbild har skett när de har försökt att avsluta en relation eller säga upp kontakten med personen som de bytt bilder med. Deras bilder blir då ett maktmedel som den andra personen kan använda för att förmå barnet att stanna kvar i relationen eller fortsätta kontakten. Vi ser också av berättelserna att hotet ofta blir verklighet och att bilderna faktiskt sprids när barnet vill avsluta relationen.

"Jag har blivit tvingad att skicka nudes för jag har blivit mordhotad. Sen så har jag gjort det för att vi hade byggt upp ett förtroende och jag fick även bilder av honom men när jag inte ville skicka mer och säga upp kontakten vart det inge bra, då spred han bilderna." (Flicka, 16 år)

"Jag har varit med om mycket och tycker att allt är ganska jobbigt. Tyckte mycket var mitt fel i början men har lärt mig att inget är mitt fel egentligen. Jag skickade en rövbild till mitt ex (när vi var tillsammans) och han sparade för att hota mig! Sen när det tog slut fanns mina nudes i hela skolans telefoner." (Flicka, 15 år)

Ett vanligt sätt att sprida bilder på är att starta upp egna eller använda sig av andras konton på exempelvis Instagram och Snapchat, eller i ett fall Pornhub, för att hänga ut personer som har skickat nakenbilder. Hösten 2021 var användningen av så kallade expose-konton ett återkommande verktyg för unga att utan samtycke sprida andras nakenbilder. Bilderna kan taggas med barnets namn och det tar ett tag innan dessa konton anmäls eller tas bort och då har bilderna ofta spridits till många användare. Ibland fortsätter personen bakom spridningen att starta nya konton när hen blir blockad. Att sprida någon annans nakenbilder på det här sättet är olagligt och oerhört kränkande för den som drabbas. Vi kan även läsa i barnens berättelser att känslan är att ingen gör något åt spridningen, vilket påverkar offret oerhört. En del barn berättar att de inte vill gå till skolan och att det påverkar deras mående långt efter händelsen.

"Många konton på sociala medier där folk sprider andras bilder men det är nästan ingen som gör något åt det." (Flicka, 15 år)

"Mina bilder spreds på Pornhub och jag vet vem som spred dom men vågar inte konfrontera honom. Jag kontaktade Pornhub och dom tog bort konto och video men jag är rädd eftersom han fortfarande har dom på hans mobil. Jag ångrar mig att jag skickade." (Flicka, 16 år)

” Jag har blivit tvingad att skicka nudes för jag har blivit mordhotad.

Vi ser även flera flickor i 11-13 års åldern som har blivit sexuellt utnyttjade av pojkar som är 15 – 18 år, där pojken har varit väldigt aktiv i att pressa, hota och manipulera flickorna att skicka bilder eller att träffa dem utanför nätet. I berättelserna verkar det som att det äldre barnet känner till det yngre barnets ålder och flera av flickorna skriver att det verkar som att pojken har försökt att få dem att förälska sig i honom och spelat mycket på det yngre barnets känslor för att kunna utnyttja henne på olika sätt. Barnen i berättelserna har utsatts för sexuella ofredanden, förmåtts att skicka nakenbilder och i vissa fall träffat personen och blivit utsatta för sexuella övergrepp.

” Jag behöver hjälp men vet inte var jag ska vända mig.

”Jag blev tillsammans med en kille från Snapchat efter att vi pratat i telefon och sånt i nått år men sen började tjata på mig mer och mer om att jag skulle skicka mer nudes och sen läckte mina nudes på nätet. Jag var 12

och han 18. Jag polisanmälde flera gånger men utredningen lades ner. Det var ungefär 4 år sedan och han skickar fortfarande runt dem. Jag behöver hjälp men vet inte var jag ska vända mig. Efter 5:e polisanmälningen gav jag upp.” (Flicka, 16 år)

Om pojkars nakenbilder bemöts med ett bagatelliserande av både pojkarna själva och

av omgivningen så gäller motsatsen för flickornas nakenbilder. Har flickorna skickat, även om det har skett frivilligt och i samförstånd, krockar det med normer om hur flickor ska bete sig. Detta är inget problem så länge det inte avslöjas, men om bilderna sprids kan det i många fall få stora konsekvenser såsom mobbning, mer sexuella trakasserier eller utpressning över lång tid³⁴. Syftet med spridningen är inte alltid att skada den som skickat bilden; enligt en studie från Nederländerna finns det minst sex olika anledningar till att sprida andras bilder. Endast två av dem, hämnd och att skamma någon, har målet att skada. De andra strategierna handlar snarare om att öka sin popularitet, förstärka vänskap, skapa dialog eller helt enkelt sexuell omogenhet³⁵. Till skillnad från oönskade nakenbilder är att dela andras bilder utan samtycke inte ett brott som har en lika tydlig könsuppdelning³⁶. Visserligen får flickor oftare sina bilder spridda och konsekvenserna är ofta allvarligare än för pojkar, men även pojkar får sina bilder spridda och lider av konsekvenserna. Däremot är det ungefär lika många flickor som pojkar som sprider andras nakenbilder och när flickor sprider bilder verkar motivet oftare vara att skada offret än när pojkar sprider. Detta kan vara ett sätt att straffa flickor som inte passar in i bilden av hur ett barn ska bete sig om hen är flicka³⁷. Pojkar som sprider bilder gör oftare detta utan att reflektera över hur det påverkar flickorna³⁸. Istället handlar det ofta om att skaffa sig popularitet och status hos andra killar³⁹.

34 Se exempelvis Ringrose, J., Regehr, K., & Whitehead, S. (2021). 'Wanna trade?': Cisheteronormative homosocial masculinity and the normalization of abuse in youth digital sexual image exchange. *Journal of Gender Studies*, 1-19.

35 Naezer, M., & van Oosterhout, L. (2021). Only sluts love sexting: Youth, sexual norms and non-consensual sharing of digital sexual images. *Journal of Gender Studies*, 30(1), 79-90.

36 Ibid.

37 Meehan, C. (2021). 'If someone's freaky, everyone loves it. It's all about the drama': young women's responses and reactions to image based sexual abuse of other young women. *Journal of Gender Studies*, 1-12.

38 Hunehall Berndtsson, K., & Odenbring, Y. (2021). They don't even think about what the girl might think about it': students' views on sexting, gender inequalities and power relations in school. *Journal of Gender Studies*, 30(1), 91-101.

39 Naezer, M., & van Oosterhout, L. (2021). Only sluts love sexting: Youth, sexual norms and non-consensual sharing of digital sexual images. *Journal of Gender Studies*, 30(1), 79-90. Och Ringrose, J., Regehr, K., & Whitehead, S. (2021). 'Wanna trade?': Cisheteronormative homosocial masculinity and the normalization of abuse in youth digital sexual image exchange. *Journal of Gender Studies*, 1-19.

Barn som erbjudits pengar för nakenbilder

Ett annat sätt att komma över nakenbilder är att försöka köpa dem och vi ser att en majoritet av flickorna och var femte pojke har erbjudits pengar för nakenbilder. I svaren ser vi att många av barnen uttrycker förståelse för att unga kan välja att sälja nakenbilder och flera berättar att de själva gjort det. Det som oroar barnen mest verkar vara att köparen ska kunna ta reda på deras identitet snarare än att de ska ha eller sprida bilder på dem. Enligt barnen betalar både vuxna och andra barn för bilder och säger att det är ett beteende som blivit normaliserat.

Att sälja bilder för betalning är inte olagligt och i flera berättelser verkar det inte som att barnen har något emot att sälja nakenbilder. Ett barn skriver att det är ett lätt sätt att tjäna pengar på. Vad som däremot är olagligt är att köpa bilder av minderåriga eller erbjuda dem pengar för nakenbilder.

*"Kände väl för det en kul grej vi båda var med på, och så har jag sålt."
(Icke-binär, 15 år)*

*"Jag tycker om att skicka nudes mot betalning. Det är ett lätt sätt att tjäna pengar."
(Ej specificerat, 17 år)*

"Jag fick 500 kr." (Flicka, 10 år)

"Jag kände mig inte obekväm då jag fick betalt och inte behövde vara helt naken på bilderna. Han var även respektfull som jag skickade till." (Flicka, 14 år)

Orsaken till att sälja bilder kan vara en blandning av behov av pengar, spänning och längtan efter bekräftelse. I en studie av norsk polis ser polisen att barn som säljer bilder ibland upplever en eskalering, antingen för att de vill tjäna mer pengar eller för att den som köpt bilden använder denna för att pressa barnet att skicka fler och grövre bilder, med hot om att sprida bilden i barnets nätverk. I det senare fallet kan barnet känna sig ännu mer utsatt än vid andra former av hot och utpressning då de sålde de första bilderna, vilket skapar mer skam. Norska polisen konstaterar också att det förekommer fall där förövaren har betalat för att sexuellt exploatera barnet efter att ha köpt bilder⁴⁰. I fritextsvaren berättar barn om hur det har gått fel efter att de har sålt bilder.

” Jag tycker om att skicka nudes mot betalning. Det är ett lätt sätt att tjäna pengar.

40 Polititetet Kripas (2021). Barn som selger egenproduseret overgreppsmateriale.

"Det var så extremt läskigt och även om det har gått mer än 1 år så tänker jag fortfarande på det. Efter att det hänt hade jag så mycket skuld känslor och hade mycket ångest men bestämde att berätta för min mamma och att rapportera honom till polisen."
(Flicka, 15 år)

"en kille sa att han skulle swisha 500 men istället skärmfilmade han allt och sa att han skulle skicka det till min familj. som tur var hade jag bara honom på snap och han visste inte ens vad mitt efternamn var så han kunde inte sprida det även om han ville. han försökte få mig att skicka mer genom att hota med att sprida de så det hade blivit som en ond cirkel." (Flicka, 16 år)

"Jag skickade för att bli av med tjetet som var hela tiden men det slutade inte där då. Utan fler och värre bilder och videor skulle skickas för samma summa. Men till sist så jag ifrån. Visst han fattade inte så han våldtog mig istället och jag vågade inte säga till någon för jag skämdes." (Flicka, 16 år)

Det finns också ett tydligt avståndstagande till de vuxna män som erbjuder minderåriga pengar för bilder även om barn kan uttrycka förståelse för andra barn som säljer bilder. Några barn uttrycker också en besvikelse över att de inte upplever att samhället ger dem det skydd som de borde få.

"Jag vet inte så mycket men många bekanta tjejkompisar har gjort detta och blivit utpressade till slut. Synd att detta inte ses som något allvarligt i rätten." (Flicka, 15 år)

I svaren framkommer också att det vid sidan av försäljningen av nakenbilder till äldre personer för förhållandevis mycket pengar förekommer det också att barn säljer till andra barn. Detta uppfattas av vissa som relativt vanligt och inte lika problematiskt som då en vuxen köper bilder.

"Det har varit att dom tog och betalade minst 50 kr för en bild, sen har det också varit till olika killar jag har varit på g med." (Flicka, 14 år)

"Har blivit erbjuden pengar för nudes och för att acceptera sexuella videor från andra. De som har erbjudit pengar har för min kännedom varit i min ålder, så ingen gubbe i mina fall. Jag vet inte säkert om det har skett mina vänner, men eftersom att det är rätt vanligt med pengar för nudes osv så kan jag tänka mig att det hänt." (Flicka, 17 år)

Barn som utnyttjats för köp av sexuella handlingar

Det är inte ovanligt att barn träffar personer som de mött på nätet och i en del fall är syftet att ha sex. I vissa fall handlar det om personer, nästan uteslutande vuxna, som betalar för att sexuellt utnyttja minderåriga. Detta är en grupp vi vet lite om och barnen som uppger att de har utnyttjats sexuellt mot ersättning lämnar inga eller fåordiga kommentarer om detta i fritextsvaren.

I relation till de andra brotten har få av barnen som svarat på frågorna om brottsutsatthet "sålt sex" till någon de träffat på nätet – tre procent av flickorna och drygt tre och en halv procent av pojkarna. De flesta undersökningar i Norden visar att fler pojkar än flickor sålt sex⁴¹. Barn som har utnyttjats sexuellt mot ersättning möter oftast förövarna på spelplattformar och sociala medier och bara i undantagsfall på sajter som erbjuder sexuella tjänster för vuxna⁴². Det handlar alltså inte om att barnen söker upp förövarna, utan dynamiken är i de flesta fall den omvända, i alla fall initialt, även om de som blir sexuellt

utnyttjade mot ersättning regelbundet också kan annonsera på sexsajter⁴³. Denna dynamik gör att det blir svårare att hitta barnen, ta dem ur en övergreppssituation och ge dem stöd⁴⁴.

"Jag ville ha en sugardaddy och vad gör man inte för pengar!" (Flicka, 14 år)

"Jag sålde mig och fick klamydia." (Pojke, 15 år)

"Mina kompisar brukar kalla det för "sugerdaddy", det är ett enkelt sätt för det att tjäna pengar." (Flicka, 17 år)

"En kille la till mig o sa att du får 1000 om du skickar en video när du pullar dig själv." (Flicka, 14 år)

” Mina kompisar brukar kalla det för "sugerdaddy", det är ett enkelt sätt för det att tjäna pengar.

41 Holmström, C., Bjønness, J., Jensen, M. B., Seikkula, M., Antonsdóttir, H. F., Skilbrei, M. L., ... & Grönvall, Y. (2019). Young People, Vulnerabilities and Prostitution/Sex for Compensation in the Nordic Countries: A Study of Knowledge, Social Initiatives and Legal Measures. Nordic Council of Ministers.

42 Grönvall, Y., & Holmström, C. (2019). Sweden: Young people selling sex: knowledge base, social initiatives and legal measures. In Young People, Vulnerabilities and Prostitution/Sex for Compensation in the

Nordic Countries: A Study of Knowledge, Social Initiatives and Legal Measures. Nordic Council of Ministers.

43 Jonsson, L. S., Svedin, C. G., & Hydén, M. (2015). Young women selling sex online—narratives on regulating feelings. Adolescent health, medicine and therapeutics, 6, 17.

44 Jämställdhetsmyndigheten, 2021. PROSTITUTION OCH MÄNNISKOHANDEL 2021:23.

Enligt en dansk studie är det svårt för barn att definiera vad sexuellt utnyttjande mot ersättning eller vad sexuell exploatering innebär och att de är ovilliga att se det som prostitution. I stället väljer de att se sexuellt utnyttjande mot ersättning, där köparen är äldre, som en variant av dejting – där gåvor, pengar, bekräftelse och kanske även en plats att sova på, alkohol eller droger är en naturlig del av relationen⁴⁵. Många barn som blir sexuellt utnyttjade mot ersättning uppger dock fler eller andra anledningar än behov av pengar, såsom sexuell nyfikenhet, spänning eller bekräftelse. Det finns också en könsskillnad i skälen där pojkar oftare uppger spänning eller sexuell nyfikenhet och flickor oftare uppger pengar och bekräftelse som orsaker. Pojkar får också oftare annan kompensation än pengar⁴⁶. Kunskapsläget om barn som blir utnyttjade sexuellt mot ersättning är dåligt

Pojkar får också oftare annan kompensation än pengar.

i Norden och många professionella uppger att det är svårt att identifiera gruppen⁴⁷.

Pojkar som blir utnyttjas sexuellt mot ersättning vet vi ännu mindre om än flickor då förväntningar och normer kring prostitution gör pojkarna osynliga. Enligt en rapport från länsstyrelsen i Jönköping finns det ingenting som tyder på att det skulle innebära färre problem för pojkar än för flickor att bli utnyttjad sexuellt mot ersättning, och att osynliggörandet av denna grupp kan förvärra problemen och förhindra stödinsatser⁴⁸.

45 Bjonness, J., & Jensen, M. (2019). Denmark: Young people engaged in transactional sex-taking stock of current knowledge and social initiatives in the field I: Holmström C,(Eds.) Young People, Vulnerabilities and Prostitution/Sex for Compensation in the Nordic Countries. Young People, Vulnerabilities and Prostitution/Sex for Compensation in the Nordic Countries–A Study of Knowledge, Social Initiatives and Legal Measures, 29-66.

46 Grönvall, Y., & Holmström, C. (2019). Sweden: Young people selling sex: knowledge base, social initiatives and legal measures. In Young

People, Vulnerabilities and Prostitution/Sex for Compensation in the Nordic Countries: A Study of Knowledge, Social Initiatives and Legal Measures. Nordic Council of Ministers.

47 Riksrevisionen (2021) Internetrelaterade sexuella övergrepp mot barn – stora utmaningar för polis och åklagare, RIR 2021:25

48 Länsstyrelsen Jönköpings län (2017). Jag vill inte tystas längre - att se och möta ciskillar och transpersoner med erfarenhet av sex mot ersättning.

Berättelser om barns utsatthet för sexualbrott

I den första delen av vår enkät får barnen möjlighet att läsa igenom 17 olika berättelser om sexuella övergrepp, nakenbilder och samtycke. Det finns olika berättelser för de yngre och de äldre barnen. Varje barn har möjlighet att svara på max tre olika berättelser innan hen kan gå vidare i enkäten och svara på direkta frågor som rör utsatthet för sexualbrott på nätet. Berättelserna bygger på upplevelser som barn och unga har delat med sig av till ECPAT antingen genom att kontakta oss för råd och stöd eller i fokusgrupper, intervjuer eller genom deltagande i den första Nude på nätet-enkäten 2020. Barnens upplevelser och erfarenheter har sedan anonymiserats och i vissa fall har två eller fler berättelser fått sammanställas till en. De barn som har deltagit i den berättelsebaserade enkäten har ställts inför ett scenario och sedan fått fem svarsalternativ att välja mellan. Svarsalternativen som de får välja mellan bygger på de svar vi fick i förra årets enkät. Hela enkäten bygger således på barnets egna upplevelser, erfarenheter och strategier. Därefter har möjligheten funnits att skriva kommentarer till berättelsen, skriva ett eget alternativ om inget passat eller dela med sig av hur en har resonerat i fritext. En stor del barn har valt att göra just detta.

Genom att ta del av de alternativ som barnen har valt, samt analysera fritextsvaren de har lämnat har vi fått ta del av viktig kunskap. Hur hanterar barn och unga liknande upplevelser på nätet? Och hur skulle de agera ifall de ställdes inför ett liknande scenario? Barn och unga har olika sätt att göra riskbedömningar och har olika strategier för att hantera sin utsatthet för sexualbrott på nätet. En del av de strategierna är hjälpsamma och andra kan bidra till en ökad sårbarhet. Genom att ta del av barnets egna resonemang kan vi även se att de strategier och den riskbedömning som vuxna gör när de försöker hjälpa barn att hantera sin utsatthet på nätet inte är anpassade till den vardag som barnen lever i. Det är vuxenvärlden som är ansvarig för barns säkerhet, trygghet och skydd på nätet och förutsättningen för att kunna ta vårt ansvar är att vi har relevant kunskap om hur barnets vardag faktiskt ser ut.

I det här kapitlet presenterar vi fyra av berättelserna i enkäten. Berättelserna handlar om sexualbrotten sexuellt ofredande, utnyttjande av barn för sexuell posering, våldtäkt mot barn, barnpornografibrott och olaga integritetsintrång.

Den berättelsebaserade enkäten består av 17 berättelser. Vi har i den här rapporten valt att fokusera på de fyra berättelser som rör olika former av brottsutsatthet. Det har vi gjort för att barnens svar tillsammans med fritextsvaren ger oss viktig information om hur barnen skulle agera eller har agerat när de har blivit utsatta för de sexualbrott vi lyfter i den här rapporten. De fyra berättelser som vi har valt kallar vi **“Lurad”**, **“Mobilen”**, **“Vill vara anonym”** och **“Träffen”**. Dessa berättelser presenteras i sin helhet nedan.

Berättelsen

Lurad

Kim är ny i skolan och där träffar han Philip. De börjar prata och skriva till varandra och efter ett tag börjar de prata om sex. Kim frågar om Philip vill ha en nude och Philip svarar ja så Kim skickar. Philip blir tyst. Philip har screenat bilden. När Kim vaknar på morgonen är allt kaos. Han har fullt av mess från kompisar som sett bilden. Värst av allt är ett mess från Philip som skriver att han bara drivit med honom.

Svar 1: Philip är dum i huvudet, att driva med någons känslor är inte ok och att sprida en bild som man sa ja till är fel. Jag tycker hans kompisar borde säga till honom.

Svar 2: Jag tycker han skulle sett till att den andra snubben också skickade liknande bilder först.

Svar 3: Jag tycker Kim borde varit mer försiktig och inte skicka nudes överhuvudtaget.

Svar 4: Jag tycker han får skylla sig själv.

Svar 5: Jag tycker Kim borde prata med en vuxen. Det är inte hans fel.

Barnens röster om berättelsen "Lurad"

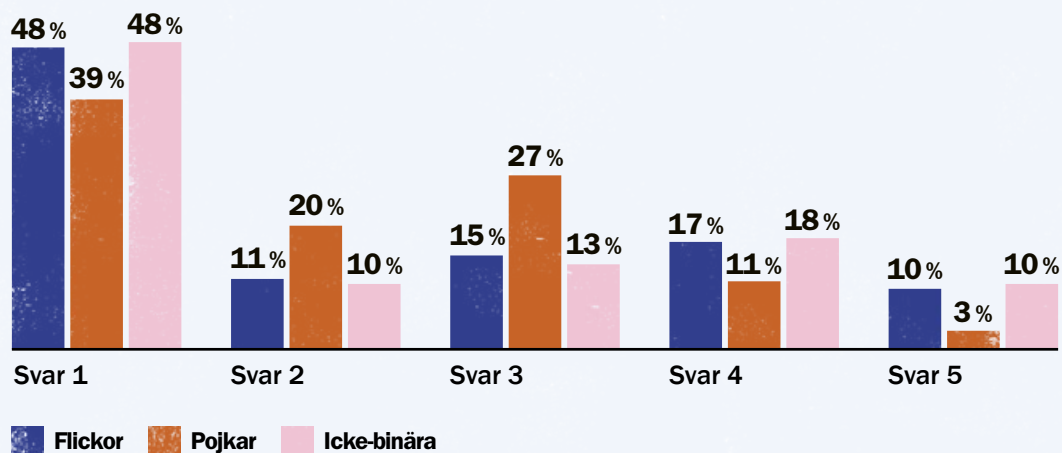
Vi ser att ungefär 20 procent av flickorna och de icke-binära samt 10 procent av pojkarna har erfarenhet av att få sina bilder spridda på ett vis som relaterar till berättelsen. Det är färre än de barn som har uppgett att de fått sina bilder spridda på ett sätt som inte ser ut som i berättelsen, vilket tyder på att barnen kan uppleva att kontexten

som bilderna sprids i är viktig. Det är dock betydligt fler barn, ungefär hälften oberoende av könsidentitet, som känner någon som fått sina bilder spridda på detta sätt. Det senare är viktigt då bevitnande av bildspridning i barnets sociala närhet kan påverka barns uppfattningar om risker och strategier.

Egen erfarenhet

Lurad

Utifrån de råd barnen har gett så ser vi att det vanligaste svaret är att lägga skulden på Philip som både lurade och spred bilden. Detta gäller nästan hälften av flickorna och de icke-binära och runt fyrtio procent av pojkarna. De fritextsvar som barnen ger är ofta mer konfrontativa än svarsalternativet och förstärker upprördheten som många barn känner inför Philips agerande. Vissa barn förespråkar våld mot Philip och flera påpekar att det Philip gör är olagligt och tycker att Kim borde polisanmäla.

"Folk som sprider bilder eller hotar med ens bilder är dumma i huvudet och man borde polisanmäla om något sådant händer." (Flicka, 14 år)

Många barn delar också egna eller andras erfarenhet av bildspridning och de konsekvenser det för med sig för den utsatta. De kommenterar också att de som sprider är äckel, as eller vidriga. Det kan upplevas motsägelsefullt att så många barn anser att barnet som utsatts inte gjort något fel samtidigt som de barn som har erfarenhet av att ha fått sina bilder spridda utsätts för trakasserier, ryktesspridning och isolering. Ett barn kommenterar på just detta:

"Om alla hans kompisar skulle förstå situationen rätt så skulle det bara vara Philip som fick känna skam." (Flicka, 14 år)

Betydligt fler pojkar än icke-binära tycker att Kim borde ha bytt bilder med Philip istället. Tanken verkar vara att ett sådan byte är en slags överenskommelse som minskar risken för spridning. En möjlig förklaring till könsskillnaden skulle kunna vara att det ofta är värre för en flicka än en pojke om bilden sprids.

"Jag tycker att de båda skulle gjort det [skickat bilder] och att Kim inte ska göra det själv och vara

överens om att ingen ska sprida varandras nudes." (Pojke, 14 år)

” Folk som sprider bilder eller hotar med ens bilder är dumma i huvudet och man borde polisanmäla om något sådant händer.

De två följande svaren som är att Kim får skylla sig själv, eller att barn aldrig ska skicka nakenbilder, skiljer sig relativt lite åt i fritextsvaren. Sammantagna är de ungefär lika vanliga för flickor, icke-binära och pojkar, men pojkar är mindre sannolika att tycka att Kim får skylla sig själv och mer sannolika att tycka att han inte alls borde skickat. I båda fallen beskriver barnen att den som skickar måste tänka efter före, att det är viktigt att bara skicka till någon som de redan känner och litat på. Ett ganska typiskt svar är att Kim delvis får skylla sig själv för att han var för naiv.

"Kim borde vara mer försiktig och inte skicka, men inte Kims fel att den spreds. Kim hade antagligen tillit till Philip." (Flicka, 14 år)

Ett mindre vanligt tema är som barnet nedan skriver, att det vore bättre att ses och "flexa" sitt könsorgan istället för att dokumentera och skicka. På så sätt tas inga bilder och risken att de sprids är noll.

"Är det inte mycket mysigare att göra sånt här på plats? Ingen risk för att några bilder sprids eftersom det inte finns några, men du har ändå fått flexa ditt könsorgan (Varför man nu vill göra det går mig förbi, men alla är vi ju olika och alla förtjänar respekt." (Flicka, 15 år)

Det tredje temat i fritextsvaren är att lägga ansvaret på offret för att hen skickade bilden och för att den spreds. Att lägga skulden för brottsutsatthet, så kallad "victimblaming", på ett brottsoffer är ett återkommande tema hos barnen och återkommer i flera av berättelserna och fritextsvaren. Ett exempel på hur detta kan se ut ser vi i citatet nedan.

"Man får skylla sig själv om man skickar nakenbilder, man måste tänka på konsekvenserna."
(Flicka, 16 år)

Det sista svarsalternativet, att Kim borde prata med en vuxen, är det minst populära av svaren. Var tionde flicka och icke-binär och en av trettio pojkar anser att detta är det bästa rådet. De som ger detta svar betonar att det bara är de vuxna som faktiskt kan försäkra sig om att spridandet av bilden får konsekvenser och att detta också är de vuxnas ansvar.

"Kim bör även berätta för en vuxen och se till att Philip får ta konsekvenserna! Sådana vidriga personer borde inte få gå kvar i samma klass som någon de utsatt, speciellt inte utan konsekvenser."
(Flicka, 12 år)

Ett annat barn resonerar kring skammen som drabbar barnet och rädslan för att bli dömd av vuxna om hen berättar om det som händer.

"Detta händer för ofta och folk borde prata om det mer för många skäms och vågar inte säga till nån vuxen. Men vuxna måste också lära sig att prata och bemöta sina barn på ett bättre sätt för många barn känner att deras föräldrar kommer skamma dem och bli besvikna."
(Flicka, 15 år)

Vid sidan av dessa svar väljer ungefär vart tjugonde barn att ge någon annan form av råd. Det är relativt vanligt att barn då svarar att de inte kan välja ett svar utan vill kombinera flera alternativ. Bland pojkarna finns det också några som är upprörda över att bilder skickas mellan pojkar och en del homofobiska kommentarer som visar på större risker för pojkar som uppfattas som intresserade av det egna könet.

Berättelsen

Mobilen

Charlie är sjutton år och går på gymnasiet. Hon är less på att inte ha några pengar och inget jobb. Hennes mobil är dålig och batteriet tar slut för fort. Hennes föräldrar säger bara att de inte kan hålla på och köpa ny mobil. En kompis tipsar henne om en man som hon känner på nätet som köper bilder. Hon säger att han inte är något äckel och att han betalar bra. Det enda hon behöver göra är att ta en nude så skickar han tusen spänn. Hon säger att hon aldrig fotar sitt ansikte och att hela nätet är fullt av nakenbilder så vem bryr sig. Charlie lägger till gubben och han dm:ar henne och frågar om hon vill sälja en nude och få betalt över swish. Han säger att hon får mer om hon visar sitt ansikte.

Svar 1: Även om hon får pengar tror jag detta är superfarligt. Han kan hota henne med dessa bilder och genom hennes telefonnummer kan han hitta henne på riktigt.

Svar 2: Om någon vill betala så mycket för en enda nude hade jag också sålt bilder. 1000 kronor är hur mycket som helst.

Svar 3: Jag skulle inte själv vara bekväm med att sälja nudes till någon jag inte känner, men ser inget fel i att andra gör det. Om man inte tar med sitt ansikte har ju personen inte heller något övertag att utpressa en med.

Svar 4: Jag tycker det är bättre att vara tålmodig, att diskutera med sina föräldrar hur hon kan betala av och att hon skaffar jobb. Det finns så många andra val.

Svar 5: Jag tycker det är tråkigt och väldigt hemskt att hennes vän uppmanar henne till detta.

Barnens röster om berättelsen "Mobilen"

Vi ser att ungefär 30 procent av flickorna och de icke-binära samt 8 procent av pojkarna har erfarenhet av att ha erbjudits pengar av en vuxen för nakenbilder och övervägt detta. Precis som vid spridning är detta färre än de som blivit erbjudna pengar för bilder i frågor om brottsutsatthet, vilket återigen tyder på att kontexten är viktig. Det är tydligt i ett av fritextsvaren:

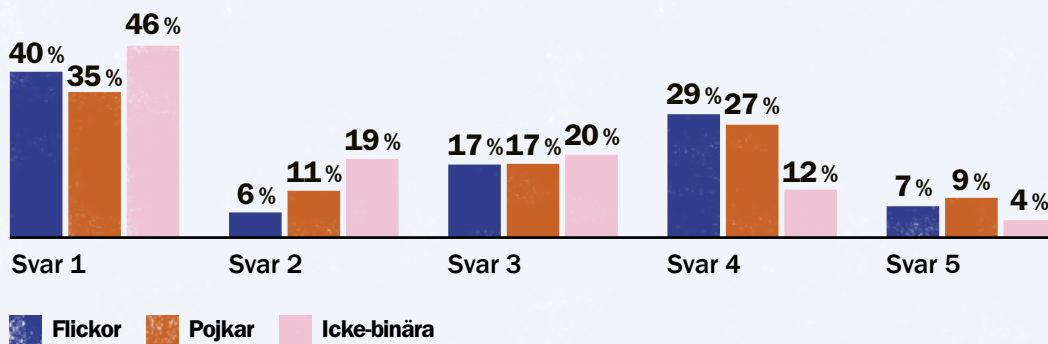
"Jag har inte varit med om just detta scenario men många andra där jag blivit pressad att skicka nudes eller göra andra saker till killar för att få pengar eller dyra saker." (Flicka, 17 år)

Det är dock betydligt fler barn, runt 40 procent av flickorna och de ickebinära samt 25 procent av pojkarna, som känner någon som erbjudits pengar för bilder av någon vuxen. Precis som i fallet med bildspridning kan det som barnen upplever i sin närhet också påverka deras bedömning av riskerna med beteendet. När vi tittar på svaren ser vi att det är mer sannolikt att ett barn med egen erfarenhet skulle välja att sälja bilder (12 procent) än ett barn utan sådan erfarenhet (8 procent).

Egen erfarenhet

Mobilen

I svaren till Mobilen framträder ett delvis annat mönster än i berättelsen Lurad. I den senare fanns det skillnader i hur pojkar svarade jämfört med flickor och icke-binära. I Mobilen liknar flickor och pojkar varandra mer och det är istället icke-binära som sticker ut.

Det första svarsalternativet som betonar att det kan vara farligt att sälja bilder är det vanligaste för alla könsidentiteter. Det är dock färre pojkar än flickor och färre flickor än icke-binära som betonar detta svar. Det barnen framförallt betonar (de som väljer detta alternativ) är risken att identifieras av köparen och senare pressas på flera bilder. Eller till och med träffas för att ha sex. En flicka med egen erfarenhet av att sälja bilder delar med sig av vad hon upplevde:

"Blev till slut mordhotad och utpressad. Inget mina föräldrar vet om än idag." (Flicka, 16 år)

Flera barn berättar att de har sålt nakenbilder och att de antingen blev hotade eller att bilderna spreds. Andra barn som har sålt berättar dock

” Blev till slut mordhotad och utpressad. Inget mina föräldrar vet om än idag.

att de aldrig har upplevt problem om de bara sett till att de är anonyma.

Det finns barn som skriver att de har skickat nakenbilder till

någon och blivit lovade ersättning men sen har ersättningen uteblivit och personen som fick bilden eller bilderna har blockat dem, vilket gör det svårt för barnet att få ersättning för bilderna.

I endast ett fritextsvar tar barnet tydligt avstånd från att sälja bilder för att säljandet är fel. I de andra fritextsvaren handlar det om att riskerna med att sälja bilderna överväger fördelarna.

Det är viktigt att komma ihåg att de alternativ som vi har gett barnen är baserade på barnens fritextsvar från förra året och då liksom nu har en tydlig majoritet av barnen som svarar på fritextsvaren en öppen, icke-dömande attityd mot att sälja bilder

för pengar. Citatet nedan är ett av få som handlar om att sälja bilder och där barnets egen riskbedömning beskrivs. Det vill säga mellan behovet av

pengar och att sälja bilder. Barnet beskriver inte vilka risker hen ser med säljandet utan konstaterar bara att det inte är värt det.

” Ge ALDRIG personen information om dig för då kan det gå illa.

"Jag blev erbjuden 500 kr för några nudes och jag var vid tillfället beroende av att röka, jag hade dock inga pengar och ville ha ett paket cigg så jag övervägde det. Men till slut bestämde jag mig för att det inte var värt det." (Flicka, 16 år)

Det är även tydligt där barnen själva säger att de inte skulle sälja, men att de inte ser något fel om andra gör det. Här är barnen tydliga med att det är viktigt att minska riskerna när någon säljer bilder.

"Om hon inte visar sitt ansikte eller något annat man kan koppla till henne så har han inga bevis på att det är hon ifall han skulle t.ex. använda bilden som hot." (Flicka, 14 år)

"Jag har själv sålt nudes och jag tycker att så länge man själv är bekväm med det så kan man göra det, men jag skulle aldrig ha med mitt ansikte och tycker att det överlag är väldigt dumt. Om du har ett telefonnummer som inte går att spåra så kan man använda swish men annars ska man använda paypal. Ge ALDRIG personen information om dig för då kan det gå illa." (Icke-binär, 15 år)

Vissa barn, fler pojkar än flickor och fler icke-binära än pojkar svarar dock att de för 1000 kronor skulle vara redo att sälja bilder. Det innebär inte att de inte är medvetna om riskerna utan snarare att de inte bedömer riskerna som lika stora som andra barn gör.

"Jag skulle göra det lätt, men mest för att jag inte bryr mig om någon skulle sprida dem. Jag skulle inte uppmana någon av mina vänner att göra det dock." (Icke-binär, 17 år)

Även bland barn som kan tänka sig att sälja finns det en negativ bild av förövaren. Så trots att de inte anser att det är fel att sälja nakenbilder tycker de att de är fel att köpa dem.

"Tycker att det är lite av ett dilemma. Hon behöver pengar när man är desperat kan man göra mycket. Men det är riktigtäckligt bara att det finns såna människor som honom. Problemet ligger i männen som frågar om nudes, vare sig de tar betalt eller inte + till minderåriga! De borde stå till svars till detta och polis borde bli inblandad. Om man själv skickat till personen och fått betalt ska polisen inte bry sig om. Polisen ska bara tänka på att hitta vem som är bakom kontot och göra något." (Flicka, 16 år)

Bland berättelserna blir det tydligt att det inte bara nakenbilder på intima kroppsdelar som förövare efterfrågar, utan även bilder på andra kroppsdelar. Flera barn har lyft att de har blivit erbjudna ersättning för att skicka en bild av sin fot till en person. Fotbilder i sig är inte olagliga och räknas inte som ett sexuellt ofredande om inte personen uttryckt sig sexuellt till barnet eller ber barnet att göra sexuella handlingar med foten.

Mer än var fjärde flicka och pojke fokuserar på andra sätt att lösa behovet av pengar utan att explicit nämna riskerna.

Om barnet har hotats till att skicka fotbilder är det inte lagligt utan kan då utgöra exempelvis olaga hot.

"Jag har funderat på att sälja fotbilder eftersom har hört att folk betalar bra o fötter är inte riktigt något utpressningsmaterial, men skulle nog aldrig typ sälja nudes till främlingar..." (Flicka, 16 år)

Mer än var fjärde flicka och pojke fokuserar på andra sätt att lösa behovet av pengar utan att explicit nämna riskerna. Detsamma gäller bara vart tionde icke-binärt barn.

"jättetråkigt att det är så men man kan börja på ett sommarjobb och få pengarna där." (Flicka, 14 år)

Mindre än vart tionde barn och något fler pojkar än flickor och icke-binära väljer alternativet att vännen handlade fel. Det är lite förvånande då det i förra årets enkät var många flickor som skrev om detta i fritextsvaren. När vi tittar på vad barnen svarat i årets enkät blir det dock tydligt att många tycker att vännen handlade fel, men att det inte är det viktigaste av råden de skulle vilja ge. Ett fåtal barn reagerar dock starkt på vännens råd och förstärker detta i fritextsvaren.

"Det är hemskt att hennes kompis uppmuntrat henne till att göra detta. Henne ska hon inte vara vän med längre." (Flicka, 15 år)

Runt fyra procent har svarat att inget av råden passar. De som har gjort det har precis som i "Lurad" velat kombinera flera av råden för att ge en mer nyanserad bild av situationen. Ett barn har också fokuserat på gärningsmannen och inte alls på barnets situation.

Berättelsen

Vill vara anonym

Johanna och Anton har umgåtts ett tag och Johanna gillar honom verkligen. Hon har skickat nudes då han har bett henne och tycker de är ganska oskyldiga. Efter ett tag börjar det bli en massa bråk och Johanna känner att hon börjar tröttna. En kväll säger hon att de inte ska träffas mer. Anton svarar inte då hon frågar hur han mår. Kvällen efter dyker Anton upp i hennes chatt igen. Han säger att de är tillsammans och ska fortsätta med det för annars kommer han att skicka hennes nudes till hennes kompisar. Då Johanna säger åt honom att skärpa sig så säger han att det är hon som ska skärpa sig och att det är hon som är taskig som bara dumpat honom sådär. Då Johanna säger att hon kommer att blocka honom säger han åt henne att det är på egen risk och att han i så fall definitivt kommer att sprida bilderna.

Svar 1: Ska man skicka nudes tycker jag man ska vara noga med att det inte syns att det är du på bilderna. Då kan du alltid neka om de kommer ut.

Svar 2: Jag tycker hon ska ringa polisen och skita i att det känns pinsamt.

Svar 3: Jag tycker att det delvis är hennes fel för att hon skickade bilderna.

Svar 4: Låt ingen köra över dig. Jag tycker hon ska stå upp för att hon tog bilderna även om det kan vara svårt ibland. Bryt kontakten och anmäl.

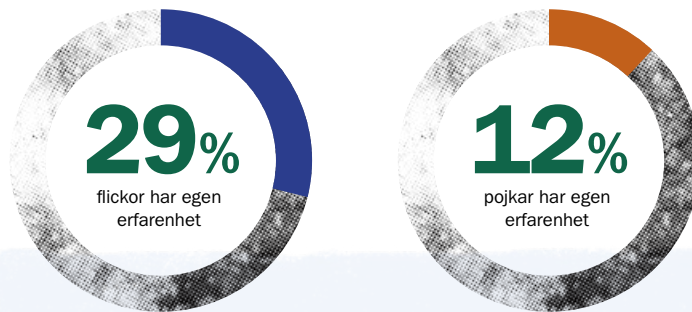
Svar 5: Jag tycker att hon borde gå till en vuxen och berätta det.

Barnens röster om berättelsen "Vill vara anonym"

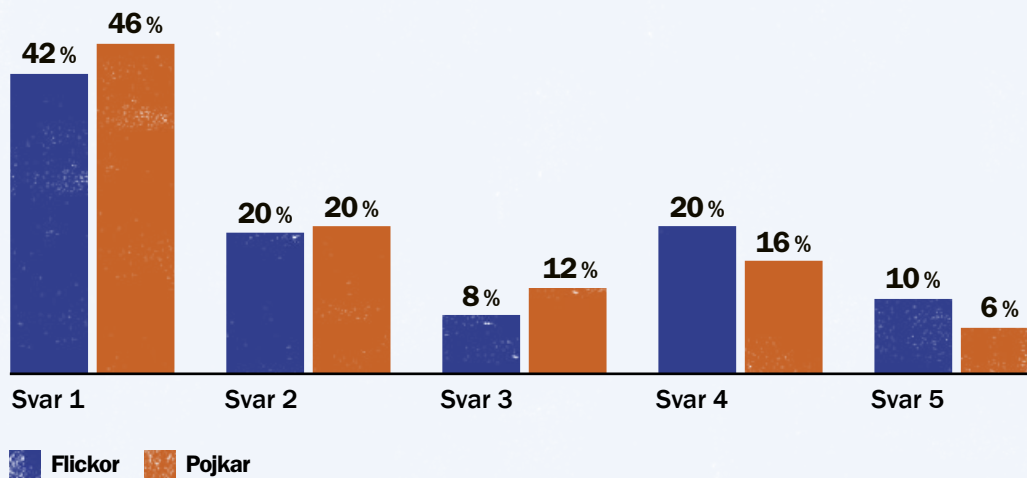
När det gäller historien "Vill vara anonym" har 29 procent av flickorna och 12 procent av pojkarna egen erfarenhet av en liknande situation.

Ungefär hälften av flickorna och nästan 40 procent av pojkarna känner någon som har upplevt något liknande.

Egen erfarenhet

Vill vara anonym

Det vanligaste svaret som över 40 procent av både pojkar och flickor anger handlar om att det är viktigt att anonymisera bilder, ofta med tillägget att det inte går att lita på någon fullt ut då det gäller nakenbilder. Ett par barn är tydliga med att de inte tycker det räcker med att det inte går att se ansiktet.

"Personligen tycker jag att man ska vara noga med att inget identifierande finns på bilderna, så som ditt ansikte, tatueringar, ärr, kanske någon tavla man har i väggen på sitt rum som ens vänner vet om etc... På det sättet kan man neka om det skulle hinna komma ut innan man kan anmäla till polis eller liknande." (Flicka, 17 år)

Vid sidan av detta uppger flera barn att det bästa är att neka nakenbilder även inom ett förhållande och ett barn föreslår att det i sig kan göras till något spännande.

20%

Tjugo procent av flickorna och pojkarna tycker att den här typen av utpressning ska polisanmälas.

"Ett råd är också att man kan göra "att neka nakenbilder" till nåt sextigt o spännande, typ "du får se när vi ses nästa gång" eller liknande." (Pojke, 16 år)

Tjugo procent av flickorna och pojkarna tycker att den här typen av utpressning ska anmälas till polis. Flera antyder dock att detta först kan användas som ett hot och att anmälan bara görs om Anton inte lyssnar.

"Anton i denna situation är vidrig. Om han skickar bilderna bryter han mot lagen och eventuellt genom att han utpressar henne. Johanna förlorar ingenting på att sluta ha kontakt med en så omogen och sjuk människa. Hon bör kontakta polisen om det blir värre." (Flicka, 17 år)

Det finns flera barn i materialet som berättar att de gjort polisanmälningar i liknande fall och att det inte inneburit konsekvenser för den som utsatt dem. Hos dessa barn finns en frustration över att känna sig rättslös.

"Personen mådde extremt dåligt då bilderna faktiskt spreds. Även fast polisanmälan gjordes så straffades ingen vilket är väldigt typiskt." (Flicka, 16 år)

"Har själv blivit tvingad till sex samt skicka nudes av främlingar på sociala media. Liknande situationer har mina vänner också varit med om. Dock har polisen vägrat bry sig om ärendet och sagt till oss att blocka människorna bakom chatten." (Pojke, 15 år)

Ett annat barn föreslår att Johanna borde anmäla, men vågade inte själv anmäla då hon drabbades, men har omvärderat det hela efteråt.

"Jag vågade inte anmäla, men ångrar att jag inte gjorde det. Det är min kropp och ingen ska sprida den om inte jag vill det. Jag kommer aldrig att låta någon göra så igen." (Flicka, 17 år)

20 procent av flickorna och 15 procent av pojkarna anser att Johanna i stället för att skämmas ska äga situationen då hon inte gjort någonting fel.

"Bor i en liten stad och alla har sett mina pattar. Men låt inte det förstöra något. Jag tyckte det var superjobbigt i början men nu ser jag tillbaka på det som att han bara var en osäker idiot." (Flicka, 17 år)

"Självsäkra människor som jag skulle skita i det och stå för nudes man tagit och sen att de sprids är inget man kan styra över." (Pojke, 16 år)

En flicka konstaterar dock att det inte är så lätt att kunna gå rakryggad genom en liknande situation även fast det är hennes råd då stigmat kring nakenbilder är stor för flickor.

"Det känns jobbigt då folk kommer tycka man är äcklig och en dålig person och få en dålig bild men det är inte så. Man litade ju på personen man skickade till." (Flicka, 15 år)

Var tionde flicka och drygt var tjugonde pojke förslår att Johanna borde prata med någon vuxen. Trots att det är relativt få som svarat så finns det många fritextsvar som lyfter att det är viktigt att prata med någon som kan hjälpa till.

"Man ska inte vara rädd att berätta för någon vuxen eller nära vän man litar på. Man kan alltid få hjälp att ta sig ur den sitsen." (Flicka, 14 år)

Ett par av barnen lyfter problemet med att alla barn kanske inte har en vuxen de kan lita på.

"Jag tycker att Johanna borde blanda in en vuxen om hon känner sig bekväm med det och vet att den vuxna personen hon når ut till kommer faktiskt att göra något som kan hjälpa henne. Tyvärr kan det vara så att att hon inte känner sig bekväm med någon vuxen i närheten när det kommer till sådant och då tycker jag att hon ska att hon ska nå ut till en vän. Hon ska inte glömma att stå upp för sig själv och inte låta honom förminska henne. Dock förstår jag att det inte känns helt bekvämt." (Flicka, 14 år)

Bland barnen svarar också 12 procent av pojkarna och 8 procent av flickorna att Johanna delvis får skylla sig själv för att hon skickade nakenbilder frivilligt.

I de som svarat på fritextsvaren blir det trots det tydligt att de anser att Anton ändå gör fel som hotar henne med att sprida bilderna.

"Delvis Johannes fel för hon skickade dem och vad tror hon ska hända ner de börjar bråka, men det är inte hennes ansvar. De Anton gör är bara helt fuckat, jag fattar inte hur han kan justify it." (Pojke, 16 år)

Slutligen anser ungefär 8 procent av barnen att inget

av råden passar. Precis som för de andra berättelserna handlar det delvis om att de anser svarsalternativen för onyanserade och vill slå ihop flera för att ge ett mer heltäckande svar. Det finns också andra barn som föreslår våld eller hot som lösning.

"När det har hänt någon jag känner gick jag och slog ner killen och det funkade." (Pojke, 17 år)

Ett barn anser att den här typen av konflikter kan lösas via medlare och att hoten inte nödvändigtvis är så allvarligt menade.

"Jag är medlaren mellan många som bråkar eftersom jag känner de flesta och är mogen så brukar folk prata med mig så får jag prata med den andra parten och försöka lösa det." (Pojke, 17 år)

Slutligen finns det ett par barn som menar att det är symptom på ett större problem och att lösningen handlar om att förändra normerna som gör att personer sprider bilder och att omgivning inte reagerar.

"Det är inte alls okej att han betar sig så där, vi i samhället måste verkligen skärpa oss och utbilda alla i hur fan man betar sig mot andra människor." (Flicka, 15 år)

” Man ska inte vara rädd att berätta för någon vuxen eller nära vän man litar på.

Berättelsen

Träffen

Oliver får en snap där Astrid dansar med sina kompisar. Astrid säger att hon är 15 år men Oliver retas och säger att hon ser yngre ut. Oliver är 16 år. De har chattat ett tag och Oliver tycker att Astrid är söt men han är inte kär. Astrid skriver ofta att hon gillar Oliver. I helgen ska Oliver vara ensam hemma när hans föräldrar ska morfar som varit sjuk. Astrid kommer över till Oliver och de kollar på film och dricker cider som mamma lämnat kvar. Oliver klär av Astrid och det verkar som hon vill men hon säger inte så mycket och efteråt vill hon gå hem. När Oliver vaknar på morgonen ser han att han fått ett mess av Astrid där hon skriver att hon är 12 år. Han får ont i magen.

Svar 1: Jag tycker att Oliver borde ha fattat att hon ljugit om sin ålder. På Snapchat finns massa yngre.

Svar 2: Det som Oliver gjort är inte ok och inte lagligt. Jag tycker att han ska försöka prata med sina kompisar om det som har hänt.

Svar 3: Jag tycker att Astrid borde ha vetat bättre än att hänga med killar som är 16 år. Det är delvis hennes fel.

Svar 4: Oliver borde prata med sina föräldrar. De kan säkert hjälpa honom.

Svar 5: Jag tycker att Oliver borde messa Astrid. Om de messar och allt känns ok har Oliver inget att oroa sig för.

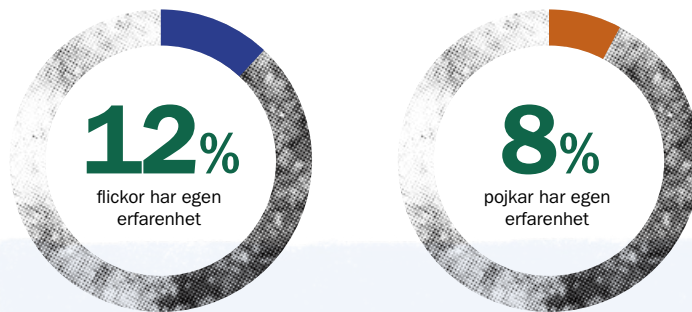

Barnens röster om berättelsen "Träffen"

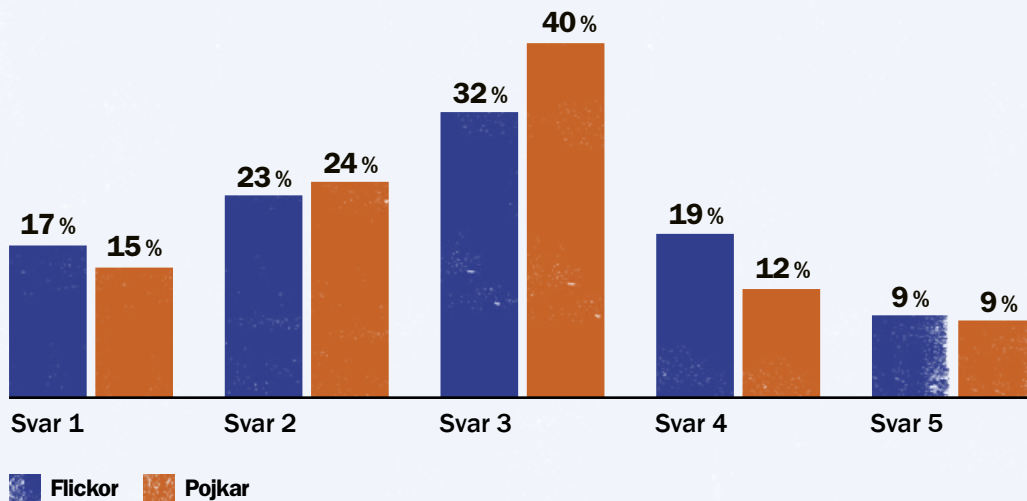
Träffen, är en berättelse där en äldre pojke träffar en mycket yngre flicka och utsätter henne för ett sexuellt övergrepp. Barnen uppmanas att råda honom i hur han ska hantera följderna efter övergreppet. Perspektivet är därför delvis ett annat i och med att det är barnet som utsätter som barnen ska ge råd. Det är därför svårt att veta precis hur barnen tolkat frågan om egen erfarenhet, men vi

ser att 12 procent av flickorna och 8 procent av pojkarna uppger att de har erfarenheter som liknar berättelsen. Runt 30 procent av flickorna och 20 procent av pojkarna uppger att de känner någon som varit med om något liknande. Det finns ingen fråga som motsvarar denna i delen om brottsutsatthet men är ett exempel där barn utsätter andra barn för sexuella övergrepp.

Egen erfarenhet

Träffen

Det vanligaste svaret är att det delvis är Astrids fel som umgås med pojkar som är mycket äldre. Drygt 30 procent av flickorna och 40 procent av pojkarna svarar detta. I barnens fritextsvar syns det tydligt att barnen framförallt är upprörda över det faktum att Astrid ljög om sin ålder och flera barn, både pojkar och flickor, tar Oliver i försvar och menar att Astrids lögn skapade en situation där Oliver utsatte henne för ett sexuellt övergrepp.

Det vanligaste svaret är att det delvis är Astrids fel som umgås med pojkar som är mycket äldre.

"Mest Astrids fel. Hon skapar inte bara problem för sig själv utan det påverkar Oliver också. Känns mest som om hon utnyttjade honom. Om jag varit Oliver hade jag blivit fett sur på Astrid." (Flicka, 15 år)

"Egentligen skulle jag säga att det är mest Astrids fel. Ja, såna saker händer. Sex ska bygga på förtroende och om en part ljuger blir det inte bra." (Pojke, 16 år)

Ett barn anser att det är viktigt att få åldern bekräftad genom att be en motpart där det finns oklarheter att legitimera sig, men flera andra barn vänder sig mot det resonemanget vilket gör att de uppfattar att skulden främst ligger på Astrid.

"Hur skulle killen i detta fallet kunna veta att Astrid var 12? Hon har berättat för honom att hon var 15. Ska man behöva be om födelsebevis och id för att kunna prata med någon? Jag tycker helt ärligt

att om man ljuger om sin ålder får man skylla sig själv." (Flicka, 17 år)

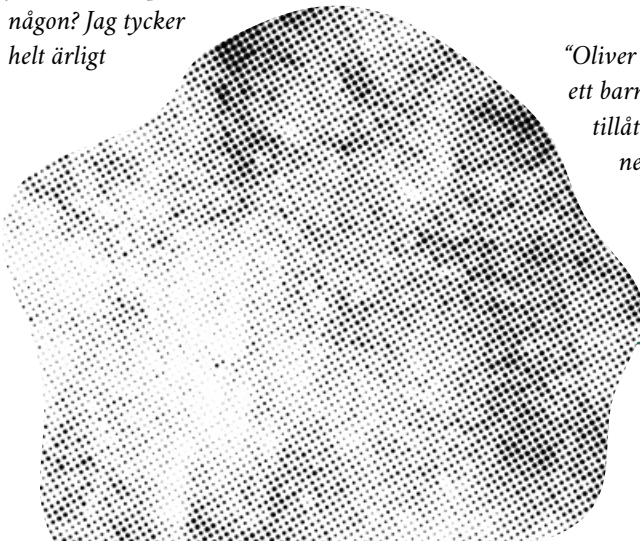
Ett fåtal barn som lägger skulden på Astrid berättar också att de befunnit sig i Olivers situation där motparten ljugit om sin ålder. De berättar hur känslan av att göra något olagligt skapar stress, oro och ilska hos dem.

"Jag och min kompis låg med en tjej när vi var 16 som sa att hon var 15 men det visade sig senare att hon var 13. Hon ångrar inget men både jag och min kompis har lite ont i magen p.g.a händelsen." (Pojke, 17 år)

En flicka skriver också att det händer att hon lägger på ett eller ett par år på sin riktiga ålder då hon talar med äldre killar, men anser då att det är hennes ansvar om någonting går fel.

Det näst vanligaste svaret som 22 procent av pojkarna och 25 procent av flickorna ger är att det Oliver gjort är olagligt och han borde prata med sina kompisar om det. I fritextsvaren framkommer att för flera av barnen är olagligheten i det Oliver gjort underordnat att Astrid ljög. Dessa barn tycker fortfarande att det som hände var delvis eller främst Astrids fel, men att Oliver kan behöva stöd av kompisar efter att ha gjort något olagligt som han inte bar skulden för. Det finns dock ett fåtal flickor som lägger skulden för det som hände på Oliver. Dessa fokuserar ofta på bristen på samtycke trots att ett barn under 15 inte kan samtycka till sex med ett betydligt äldre barn.

"Oliver är ett svin. Inte bara det att han tänder på ett barn, men han gjorde också saker utan hennes tillåtelse. Om det inte är ett tydligt ja är det ett nej." (Flicka, 16 år)

Ett liknande svar går ut på att Oliver borde insett att Astrid kunde ljuga och därför skulle ha varit försiktigare. Detta svarar ungefär 15 procent av barnen oavsett kön, men i barnens fritextsvar framgår det att flera barn fortfarande anser att huvudansvaret ligger på Astrid som en följd av hennes lögn. Andra barn brottas med skuldfrågan och tycker att det hela är en svår situation att reda ut. Det leder ibland till att ännu större ansvar läggs på det yngre barnet.

” Jag tycker givetvis inte det är 100% lämpligt att en 12-åring och en 16-åring ska hänga. Men Oliver borde ha sett det, i alla fall lite grann.

“Jag tycker givetvis inte det är 100% lämpligt att en 12-åring och en 16-åring ska hänga. Men Oliver borde ha sett det, i alla fall lite grann. Sen förstär jag att Astrid blev blyg och inte visste vad hon skulle göra men man kan försöka hitta på någon lögn och säga att man har mens eller något sånt som gör att händelsen skulle förhindras. Men jag vet inte riktigt hur jag ska känna för Oliver. Var han ett svin? Eller visste han verkligen inte.”
(Flicka, 14 år)

“Det var väldigt osmidigt av honom att klä av henne även om han var medveten om att han inte gillade henne tillbaka. Astrid hade nog svårt att visa något motstånd eftersom hon nog själv var obekvämt och osäker på vad som hände i stunden. Det var ingens fel, men det hela slutade väldigt illa.”
(Flicka, 14 år)

Relativt många barn jämfört med de andra berättelserna tycker att Oliver borde prata med sina föräldrar. Detta gäller 18 procent av flickorna och 12 procent av pojkarna. Inget av fritextsvaren visar hur barnen tänker kring det utan de flesta ifrågasätter fortfarande Astrids lögn mer än något annat. Det svar barnen väljer mest sällan är att Oliver borde kontakta Astrid för att se hur hon mår. Detta svarar knappt 10 procent av både pojkar och flickor. Även här lägger de flesta skulden på att det gick fel på Astrid, men en pojke resonerar kring varför en kontakt med Astrid vore det bästa.

“Det är en knepig situation om man inte vet att någon är minderårig tycker jag. Jag tycker det är bra att Astrid som berättade och om de snackar med varandra går väl ingenting mer snett tänker jag. Om det är så att Astrid ångrar sig eller känner att Oliver gjorde något som inte var okej är det ju hennes val vad hon vill göra, prata med Oliver eller sina föräldrar.” (Pojke, 15 år)

Förhållandevis många barn, nästan 20 procent, tycker inte att något av svaren fungerar. Till skillnad från övriga berättelser är det i fritextsvaren relativt få som tycker att svarsalternativen var för onyanserade och vill blanda flera av strategierna.

De flesta som har gett ett fritextsvar är istället tydliga med att de vill ge Astrid ett större ansvar för det som skedde, än att det bara är delvis hennes fel.

De flesta som har gett ett fritextsvar är istället tydliga med att de vill ge Astrid ett större ansvar för det som skedde, än att det bara är delvis hennes fel.

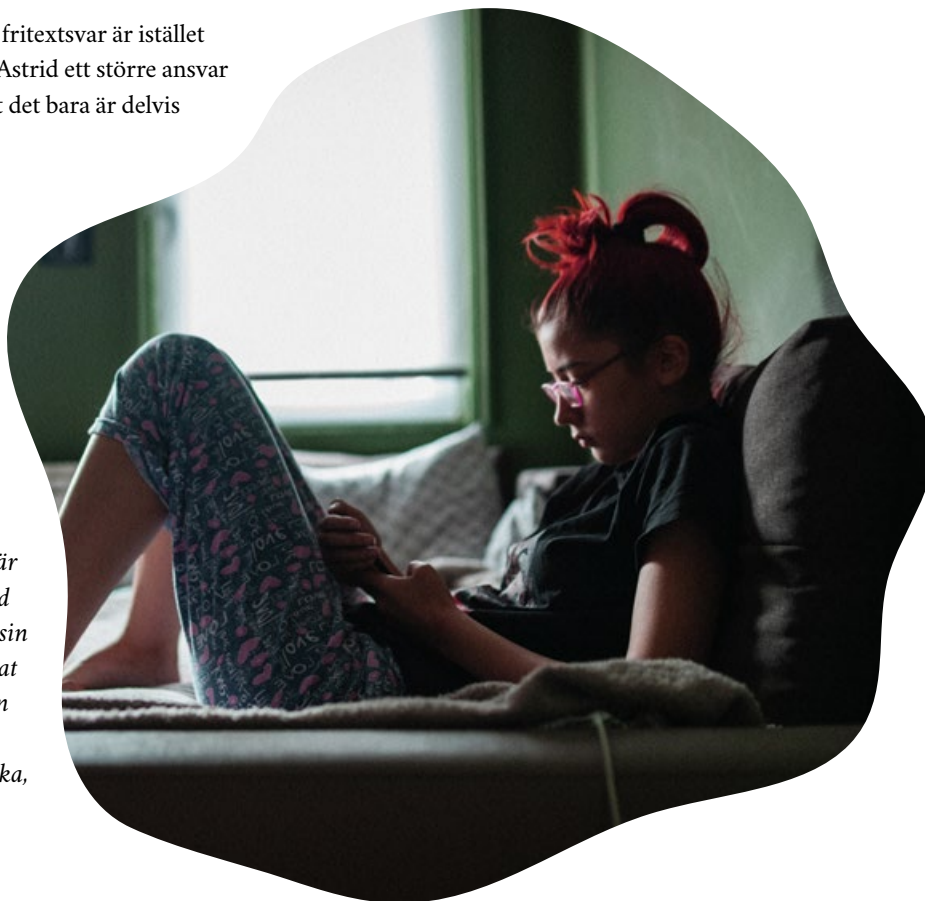
"Ja, det är inte Oliver's fel att hon ljög om sin ålder och man kollar inte leg eller sånt (man gör bara inte det). Det är hennes fel och hon får stå sitt kast." (Pojke, 17 år)

"Oliver är den utsatta i den här situationen. Det är Astrid som gjort fel. Astrid är den som har ljugit om sin ålder och Oliver har agerat utifrån att han trodde hon var 15 och inte 12. Astrid borde be om ursäkt." (Flicka, 16 år)

Några barn tycker istället att svaren inte var tydliga nog med att ge Oliver skulden för det som skedde sedan de träffades. De fokuserar då på att Astrid inte gav något samtycke snarare än ålderskillnaden.

"Om inte samtycke finns är det våldtäkt, era svarsalternativ är värdelösa." (Flicka, 17 år)

"Han borde aldrig klätt av henne utan hennes tillåtelse, allt som inte är ett ja är ett nej, alltså för att hon var tyst borde han inte ha gjort något." (Pojke, 17 år)

Sammanfattning av barnens röster om berättelserna

Något som är tydligt i barnens svar är att de sällan tar avstånd från sexuellt risktagande för att de uppfattar att det är konstigt eller omoraliskt. Istället resonerar barnen främst kring hur risker påverkar deras val och handlingsutrymme. Barnen väljer olika beroende på hur de uppfattar dessa risker, men även barn som handlar på ett vis – som vuxna och även barn – skulle uppfatta som naivt och ogenomtänkt kan för barnet vara en handling där de möjliga fördelarna överväger riskerna. Det som av vissa barn uppfattas som en onödig risk är för andra barn ett spännande och positivt experimenterande med sin sexualitet.

Det finns skillnader mellan hur flickor, pojkar och icke-binära förhåller sig till risker och

utsatthet på internet. Det tydligaste resultatet är att pojkar är mindre benägna att söka stöd hos vuxenvärlden än flickor och icke-binära samt att pojkar är mer benägna att kräva nakenbilder i utbyte för att skydda sig själva. Pojkar är också mer benägna att förespråka våld som en

Det som av vissa barn uppfattas som en onödig risk är för andra barn ett spännande och positivt experimenterande med sin sexualitet.

lösning. När det gäller att lägga ansvaret hos den som utsatts är det vanligare att pojkar gör det i de fall den utsatta är en flicka, men om den utsatta är en

pojke gäller det omvända. I stort svarar trots allt barnen på likartade sätt, men det kan i fritextsvaren ibland vara svårt för dem att relatera till någon som inte har samma könsidentitet eller sexuella läggning som de själva. Det innebär att fritextsvaren ser olika ut mellan könen.

Barnens röster om strategier

Barnen som deltagit i den här undersökningen har delat med sig av tusentals fritextsvar om sina egna erfarenheter av att skicka nakenbilder och utsatthet för sexualbrott på nätet. Utöver dessa har de även kommenterat på berättelserna eller svarsalternativen i enkäten. Barnen beskriver hur de förhåller sig till sin vardag och sociala relationer på nätet och deras fritextsvar ger oss en unik inblick i hur de förhåller sig till oönskade nakenbilder, hot, trakasserier och förfrågningar om att sälja bilder. Det här förhållningssättet kan innehålla mer eller mindre risktagande beteenden och vara både situations- och kontextbaserat. På samma sätt som barn och unga förhåller sig till andra risker i sina relationer till människor utanför nätet, har varje barn som har bidragit till den här enkäten egna sätt eller strategier att förhålla sig till andra på nätet.

Nätet är en del av livet och även där kan en vän svika, en partner utnyttja en och en vuxen utsätta ett barn för ett brott. Dessa risker är de allra flesta barn medvetna om och har utarbetat strategier för att hantera. Strategierna har inte uppkommit i ett vakuum utan för att barn behöver hantera sin vardag och sina relationer på nätet. En del av strategierna är mer eller mindre hjälpsamma om syftet med strategin är att undvika att bli lurad, sviken eller brottsutsatt. Gemensamt för samtliga strategier är att de på olika sätt försöker barnet att kontrollera hur en annan person agerar i en situation, eller en relation, som barnet frivilligt eller under hot, press och/eller tvång befinner sig i. I den här rapporten handlar det om att hitta sätt för att kunna ta del av allt det roliga och spännande som nätet innebär utan att bli utsatt för brott av andra barn, unga eller vuxna. Dessa strategier är mer eller mindre hjälpsamma och behöver förstås utifrån att den enda som kan påverka att barnet blir utsatt för ett brott är den som utsätter barnet för ett brott.

Barn som har deltagit i enkäten har valt att dela med sig av sina åsikter, upplevelser och erfarenheter i fritextsvar till varje berättelse. Efter att ha analyserat tusentals svar från barn och unga har vi valt att kategorisera barnens strategier i fyra teman som vi ser återkommer i fritextsvaren. I den här delen av rapporten kommer vi att presentera dessa fyra teman separat tillsammans med vår analys.

Dessa fyra teman är försiktiga strategier, skyddande strategier, stöttande strategier samt upprättande strategier.

FÖRSIKTIGA STRATEGIER

Barnens exempel på försiktiga strategier

- Skicka aldrig nakenbilder
- Om du vill visa din kropp för någon gör det irl
- Sälj inte nakenbilder, det finns andra sätt att tjäna pengar
- Blocka personer som du inte vill ha kontakt med
- Om du ska träffa någon som ser ung ut
– be dem visa legitimation
- Allt som inte är ett ja är ett nej

De första strategierna som vi har identifierat i barnens fritextsvar är försiktiga strategier. En försiktig strategi syftar till att minimera eller helt undvika risker.

I detta kluster ingår också de strategier som innebär att barnen tycker att de som skickar nakenbilder eller träffar någon från internet bär det primära ansvaret om något oönskat händer. Barn som använder den här strategin lägger ett oerhört stort ansvar på sig själva och på andra när det gäller att försöka att inte bli utsatt för ett brott. Att lägga ansvaret på brottsoffret kallas även för "victimblaming".

Försiktiga strategier

Bland de olika försiktiga strategierna som finns i barnens fritextsvar finns det barn som tar ställning helt mot att antingen skicka nakenbilder, sälja bilder eller träffa personer som de tycker ser unga ut. I vår enkät har ungefär hälften av barnen skickat en nakenbild. Att för egen del helt ta avstånd från en handling som att exempelvis skicka nakenbilder behöver i sig inte vara problematiskt och om ett barn aldrig delar en nakenbild är sannolikheten låg att bilden sprids till andra. Att välja att inte skicka nakenbilder behöver inte heller betyda att den unga inte utforskar sin sexualitet på andra sätt. Barn och unga har rätt att uttrycka sin sexualitet på olika vis.

Det problematiska blir när den försiktiga strategin påverkar hur barnet ser på sig själv och andra när något händer hen. I citaten nedan från berättelsen "Vill vara anonym" får vi ta del av två olika sätt att resonera kring försiktiga strategier. I grunden delar båda pojkarna samma försiktiga strategi, det vill säga att du inte ska skicka bilder. Men i det första citatet är det mycket tydligare att Johanna, vars bilder sprids efter att hon vill göra slut, är ansvarig för att en person hon litat på sviker henne och sprider hennes nakenbilder.

"Som den förra nude-berättelsen, delvis Johannas fel, för hon skickade dem och vad tror hon ska hända om de börjar bråka, men det är inte hennes ansvar." (Pojke, 16 år)

"Ett råd är också att man kan göra "att neka nakenbilder" till nåt sextigt o spännande, typ "du får se när vi ses nästa gång" eller liknande." (Pojke, 16 år)

Ett annat sätt att resonera är att riskerna med att skicka en nakenbild, sälja en bild eller att bilder kan spridas av någon barnet litat på är för stora – och konsekvenserna för allvarliga – vilket leder till att barnet väljer att inte skicka bilden. I berättelsen "Mobilen" är de flesta barn inte principiellt emot att sälja bilder, men riskerna med att sälja bilden eller filmen är så pass stora att de väljer en försiktig strategi. Om ett barn har sålt en bild som har spridits innebär det här förhållningssättet att barnet borde ha förstått att risken för att något skulle kunna hända var stor, och därför läggs ansvaret för spridningen på barnet som genom att ha dokumenterat en sexuell handling, som sedan sprids, har utsatts för minst två sexualbrott. Barnet har inte begått en olaglig handling när hen har sålt sin bild och är ett brottsoffer. Flera av fritextsvaren i berättelsen "Mobilen" beskriver just denna avvägning hos barnen som kan handla om att ersättningen är något bra som de är i behov av, men att konsekvenserna blir för stora.

Barn som har inställningen att handlingen "att sälja bilder" inte är principiellt fel delar med sig av tillfällen då de istället valt att skicka fotbilder eller ta emot bilder där en annan person onanerar mot betalning. Detta är enligt barnen inte lika riskfyllt som om de skulle skicka en nakenbild mot betalning.

Ett tredje sätt att utgå från en försiktig strategi är att vara både principiellt emot en handling som exempelvis att skicka en nakenbild och också avråda ifrån den för att konsekvenserna är för stora för barnet som skickar bilden.

Försiktiga strategier hos barn som riskerar att utsätta andra barn för sexualbrott

Berättelsen "Träffen" skiljer sig åt från de andra berättelserna på så sätt att de försiktiga strategierna handlar om att försäkra sig om att inte utsätta ett annat barn för ett brott och inte det omvända – att försöka förhindra att en själv utsätts av ett annat barn eller en vuxen.

I berättelsen "Träffen" skulle en försiktig strategi innebära att inte träffa någon som personen inte vet är över femton år, eftersom det är fel att inleda en sexuell relation med en minderårig. Men också för att konsekvenserna av att träffa barnet kommer att innebära en stor risk för en själv.

"Han borde aldrig klätt av henne utan hennes tillåtelse, allt som inte är ett ja är ett nej, alltså för att hon var tyst borde han inte ha gjort något." (Pojke, 17 år)

"Asså man ska ju be om leg." (Pojke, 16 år)

” Asså man ska ju be om leg.

SKYDDANDE STRATEGIER

Barnens exempel på skyddande strategier

- Visa aldrig ditt ansikte på en nakenbild
- Byt nakenbilder med varandra
- Skicka bara till personer du litar på
- Om du inte känner personen du skickar till är risken mindre att bilden sprids i klassen
- Lämna aldrig ut till mobilnummer om du säljer bilder
- Lär känna en person innan du träffar hen

Det andra klustret av strategier kallar vi för skyddande strategier och i detta kluster ryms strategier som syftar till att minska risker och konsekvenser om något går fel. Till skillnad från de försiktiga strategierna så innebär inte dessa strategier att barnet ska avstå från alla risker. I barnens fritextsvar hittar vi en rad olika skyddande strategier som syftar till att minska risken för att bli utsatt för ett sexualbrott. En vanlig skyddande strategi bland pojkar är att byta nakenbilder och på så sätt skapa en terrorbalans om relationen exempelvis skulle ta slut.

En annan skyddande strategi är tillit. Många barn resonerar om vikten av tillit när de ska skicka nakenbilder, vilket är när barnet känner personen som hen skickar till. Detta innebär nödvändigtvis inte att barnet behöver ha en fysisk relation till den hen känner, utan tillit kan även skapas mellan barn i digitala relationer. Tillit som skyddande strategi kan dock se väldigt olika ut, vilket går att läsa i barnens svar. Tilliten är både kontext- och situationsbaserad och därför inte en strategi som är funktionell i alla situationer. Inte heller är den särskilt hjälpsam då de flesta nakenbilder sprids av personer som barnet känner och litar på, som partners eller vänner.

Skyddande strategier

"Var försiktig med att göra dig själv sårbar visa inte ansikte i alla fall. Ge dig själv alltid en utväg." (Flicka, 17 år)

"Tänk dig för innan du bestämmer dig för att skicka en lättklädd eller nakenbild. Känner du personen? Har hen gjort liknande saker förut? Vet du om personen i fråga vill dig väl?" (Flicka, 16 år)

Den här typen av resonemang är vanligt återkommande i fritextsvaren, både när det gäller berättelserna, och egna erfarenheter. Dessa skyddande strategier är inget som är unikt för sexuella interaktioner mellan unga på nätet. Framförallt unga flickor och kvinnor förväntas att ta ansvar för pojkars och mäns gränsöverskridande beteende, vilket leder till att ansvaret för att inte utsättas för sexuella övergrepp helt eller delvis förskjuts till offret. Hon ska tänka på hur hon klär sig, hur hon interagerar med det andra könet och vilka fysiska platser hon besöker. Liknande resonemang återfinns vi även när det gäller de försiktiga strategierna, men då handlar det om att ansvaret för att inte utsättas för sexualbrott helt eller delvis hamnar på brottsoffret genom att hen exempelvis bör skydda sin identitet genom att inte visa sitt ansikte, bara ha sexuella interaktioner med personer hen känner eller bara med personer hen inte känner. Skulden hamnar hos brottsoffret och inte hos personen som utsätter hen för ett brott och barnet lämnas inte bara med att hantera utsattheten för brottet utan även med omgivningens skam och skuldbeläggande. Flickor riskerar att dömas hårdare när nakenbilderna sprids och i barnens fritextsvar ser vi att flickor avhumaniseras och språket är ofta rått och kvinnofientligt. Pojkar blir också utsatta för att få både oönskade nakenbilder och får sina bilder spridda men blir inte dömda på samma sätt som flickorna. Det innebär inte att pojkars utsatthet på något sätt är mindre allvarlig än flickors.

"Min kompis nudes spred sig över våran skola och andras skolor i våran ort och en annan. Nu går det rykten över hur äcklig hon är och att hon vill att alla ska se hennes kropp. Hon skickade den till en person hon litade på." (Flicka, 14 år)

När det gäller den skyddande strategin som handlar att sälja bilder resonerar barnen på liknande sätt som när det gäller att skicka en nakenbild. Flera av de skyddande strategierna som barnen berättar om i fritextsvaren handlar om att skydda sitt ansikte för att det inte ska gå att identifiera personen på bilden om den skulle spridas. En annan strategi kan vara att inte använda sitt telefonnummer eller Swish.

"Om hon inte visar sitt ansikte eller något annat man kan koppla till henne så har han inga bevis på att det är hon ifall han skulle t.ex. använda bilden som hot." (Flicka, 14 år)

"Jag har själv sålt nudes och jag tycker att så länge man själv är bekväm med det så kan man göra det, men jag skulle aldrig ha med mitt ansikte och tycker att det överlag är väldigt dumt. Om du har ett telefonnummer som inte går att spåra så kan man använda swish men annars ska man använda paypal. Ge ALDRIG personen information om dig för då kan det gå illa." (Icke-binär, 15 år)

Några av barnen har skrivit att en skyddande strategi kan vara att använda ett företag eller en plattform som är utformad för ändamålet att sälja bilder, för att skapa trygghet.

"Om det var på ett privatare ställe som att hon hade ett onlyfans konto där hon skickade honom nudes istället för på sms hade jag också gjort det, man behöver ju inte ens använda sina egna nudes om man inte måste visa ansiktet." (Ej specificerat, 14 år)

Skyddande strategier hos barn som riskerar att utsätta andra barn för sexualbrott

I berättelsen "Träffen" handlar de skyddande strategierna om hur barn och unga kan undvika att hamna i en situation där de utsätter andra för sexualbrott. De strategier som barn använder sig av i sådana situationer handlar om att kolla upp den andra personen och om hen är den som hen utger sig för att vara. Det kan handla om att kolla Instagram eller att kolla upp barnets ålder.

"Jag tycker Oliver i det här sammanhanget borde tagit sig lite mer tid att lära känna henne, kolla upp så hennes "story" stämde. Förstår att Astrid hamnar i situation då hon är så pass ung, om någon gjort fel är det Oliver men hon måste också vara rädd om sig!" (Flicka, 16 år)

Ett liknande resonemang ser vi i berättelsen nedan men skillnaden är att barnet i den här berättelsen lägger skulden på både Oliver och Astrid, även om barnet anser att Oliver skulle ha frågat om hennes ålder och att han borde ha tänkt lite mer.

"Händer och tycker att det är bådas fel för han kunde ha frågat först o sen om hon ljuger över sin ålder kunde han inte veta om hon ser äldre ut men om man ser yngre ut så borde man tänka lite mer."
(Pojke, 17 år)

” Om man ser yngre ut så borde man tänka lite mer.

STÖTTANDE STRATEGIER

Barnens exempel på stöttande strategier:

- **Berätta för en vuxen som kan hjälpa dig**
- **Säg till en kompis**
- **Ta hjälp av en lärare**

De sista två klustren av strategier kallar vi för stöttande och upprättande strategier. Till skillnad från de försiktiga och de skyddande strategierna fokuserar inte dessa på barnets eget beteende. Den stöttande strategin handlar om att söka stöd hos vuxna eller kompisar när något händer. Dessa strategier försöker lösa eller lindra konsekvenserna av att det som skett barnet. Det är vanligare att barn vänder sig till en kompis än till en vuxen både när det gäller att rådfråga om en skyddande eller försiktig strategi och när något har hänt. På samma sätt som vuxna kan ge råd som inte är hjälpsamma kan kompisar bidra till mer eller mindre risktagande på nätet, något som blev tydligt i berättelsen "Mobilen". I fritextsvaren ser vi även att framförallt unga flickor väljer att skicka nakenbilder för att bli omtyckta och för att andra gör det, medan äldre pojkar kan uppmuntra varandra att förmå unga flickor att skicka nakenbilder då detta kan ge status och skapa en dialog. Vi har även tagit del av berättelser från pojkar som inte vill delta i den diskursen och då ifrågasätts när det gäller att inte vilja få oönskade nakenbilder av flickor. Ett exempel på en stöttande strategi är att prata med en vuxen.

Stöttande strategier

Gemensamt för alla fyra berättelserna är att det är få barn som anser att det är en bra idé att prata med sina föräldrar. Det är den strategin som är minst populär bland barn och i synnerhet bland pojkar. Många barn är rädda för att bli skammade av sina föräldrar eller att de ska bli besvikna.

Det är inte så många barn som har valt att skriva om stöttande strategier i fritextsvaren men bland dem är det vanligaste rådet att både ta kontakt med en vuxen och polisanmäla. Den vuxne kan antingen vara en förälder eller en lärare på skolan. Ett av barnen reflekterar kring att den som har utsatt ett annat barn inte borde få gå kvar i samma klass som brottsoffret.

"Kim bör även berätta för en vuxen och se till att Filip får ta konsekvenserna! Sådana vidriga personer borde inte få gå kvar i samma klass som någon de utsatt, speciellt inte utan konsekvenser." (Flicka, 12 år)

Ett annat barn resonerar kring skammen som drabbar barnet och rädslan för att bli dömd av vuxna om hen berättar om det som händer.

"Detta händer för ofta och folk borde prata om det mer för många skäms och vågar inte säga till någon vuxen. Men vuxna måste också lära sig att prata och bemöta sina barn på ett bättre sätt för många barn känner att deras föräldrar kommer döma dem och bli besvikna." (Flicka, 15 år)

I de fritextsvar som handlar om att ta hjälp av en vuxen uttrycker ett barn att Johanna, i berättelsen "Vill vara anonym", inte borde behöva hantera situationen på egen hand, utan hon borde få hjälp. Hon borde vända sig till en vuxen, en stödorganisation eller i alla fall en vän som kan hjälpa henne. I följande exempel resonerar barnet om att Johanna borde ta hjälp av en vuxen men hen förstår att det kan vara svårt att känna sig bekväm när det kommer till den här typen av frågor.

"Jag tycker att Johanna borde blanda in en vuxen om hon känner sig bekväm med det och vet att den vuxna personen hon når ut till kommer faktiskt göra något som kan hjälpa henne, tyvärr så kan det vara så att hon inte känner sig bekväm med någon vuxen i närheten när det kommer till sådant och då tycker jag att hon ska nå ut till en vän och hon ska inte glömma att stå upp för sig själv och inte låta honom förminska henne." (Flicka, 14 år)

Andra barn resonerar kring att det inte är någon idé att berätta för en vuxen, som en polis, eftersom den vuxne inte kommer att agera eller så spelar det ingen roll eftersom bilderna ändå kommer att spridas.

"Även om man berättar för någon så kanske personen redan spridit bilderna. Då spelar det ingen roll ifall du berättar för en vuxen eller inte. Bilderna sprids till någon som sedan sprider de vidare och på så sätt kommer bilderna alltid finnas kvar där ute." (Flicka, 15 år)

I två av fritextsvaren har barnen valt att berätta för vuxna, men säger att det tog tid att göra det och då hade bilderna redan setts av många. Exemplet nedan är ett av dem och innehåller förutom stöttande strategier även upprättande strategier. I båda fallen då barn har delat med sig av information har den vuxne valt att göra en polisanmälan av händelsen.

"Jag har en vän som vi kan kalla "M". Hon och en kille från en parallell klass hade skickat nudes fram och tillbaka till varandra och varit typ kk's, och en dag så hade nästan alla i årskursen hennes nudes... hon gick till honom sedan så fick han en käftsmäll sen polisanmälde hon honom plus gick till rektor och föräldrar så han fick grova konsekvenser. Han blev avstängd i en månad." (Flicka, 17 år)

De stöttande strategierna skiljer sig inte åt för barn som utsätts för sexualbrott och barn som riskerar att utsätta andra barn för sexualbrott.

UPPRÄTTANDE STRATEGIER

Barnens exempel på upprättande strategier

- **Säg ifrån**
- **Blockera**
- **Polisanmäl**
- **Anmäl till plattformen**
- **Stå upp för dig själv**
- **Om någon ljuger är det inte ditt fel**

Den sista strategin är den upprättande strategin. Här ligger fokus på hur barnet kan agera efter att ha utsatts för ett sexualbrott. Grundantagandet i denna strategi är att barnets beteende inte ska skuldbeläggas utan att allt ansvar ska ligga på den som utsätter barnet. Dessa strategier kan innebära polisanmälningar, att säga ifrån, att hämnas eller att fokusera på att barnet som utsatts inte gjort fel eller bär någon skuld.

Upprättande strategier

Det är många barn som väljer en upprättande strategi. Exempelvis i berättelsen "Lurad" är det nästan hälften av flickorna och de icke-binära samt knappt fyrtio procent av pojkarna som väljer den upprättande strategin som innebär att Philip gjorde fel och att Kims kompisar borde berätta detta för honom. Att utöva våld eller hota den som sprider vidare nakenbilder är ett återkommande tema i fritextsvaren. I nästan alla fall är det pojkar som använder sig av den strategin och då för att hantera en situation som de själva befinner sig i eller någon som står dem nära.

Bland fritextsvaren är det lika vanligt att flickorna som pojkarna väljer konfrontation som en upprättande strategi. Det kan handla om att söka upp

” När d hänt nån jag känner gick jag och slog ner killen och det funkade.

personen och vara "jättearg" eller "säga till på skarpen" och på så sätt få personen att sluta sprida

bilderna. Konfrontation med förövaren kan dock innebära risker för offret och i exemplet ser vi även flickor som har konfronterat sina förövare och blivit utsatta för mer sexuellt våld av denna.

"Min kompis skrev med en grabb via Snapchat och han ville ha bilder hon va tveksam först men sen så skickade hon, han screena och hon ringde mig i panik, han skickade till några av hans killkompisar o när hon sa vem de va så addade jag han o sa till han o sen hittade hans nummer ringde o skrek och va jättearg, han radera bilderna och hans kompisar också." (Flicka, 14 år)

Det är inte så många i gruppen icke-binära som har valt att dela med sig av sina reflektioner i fritextsvar. Men bland grupperna pojkar och flickor är det desto fler som delar med sig av hur de tänker. De som anser att det är helt okej att sälja bilder om hen själv vill, lägger skulden på förövaren som köper bilderna av barnet. Berättelsen nedan visar på hur flera av barnen som väljer den här upprättande strategin resonerar.

"Tycker att det är lite av ett dilemma. Hon behöver pengar när man är desperat kan man göra mycket. Men det är riktigtäckligt bara att det finns såna människor som honom. Problemet ligger i männen som frågar om nudes, vare sig de tar betalt eller inte + till minderåriga! De borde stå till svars till detta och polis borde bli inblandad. Om man själv skickat till personen och fått betalt ska polisen inte bry sig om. Polisen ska bara tänka på att hitta vem som är bakom kontot och göra något." (Flicka, 16 år)

En annan upprättande strategi som återkommer är att hålla huvudet högt och lägga skulden hos förövaren där den hör hemma.

"Pinsamt att inte kunna acceptera att en person inte gillar en och måste använda sig av black-mail för att få personen att stanna kvar." (Pojke, 17 år)

"När d hänt nån jag känner gick jag och slog ner killen och det funkade." (Pojke, 17 år)

"Jag har blivit starkare och bryr mig inte ett bajs om någon omogen pojke skulle tro att ingen någonsin sett en tjejs kropp och känner att han måste visa alla den bilden." (Flicka, 17 år)

Upprättande strategier för barn som riskerar att utsätta andra barn för sexualbrott

När det gäller de upprättande strategierna som återfinns i berättelsen "Träffen" handlar merparten om att när en person har ljugit så borde barnet i berättelsen inte ses som skyldig till ett brott, det är inte rätt att han ska bli polisanmäld när han inte visste om hennes ålder. Barnens fritextsvar handlar om att barnet som har begått ett sexualbrott inte har gjort något fel eftersom han inte kunde veta att barnet var minderårigt. Han ska därför hålla huvudet högt och inte skämmas.

Några få av fritextsvaren handlar om att när ett barn inte har samtyckt till en sexuell handling så ska det inte spela någon roll om hon tidigare har ljugit om sin ålder eller inte. Hon har rätt till stöd och kan må dåligt.

Analys av barnens strategier

De flesta av fritextsvaren i den här enkäten handlar om barnens egna eller andra barns erfarenheter och upplevelser av sexualbrott. Vi har tematiserat dessa fritextsvar i fyra strategier: försiktiga, skyddande, stöttande och upprättande strategier.

De flesta barn drar inte en tydlig gräns mellan när de använder nätet och när de inte gör det. När barn beskriver vad internet betyder för dem blir det tydligt att de inte drar en skarp linje mellan livet offline och online. Detta skiljer sig från vuxnas syn på internet och den här skillnaden omfattar även hur barn utforskar sin sexualitet och relationer där nätet är en central del. Barn och unga har idag olika sätt att göra riskbedömningar och har olika strategier för att hantera sin utsatthet för sexualbrott på nätet. En del av de strategierna är hjälpsamma och andra kan bidra till en ökad sårbarhet. I det här kapitlet vill vi lyfta fram några utmaningar som vi har sett i de strategier barn

använder sig av. En del av dessa utmaningar är vuxenvärldens ansvar, andra kan vi hantera genom en levande diskussion mellan barn och vuxna om samtycke, gråzoner och gränsdragningar i det digitala rummet.

Strategier måste bygga på barns vardag

Genom att ta del av barns egna resonemang kan vi se att de strategier och den riskbedömning som vuxna gör när de försöker hjälpa barn att hantera sin utsatthet på nätet inte är anpassade till den vardag som barnen lever i. Det är vuxenvärlden som är ansvarig för barns säkerhet, trygghet och skydd på nätet och förutsättningen för att kunna ta vårt ansvar är att vi har relevant kunskap om hur barns vardag faktiskt ser ut.

En försiktig eller skyddande strategi bör därför utgå från barnets behov och önskemål i den specifika relationen eller situationen. Det kan exempelvis handla om att barnet förhandlar fram villkoren för hur en nakenbild ska sparas eller delas innan bilden skickas. Förhandlingen är ett sätt för barnet att sätta sina egna villkor och kommunicera dessa i förhållande till mottagaren. Detta minskar risken för att bilden används på sätt barnet i förhand inte samtyckt till. Om förtroendet missbrukas, en överenskommelse bryts, eller om en person hotar eller utpressar barnet är det aldrig barnets fel. Den sexuella handlingen i sig är inte problematisk och bör inte heller skuld- eller skambeläggas från omvärlden. Vi vet att skammen och skulden hos barnet är en av anledningarna till att de väljer att inte ta hjälp av vuxna när de utsätts för ett brott.

Utgå från att det aldrig är brottsoffrets fel.

Med det sagt kan de försiktiga och skyddande strategierna vara hjälpsamma om syftet med dessa är att bidra till att barn och unga utvecklar gränser och villkor för relationer till andra personer på nätet.

Det är aldrig offrets fel

Det blir smärtsamt tydligt i barnens fritextsvar att de lägger ett stort ansvar på den som utsätts oavsett om det är de själva som utsätts eller ett annat barn. Barn och unga ska kunna befinna sig på nätet och interagera med varandra utan att bli utsatta för brott. Vi ser i fritextsvaren många barn som på olika sätt försöker ta över ansvaret för sin egen säkerhet och trygghet från vuxenvärlden och ansvaret för brottet från förövaren. Vissa av de skyddande strategierna som att exempelvis inte finnas på en specifik plattform eller endast skicka nakenbilder till personer du känner, för då är sannolikheten mindre att bilden sprids, bygger på den ibland felaktiga bilden av att den som utsätter alltid är en vuxen person de inte känner, vilket vi ser i fritextsvaren. Att så många barn och unga har tagit över ansvaret för sin egen säkerhet är inget annat än ett misslyckande för oss vuxna. Att skydda sig själv från övergrepp och exploatering är en orimlig börda som barnet inte ska bära. Barn och unga ska kunna vistas på sociala plattformar utan att riskera att utsättas för övergrepp och oönskade sexuella kontakter. När vi exempelvis ifrågasätter varför ett barn som utsatts för ett sexualbrott har skickat en nakenbild gör vi barnet delansvarigt till brottet.

Det är ett resonemang som bär många likheter med att ifrågasätta ett våldtäktsoffers klädsel som alltför utmanande, eller varför vissa har tillfälliga sexuella förbindelser med personer de inte känner. Därför måste samtalet om gråzoner, samtycke och gränsdragningar på nätet utgå från att det aldrig är brottsoffrets fel.

Skicka bara till någon du litar på

När det gäller de två första strategierna, försiktiga och skyddande strategier, kan vi se att dessa inte skiljer sig åt för barn som har fått sina bilder spridda utom deras kontroll och för barn som inte har fått det. Båda grupperna använder sig av liknande strategier, nämligen att de endast skickar till någon de litar på. Tillit är en viktig beståndsdel i barn och ungas relationer och det blir även tydligt i berättelsen där ett barn utsätter ett annat barn, där barnen framhåller att det aldrig är okej att ljuga om sin ålder. Ungefär hälften av barnen som har deltagit i enkäten har delat nakenbilder och en femtedel har fått sina nakenbilder spridda. Vi ser i barnens fritextsvar att det ofta är en skolkamrat, ett äldre barn, en vän, en partner eller en tidigare partner som sprider vidare bilderna. Strategin att bara skicka till någon du litar på är därför inte alltid en hjälpsam strategi om målet är att undvika att bilderna sprids vidare.

Vi vet att skammen och skulden hos barnet är en av anledningarna till att de väljer att inte ta hjälp av vuxna.

**Ingen vill ha
oönskade nakenbilder**

"Jag har skickat till en kille bara för att, men sa att jag skickade fel." (Flicka, 14 år)

"Folk som skickar oönskade nudes och sen säger att "jag vet att du ville ha nudes" och "amen du bad ju om de" ÄVEN FAST MAN INTE VILLE SE DIN LILLA KUK." (Icke-binär, 15 år)

60 procent av pojkarna och 90 procent av flickorna som har svarat på frågor om brottsutsatthet har fått en oönskad nakenbild.

90 procent av flickorna och 60 procent av pojkarna som har svarat på frågor om brottsutsatthet har fått en oönskad nakenbild. Det rör sig oftast om så kallade dickpics som föreställer erigerade penisar. Det är fullkomligt oacceptabla siffror. Barnen beskriver att första gången de får en dickpic reagerar de väldigt starkt men att det sedan blir normaliserat. Barnen berättar att de blockerar, säger ifrån eller i sällsynta fall berättar för en vuxen. Förövarna reagerar med att antingen starta upp nya konton och fortsätta sexuellt trakassera, hota eller utpressa om de konfronteras med sitt beteende. Vi ser även i fritextsvaren att barnen lägger ett stort ansvar på sig själva om de får oönskade nakenbilder.

” Jag har skickat till en kille bara för att, men sa att jag skickade fel.

Det kan handla om att de befinner sig på plattformar de inte får vara på eller att de upplever att de själva bidragit till det sexuella ofredandet genom att ha en relation

till personen som skickar. Det är därför viktigt att igen poängtera att ett samtal om samtycke, gråzoner och sexuellt utforskande måste utgå från att det aldrig är brottsoffrets fel. Att skicka en oönskad nakenbild är ett sexuellt ofredande. Det är inte heller så enkelt som att bara blocka, då många av barnen har fått oönskade nakenbilder

av personer de känner och som de har en relation till. En blockering behöver därför kombineras med att en vuxen finns tillgänglig med stöttande och upprättande strategier som att exempelvis göra en anmälan till polis och plattformen. Inte heller är en konfrontation på egen hand, som upprättande strategi, det bästa alternativet eftersom många barn vittnar om att de då blivit utsatta för ytterligare brott.

Samtycka, spara och sprida

En annan strategi som barnen vittnar om är den skyddande strategin att försäkra sig om att ha samtycke innan de skickar en nakenbild. Ett samtal om gråzoner och samtycke är oerhört viktigt för att barn och unga ska kunna utveckla trygga och respektfulla relationer på och utanför nätet. Det är vuxnas ansvar att se till att barn, unga (och vuxna) vet vad som är tillåtet och inte när det gäller att skicka nakenbilder och andra sexuella interaktioner. En bra strategi att utgå från är att först fråga om samtycke och låta personen bestämma om hans bild får sparas.

Att enbart skicka nakenbilder i utbyte av en annan nakenbild är en vanlig strategi framförallt för pojkar, och om båda är okej med det kan det vara en bra strategi. Men det är viktigt att poängtera att bara för att den ena parten fått sin nakenbild spridd är det aldrig okej och det kan vara olagligt att sprida någon annans. I strategin samtycka, spara och sprida ingår även ett samtal om vad som händer med bilderna efter att relationen

tagit slut. Nakenbilderna tillhör personen som har skickat dem och det är aldrig okej att sprida dem som hämnd.

Utpressning, tjat och hot

Vi ser av barnens fritextsvar att de ofta utsätts för tjat, utpressning och hot. Eftersom barnen uppger att den som ofta utsätter dem är ett annat barn, inte sällan en partner eller tidigare partner, kan det vara svårt att säga nej. I flera av fallen är det en yngre flicka (10 – 12 år) och en äldre pojke (15 – 17 år) och flickorna vill känna sig omtyckta, fina och inte göra killen besviken. Nakenbilder ses även som en valuta bland pojkar och ett sätt att öka sin popularitet medan flickor ofta blir utsatta för rätt och kvinnofientligt språk om bilder sprids. Att tjata om bilder kan vara brottsligt, beroende på barnets ålder. En skyddande strategi som fungerar måste ha utgångspunkten att personen som tjarar på barnet inte nödvändigtvis är en främling utan någon barnet har en relation till. Vi ser en digital variant av den fula gubben som inte alltid stämmer överens med den verklighet som barnet befinner sig i. Flickan i citatet nedan har flera olika strategier för att hantera tjat och utpressning. Det är viktigt att återigen poängtera att om barnet utsätts för en brottslig handling är det aldrig barnets fel.

"Jag själv skulle säga att jag är en stark person. Att folk frågar om nudes bryr jag mig inte om. Det är en simpel situation som är lätt att hantera. Att folk betar sig konstigt är inget problem bara blocka eller logga ur. Jag reagerar inte på utpressning tjat eller gruppträck. Inget av det fungerar på mig. Så mitt liv på nätet är rena fröjden. Så länge man vet vad man ska göra och ha lite mage at sägs emot. Inte sprida information eller uppgiften kan ingen röra sig på nätet." (Flicka, 16 år)

I barnens fritextsvar framkommer även att vuxna förövare många gånger går direkt på grova hot som också genomförs. Och om förövaren skrämmer barnet till att skicka nakenbilder

eskalerar det fort och barnet hamnar i en våldspiralsom hen måste få snabb hjälp att ta sig ur. Även partners, vänner, skolkamrater och tidigare partners gör verklighet av sina hot och nästan hälften av barn som har delat nakenbilder uppger att de fått dem spridda. Om barnet sålt en bild kan förövaren försöka få barnet att skicka fler genom att använda bilden som utpressning. Ibland försöker förövaren förmå barnet att träffas utanför nätet.

I och med att barnen oftast utsätts av ett annat barn vill vi betona vikten av att prata med sina egna barn om vad som är tillåtet och inte på nätet. Det är förstäeligt att barn och unga vill utforska sin sexualitet och det i sig är inget problematiskt. Och eftersom nakenbilder kan ses som en valuta och öka framförallt pojkars popularitet eller ett sätt för flickor att få bekräftelse och känna sig omtyckta, är det viktigt att prata om att det inte är en rättighet att vare sig skicka eller få en nakenbild. Allt som inte är ett ja är ett nej.

Allt som inte är ett ja är ett nej.

Sexualbrott mot barn ska alltid polisanmålas

Att skicka en oönskad nakenbild är ett brott. Att köpa en nakenbild från ett barn är ett brott. Att hota, utpressa eller på andra sätt försöka få en nakenbild är ett brott. Det är viktigt att omvärlden validerar brottsoffret, säkerställer att hen får skydd och anmäler sexualbrott mot barn. Det gäller även när barnet utsätts av ett annat barn. Om ett barn har en risktagande sexualitet och kränker andra barns rättigheter behöver det barnet få stöd och hjälp och offret måste skyddas från den som utsatt hen.

Diskussion

“Oerhört öppen fråga haha va ska man ens skriva. Kan berätta om en brud ja snackat me sen januari endast över internet och vi har nu träffats nåra gånger och jag mår så bra av henne och tror ändå ja gillar henne liksom o hon diggar mig med. Vad har detta med bilder o göra? Ja vet inte vi har skickat bilder ett par gånger i guess? Antar att ni läser rätt vrickade saker från barn som upplevt tråkiga saker så det kanske är skönt för dig som läser att höra om något kul som hänt över internet istället.” (Pojke, 15 år)

Den här rapporten ger en unik inblick i barns och ungas vardag och utsatthet för sexuella övergrepp på nätet. Nästan 13 000 barn har deltagit i vår berättelsebaserade enkät och svarat på drygt 23 000 berättelser. De har dessutom inkommit med nästan 4 000 fritextsvar. Det stora antalet barn som har deltagit i den här rapporten

antyder att de vill bjuda in vuxenvärlden till en dialog om samtycke, gränsdragningar och sexuella övergrepp på nätet. För att vi ska kunna bidra till dialogen behöver vi ha kunskap om hur barn och unga ser på nätet, sina relationer och hur deras vardag faktiskt ser ut.

Det är viktigt att poängtera att det inte är barnets ansvar att skydda sig mot brott på nätet. Däremot är barn experter på sin egen situation och ofta har de lösningar på utmaningar de möter. Utan att ta reda på vad barn vet kan vuxna därför inte ta sitt ansvar och försöken till hjälp riskerar att bli verkningslösa eller i värsta fall direkt skadliga. Genom den här rapporten kan du som viktig vuxen ta del av barns egna resonemang och strategier när de väger för- och nackdelar med sina beslut.

ECPATs medskick till vuxna

Med hjälp av de strategier, råd och erfarenheter som barnen i enkäten har delat med sig av till oss har vi tagit fram några extra viktiga punkter för dig som viktig vuxen att ta med dig:

Nej till dickpics

En majoritet av de barn som svarat på den här enkäten har fått oönskade nakenbilder från andra barn eller vuxna. Många får en oönskad dickpic innan de fyller tio år. Det är fullkomligt oacceptabelt och ett brott som ska polisanmälas.

Tjat fungerar

Hälften av barnen i den här enkäten har skickat en bild. Lika många har erbjudits pengar för nakenbilder. En av fem har fått sin bild spridd. Många av barnen utsätts för tjat, hot och utpressning av personer de känner. Många beskriver det som svårare att säga nej till andra barn jämfört med att säga nej till vuxna, speciellt om det finns positiva delar i relationen. Men de säger också att konsekvenserna kan bli allvarigare för att de ofta delar samma sociala nätverk. Det är vuxnas ansvar att stötta barnen och förebygga att de fattar beslut som de inte vill. Hot och utpressning ska polisanmälas.

Det är en fråga om kön

Det är enkelt att konstatera att det finns en stor skillnad mellan könen, där flickor har utsatts i mycket högre grad än pojkar. Pojkar använder våld i större utsträckning, förminskar allvaret i sina handlingar och förväntar sig att flickor tar ansvar för deras gränsöverskridande beteenden. Flickor straffas dessutom hårdare av omgivningen om nakenbilder sprids, avhumaniseras och utsätts för kvinnofientligt språk. Vi ser även att en stor del av pojkarna i den här rapporten har utsatts för sexuella kränkningar, vilket vi måste ta på allvar. En dialog om relationer på nätet måste innefatta en problematisering av stereotypa könsroller i samhället.

Bidra inte till den ensidiga bilden av den digitala varianten av den "fula gubben"

De flesta barn utsätts i första hand inte av en vuxen utan av ett annat barn. Det är skolkamraten, det äldre barnet, vänner, partners och ex-partners. Detta innebär inte att barn inte utsätts av okända vuxna men ett ensidigt fokus på den faran kan få barnen att underskatta risken i andra interaktioner. Hot om spridning genomförs ofta av både barn och vuxna.

Det är aldrig brottsoffrets fel

Det är tydligt att barnen i enkäten lägger ett stort ansvar för sin egen säkerhet på sig själva. Om de blir utsatta för ett brott skuldbelägger de sig själva. Det är ofta den skammen och skulden som gör det svårt att berätta för omvärlden. Det är vårt ansvar att lyfta bort ansvaret från brottsoffret, inte bidra till victimblaming, utan istället lägga över ansvaret hos förövaren. Det är aldrig den utsattas fel!

Prata om att samtycka, spara och sprida

Många av barnen saknar kunskap om vad som är lagligt eller inte. Det är vi som vuxna som är ansvariga för att se till att barn har den information som de har rätt till. I den här rapporten får du veta vad som är lagligt och inte när det kommer till vissa sexualbrott på nätet, vilket kan förmedla till barn i din närhet. En viktig strategi för att skydda sig själv och andra på nätet är att fråga om samtycke innan en nakenbild delas och att bestämma om bilden får sparas. Prata om vad som händer med bilderna om relationen tar slut och att allt annat än ett ja är ett nej.

Referenser

1. Statens medieråd. (2019). Ungar & medier 2019. Stockholm: Statens medieråd och Statens medieråd. (2017). Ungar & medier 2017. Stockholm: Statens medieråd.
2. Stoilova, M., Livingstone, S., & Khazbak, R. (2021). Investigating risks and opportunities for children in a digital world: A rapid review of the evidence on children's internet use and outcomes.
3. Ibid.
4. Livingstone, S. (2017). Maximising opportunities and minimising risks for children online: The Role of digital skills in emerging strategies of parental mediation. *Journal of Communication* 67(1): 82-105.
5. Smahel, D. et al. (2020). EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries.
6. Livingstone, S., & Stoilova, M. (2019). Using global evidence to benefit children's online opportunities and minimise risks. *Contemporary Social Science*.
7. Groenestein, E., Baas, N., van Deursen, A. J., & de Jong, M. D. (2018). Strategies and cues adolescents use to assess the age of an online stranger. *Information, Communication & Society*, 21(8), 1168-1185 och Nygren, T., & Guath, M. (2019). Swedish teenagers' difficulties and abilities to determine digital news credibility. *Nordicom Review*, 40(1), 23-42.
8. Livingstone, S. (2017). Maximising opportunities and minimising risks for children online: The Role of digital skills in emerging strategies of parental mediation. *Journal of Communication* 67(1): 82-105.
9. Livingstone, S., & Mason, J. (2015). Sexual rights and sexual risks among youth online. London School of Economics and Political Science, commissioned by the European NGO alliance for child safety online (ENACSO).
10. Smahel, D. et al. (2020). EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries.
11. Stoilova, M., Livingstone, S., & Khazbak, R. (2021). Investigating risks and opportunities for children in a digital world: A rapid review of the evidence on children's internet use and outcomes.
12. Se exempelvis Berndtsson, K. H., & Odenbring, Y. (2021). Unsolicited Dick Pics: Online Sexual Harassment, Gendered Relations and Schooling. In *Violence, Victimization and Young People* (pp. 113-128). Springer, Cham. och Hunehall Berndtsson, K. (2021). "Something You Just Don't Talk About": An Analysis of Teenage Boys' Experiences of Non-Consensual Sexting in Lower Secondary School. *The Journal of Men's Studies*, 10608265211042794.
13. Brännström, L., Nyhlén, S., & Gillander Gådin, K. (2020). "You are so ugly, you whore"-girls in rural Sweden discuss and address gendered violence. *International journal of qualitative studies on health and well-being*, 15(1), 1695308.
14. Berndtsson, K. H., & Odenbring, Y. (2021). Unsolicited Dick Pics: Online Sexual Harassment, Gendered Relations and Schooling. In *Violence, Victimization and Young People* (pp. 113-128). Springer, Cham.
15. Naezer, M., & van Oosterhout, L. (2021). Only sluts love sexting: Youth, sexual norms and non-consensual sharing of digital sexual images. *Journal of Gender Studies*, 30(1), 79-90.
16. Patchin, Justin & Hinduja, Sameer. (2019). It is Time to Teach Safe Sexting. *Journal of Adolescent Health*. 66. 10.1016/j.jadohealth.2019.10.010.
17. Hartikainen, H., Razi, A., & Wisniewski, P. (2021). Safe Sexting: The Advice and Support Adolescents Receive from Peers Regarding Online Sexual Risks. *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction*, 5(CSCW1), 1-31.
18. Hunehall Berndtsson, K. (2021). "Something You Just Don't Talk About": An Analysis of Teenage Boys' Experiences of Non-Consensual Sexting in Lower Secondary School. *The Journal of Men's Studies*, 10608265211042794.
19. Dessa är om barnet identifierar sig med HBTQIA+, om barnet har minst en utlandsfödd förälder, om barnet har sammanboende föräldrar, bor med en ensamstående förälder eller inte bor med sina föräldrar, om föräldrarna (föräldern) jobbade hemma under pandemin, om föräldrarna är arbetslösa samt en fyrgradig skala om hur intresserade föräldrarna är av barnets internetvanor.
20. Brännström, L., Nyhlén, S., & Gillander Gådin, K. (2020). "You are so ugly, you whore"-girls in rural Sweden discuss and address gendered violence. *International journal of qualitative studies on health and well-being*, 15(1), 1695308.
21. K. H., & Odenbring, Y. (2021). Unsolicited Dick Pics: Online Sexual Harassment, Gendered Relations and Schooling. In *Violence, Victimization and Young People* (pp. 113-128). Springer, Cham.
22. Ibid.
23. Ibid.
24. Brännström, L., Nyhlén, S., & Gillander Gådin, K. (2020). "You are so ugly, you whore"-girls in rural Sweden discuss and address gendered violence. *International journal of qualitative studies on health and well-being*, 15(1), 1695308.
25. Hunehall Berndtsson, K. (2021). "Something You Just Don't Talk About": An Analysis of Teenage Boys' Experiences of Non-Consensual Sexting in Lower Secondary School. *The Journal of Men's Studies*, 10608265211042794.
26. Ibid.
27. Ibid.
28. Wolak, J., & Finkelhor, D. (2016). Sextortion: Findings from a survey of 1,631 victims.
29. Rosemary (Rose) Ricciardelli & Michael Adorjan (2019) 'If a girl's photo gets sent around, that's a way bigger deal than if a guy's photo gets sent around': gender, sexting, and the teenage years, *Journal of Gender Studies*, 28:5, 563-577, DOI: 10.1080/09589236.2018.1560245.
30. Wolak, J., & Finkelhor, D. (2016). Sextortion: Findings from a survey of 1,631 victims.
31. Ringrose, J., Regehr, K., & Whitehead, S. (2021). 'Wanna trade?': Cisheteronormative homosocial masculinity and the normalization of abuse in youth digital sexual image exchange. *Journal of Gender Studies*, 1-19.
32. Ibid.
33. Wolak, J., & Finkelhor, D. (2016). Sextortion: Findings from a survey of 1,631 victims.
34. Se exempelvis Ringrose, J., Regehr, K., & Whitehead, S. (2021). 'Wanna trade?': Cisheteronormative homosocial masculinity and the normalization of abuse in youth digital sexual image exchange. *Journal of Gender Studies*, 1-19.
35. Naezer, M., & van Oosterhout, L. (2021). Only sluts love sexting: Youth, sexual norms and non-consensual sharing of digital sexual images. *Journal of Gender Studies*, 30(1), 79-90.
36. Ibid.
37. Meehan, C. (2021). 'If someone's freaky, everyone loves it. It's all about the drama': young women's responses and reactions to image based sexual abuse of other young women. *Journal of Gender Studies*, 1-12.
38. Hunehall Berndtsson, K., & Odenbring, Y. (2021). They don't even think about what the girl might think about it': students' views on sexting, gender inequalities and power relations in school. *Journal of Gender Studies*, 30(1), 91-101.
39. Naezer, M., & van Oosterhout, L. (2021). Only sluts love sexting: Youth, sexual norms and non-consensual sharing of digital sexual images. *Journal of Gender Studies*, 30(1), 79-90. Och Ringrose, J., Regehr, K., & Whitehead, S. (2021). 'Wanna trade?': Cisheteronormative homosocial masculinity and the normalization of abuse in youth digital sexual image exchange. *Journal of Gender Studies*, 1-19.
40. Polititetet Kripos (2021), Barn som selger egenproduceret övergreppsmateriale.
41. Holmström, C., Bjonness, J., Jensen, M. B., Seikkula, M., Antonsdóttir, H. F., Skilbrei, M. L., ... & Grönvall, Y. (2019). Young People, Vulnerabilities and Prostitution/Sex for Compensation in the Nordic Countries: A Study of Knowledge, Social Initiatives and Legal Measures. *Nordic Council of Ministers*.
42. Grönvall, Y., & Holmström, C. (2019). Sweden: Young people selling sex: knowledge base, social initiatives and legal measures. In *Young People, Vulnerabilities and Prostitution/Sex for Compensation in the Nordic Countries: A Study of Knowledge, Social Initiatives and Legal Measures*. *Nordic Council of Ministers*.
43. Jonsson, L. S., Svedin, C. G., & Hydén, M. (2015). Young women selling sex online—narratives on regulating feelings. *Adolescent health, medicine and therapeutics*, 6, 17.
44. Jämställdhetsmyndigheten, 2021. PROSTITUTION OCH MÄNNISKOHANDEL 2021:23.
45. Bjonness, J., & Jensen, M. (2019). Denmark: Young people engaged in transactional sex—taking stock of current knowledge and social initiatives in the field I: Holmström C., (Eds.) *Young People, Vulnerabilities and Prostitution/Sex for Compensation in the Nordic Countries. Young People, Vulnerabilities and Prostitution/Sex for Compensation in the Nordic Countries—A Study of Knowledge, Social Initiatives and Legal Measures*, 29-66.
46. Grönvall, Y., & Holmström, C. (2019). Sweden: Young people selling sex: knowledge base, social initiatives and legal measures. In *Young People, Vulnerabilities and Prostitution/Sex for Compensation in the Nordic Countries: A Study of Knowledge, Social Initiatives and Legal Measures*. *Nordic Council of Ministers*.
47. Riksrevisionen (2021) Internetrelaterade sexuella övergrepp mot barn – stora utmaningar för polis och åklagare, RIR 2021:25
48. Länsstyrelsen Jönköpings län (2017). Jag vill inte tystas längre - att se och möta ciskillar och transpersoner med erfarenhet av sex mot ersättning.

@ECPATsverige

Sankt Göransgatan 66
SE - 112 33 Stockholm
+46(0) 8 598 920 00

info@ecpat.se
www.ecpat.se
www.dittecpat.se
www.ecpathotline.se

Bankgiro: 903-4349

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN

